

S/5. 4. 25 A

R. 1022. a

$9\frac{1}{2} \times 10\frac{3}{4}$

మహా భారత కులంక ష

—

శాంతి పర్వము

ద్వితీయాశ్వాసము

—*—

VOL. I

శ్రీః
అవిష్ణుమస్తు.

మవభారతకూలంకష

శాంతిపర్వము
ద్వితీయాశ్వాసము

- క: శ్రీమదతాధృతికరణక
లాశాంతకటాక్షతల తాల్యరవితలా
లాశక్తిత్రయసమయ
క్రూరహృతరూపహం హరిహరనాథా!
వ దేవావైశంపాయనంతుజనమౌజయనకల్లనియెనల్లుసమధిగ
తసామ్రాజ్యైదృశ్యనందనంతుదేజౌవశేషంబునమహాబా
లత్వంబునొందిమహీసురలనాశ్రితులనర్థలశృతార్థలగాఢా
దృతరాష్ట్రవిదురగాంధారులకురాజ్యంబుసమర్పించుమొరలంతకు

సేదయులచేను మోవంబున పనిచేసి పెట్టినట్లు గలదియందుండగల
వాఁడననివలకొనితొంబును వారలయను మతిగాని భవ్యమార్గం
బున బ్రజుల బా అంపురు

వా. శ్రీ శుభతయోః సంపత్తియమయోః ధృతికరణాత్మికా ధా
రణదానాత్మికా కలా విద్యా యస్యేతి శ్రీ శుభతా ధృతికరణకలా॥
శంసుఖం అంతేయస్యాస్పృకటాత్మకలియస్యేతి శాంతకటాత్మకం॥
తాల్యరహితలగాలా అలలిలలిలాం అవరణ విత్తేవ సంహారాత్మికం
ఇబద్ధా జ్ఞానత్రయాత్మికంవా, శక్తిత్రయం సమంయుగపతీయ
నక్తి తి శక్తిత్రయసమయంకే తస్యభావస్తూత్యా తయా అసమ.
తామెన్నో భతా రూపవేంలా రూపత్రీడా యస్యేతి శక్తిత్రయస
మయక్తా శోభితరూపవేంల యానాలుగలన్న లాంతాలు.
దేవాహారిహారనాథం, బడయులకు కర్తలు, సలుపురు అనే మవ
ర్ణము వర్త మానార్థముగనుక

తి. మూ వారలకు బూర్వ ప్రకారంబు కండేనతినయిల్ల
నెల్లవర్తనంబులు సంప్రేతింజెల్లంపురు వివతులైన సతులను మ్ములకం
బుప్రెరయకుండగరుణనరయుచు కృప యుయుత్తు సంజయులకు శోర
వా మాత్యులకు మన్ననలు సలుపురు, అంతి దేవికి శుశ్రూష సేయ
రు బాంబాలకి సో మనసగింబాపొడింపురు ధామ్యులకు సశారవంబు
గానకలసంపదలు సొసంగి తత్త్వబుంబు దేవపితృపూజనాబులు నతిధితర్క
ణంబులు వైదేశిక వివిధార్థనంబులు దీనానాధపాదాక్షణంబులును బరమ

సం.తొం.బు.తొం.నడవులు గల్గెన్లు నారాధింపులు సమస్త హెర భస పద
తొట్లమనంబుల బ్రుమోదం బు.బరి పూర్ణం బగునల్లుగా నివివిధం బునం బ్ర
రత్తిల్లు మండి రెండు క్తనా డు రే పకడ గల్గెన్లు ని యున్న మందిరంబునకు బోయియు
సి మణిహేమ పరశింక మహితోపవేశను

సురుబరా భరణ విస్ఫురిత గాత్రు

గౌస్తుభ రత్న వికాసి వక్షస్థలు
బీతకాశేయ సంవీతమూర్తి

వ్యా. పరమందు కుంతి గుంతి అనిన్ని ఉండవల్లును, బాహివాన్యో
ద్వీరం మాననివాతస్యోతి సూత్రం, సౌమనస్యంబు సంతోషమును, అతి
ధులనగా త్రుతావ కుల నిమిత్తం యా బల్ల పరులు, సప్తధర్మలక్ష్యంకు
ఓంబీ ధర్మపుర సర్కారో నాన్న పుత్రులు ప్రయోజన సాన్నితి ధర్మవతీతి
సూత్రం, అనిత్యం పాస్థి తోయస్తా త్ర స్తా కతిధిరువ్యత ఇతి గ్రంథం.
తేరి, వైదేనికులు, దూరదేశావతలు, బక్తనాడురే పకడ - పాత్రావకాల
మందు ౫౧ ॥

మణిహేమ — ముందుగా నాలుగు ఉపమేయములు ఆచర్యాత
త్రమముగా నాలుగు ఉపమానములు.

68. మూ. మేరు తడగత మేఘ సంకాశున

క్షేత్రగణావ్రత గగనసదృశు
సూతసూదితర విమోచితి దోదయగిరి
నిభురుక్తు బద్ధేంద్రనీల తుల్య

నమ్మకారితః కని కృతాంజలయై జక్రః

జిత్రవృత్తిగీరము జైత్రులంగ

నంతకంతకాన నాంబుజమలరంగ

నిట్టలనియోదియ్యమెసక మెసగయ

గీ కడపితేరాత్రి సులభ సౌఖ్యంబుగా ము

నంబుగండప్రసన్నమే యంబుజాత్మ

దైవియగు నీదు బుద్ధికతమునగాదె

ధర్మగతి వైభవంబుసొందంగంటెయ

వ త్రిభువన వ్యాప్త విక్రముండవగు నీకటొక్కంబుకలమిగాదె

జగత్ప్రయ సంభావనీయ విక్రముండవై వెలంగి తనను ముపేరఁబూ
యి

క తనయుల తాలాపములకు

మనుజేశ్వర మాధవండు మఱి మాండ్యోకం

దును బలుకక భవగ్రాహ్య

ననిరూఢతనున్న యపుడు నరపతియతనియ

వనిరూపించు యిట్లనియే

హ్య- మైత్రి లంగ-బాగగా, తియ్యమెసక మెసగ తిపి అతిశ
యమును పొందగా, కడపితే-వెళ్లు బుద్ధి తివా, దైవియగు- దివ్య
జ్ఞానము కలిగి నట్లెవంటి, బుద్ధికతమునగాదె- బుద్ధికారగుముచేతను
గాదా॥ త్రయూర్పాదో వ సాగం సమాహరః త్రిభువనం, త్రిభువనీ

అనిన్ని కలుదు॥ "దశకంధపంచాంగువనీజంగన్మమత్తంధరన్" అని
 లెఱుగవలు॥ అదంతై క్విగురేకాశ్చానసపాత్రయగుదిఇతిశ్చమరం॥
 మూసీ పంబుత్తకంబులు పవనంబునిశ్చితోత

మైనది భవ దిండ్రియములువలనము

నంశానబడ్డవియవియమునదియను

బుడ్డియంబుదిగింబ శుద్ధమైన

నాలవుతెరువున లగిలపాఠపాతముల్

గాగనన్నియను సంకలతములు

నంబుతన్నేత్రులు నంబులొచ్చినవాఁడ

విపరమభాసమేమికతన

నెలసెనెకెలకములకునెండ్లకొంత

లేకనెమ్మదినున్నవియేకతంబు

విస్తయమునెఱెనామదివిసంగనర్హ

మేనివినిపింపవేనాకునిత్రెఱుంగు॥

వ అనియుల్లు ధర్మనందనంబునివాతనిస్తలదీపప్రకారంబున

నున్న పరమపురుషుఁబ్రాణింబుమఱియను॥

గీ త్కరమునక్కరమునునీవసకలమునకుఁ

గర్తయనునీవయూద్యంతగతులునీవ

యొక్కడైవెఱెడు పురుషాత్మమాంబు

ధానవాంఛ వినిమ్ము వాత్సల్యకల్య॥

6
 వ. ప్రసన్నం కవలము సాదెందంబు సందియంబు వాయుజోరు
 వేయని విన్నవించిన బాంబు జనగిదలంకు బుద్ధియుమనం
 బును నింత్రియంబులు నుగనిరత్న సంపిత్రప్రంబులుగా విం
 కెం జేరవు నవ్వున నెవ్వొకంబు నప్పు నప్పు కవి తేని నా లాకిం
 యిట్లనియె

ని గంక తెలువని దనగర్భం బునందిడి
 శాన్తి ఘోషమే తయై సంభరించె

వ్యా పంహత్కంబగు - పిత్రానాది పంపక స్ఫూరణలు ఇంత్రియము
 లు మనంబునంకం గుడ్డవి అనగా శబ్దాదివిషయ గ్రహణము
 నాలవు తెరువున అనగా చాత్రత్వపు సుతుపులను
 విడిచిపెట్టి తుదియమైన ధ్యాన మార్గముచేతను, అనుట, ఇన్ని
 యున్న మహాబుద్ధింత్రియములు సంకలతములుగ తమతమ.
 విషయములను విడిచిపెట్టి పోవుగాం, క్షేత్రాన్ని నందునూర్చినవాం
 కవు, అనగా సర్వశుద్ధి..... ॥ త్వరమునీవ అనగాప్ర
 కృతిమొదలయిన చతుర్వింశతి తత్త్వసూతమున్నునీవే అనుట
 ఘనబుద్ధు దాదికము నిలమె అయినట్లుగాను ఆత్మరమునునీవ
 ఆవిద్యోహాధికంబైన జీవుండున్నునీవే

69 కూ. భూర్గవుండెవ్వండు బరమశిష్యుండుగా
 బడసిగురు త్వమెప్పుడుగనెడి.
 నారాముండెవ్వని తొరాసియురువది

మూర్తి కు ది నం బుల వాంఛి యోగి
 గా శే శు క న్యులు గారణం బుగ యోగి
 యె వ్వని క్షోణి నే క న్యులు
 వేదములు నాలుగును ధను ర్వేదమును
 వశ్యువులు బొంది యె వ్వనియందు వేద
 నట్టి శ్రీ శక్తుండు ననునిప్పు డాత్మదలఁచు
 చునికి దద్ద త మయ్యెనా మనమున భీష

క అనలము శమించువాడృష
 నన ఘోరతండు పరమోన్ముఖు డాత్మజ్ఞతా
 నను దలఁచె నింత్రియంబులు
 మనమునఁ దగ నిద్రావించు మహితసమాధి

క శరత్ ల్ప గతుండ తఁడే
 శరణం బుగ నాశ్రయించు సద్భావవతి
 ప్రియతమం దగు దను వినుత
 త్పరత నతనియందు నాడు భావంబెల్లెన్

వ ఇది మదింకు ధ్యానంబు తెలుఁగ వచ్చుచున్నందు వసిష్ఠ శిష్యుండు
 భూతభవిష్యద్వర్తమానవేది సర్వవిధాన్ ధారామూలకతం
 తస్మిన్మనః ధాత్రియస్త్వమిత సుఖానభిప్రాయం రాత్రివైతే
 నగు సకల జ్ఞానంబులు యెనుంబుడుం గావున నీవతనివారికిఁ బో
 యి నీయకుగదలచున యెల్ల ధర్మంబులు నడిగి బెప్పించుకొని నశ్శిష్య

శ్రీరస్తు సంశయం దవు గాంవలయునని రయం తియ్యిన నమ్మనవవతి
గద్గదకంతుఁడగుచు నావై కుంతున కిట్లని రెండు

దే నంతనుసూను సౌరవము సర్వము మున్నును వింటి విప్రుల
బొగ్గి- కర్మ ప్రసూనివ, మా యోపాధి కు డైన యీశ్వరుఁడున్న నీవే, ఆ
ద్యోతగతులు నీవ, అన్ని నన్ని నములున్న నీవే . ౧ —
పులు బాగాత్త మా ఇది వాన వా బా వినివ్వు వాతనల్ని, శంఖరవాత్స
లగిధు రార్చి ౫

అనలము శమింపు బాడ్చిన, నాంతమవునట్లు, ఉపరమోమృత్యు
త్తుండై ముక్తికి అభిముఖుడై ౫

ఇది పాసుంగువకు — కై దీ అవుమున్నట్టి, నిన్ను నాశ్రయి భవి
ష్యంతి తన్నొ త్తానొ పొందయూ మృతా మిత్తుక్తం శంతనం
మూ — తగ్గంతమువేడ్డ జెప్ప న తడట్ట డయూ తని నీవుమున్న నా
సంతయులకి గాంబుకు నీమది గాగె దనమ్మకత్తుఁడగు
సంతసమందునీ దయిన సన్నిధిగాంబున భక్తవ త్సలా!

వ ఉత్తరాంబువేని కైనియున్న యన్నరొత్త ముండు బ్రహ్మ
మయనిధి యైన నీసందర్శనంబు గాగె నామోదయనుగ్రహం
బున నతని యెడ గలుగు వత్సహంబునదే వానివిల్లునెయి
వలయుననుడియైనదీ వకీనందసుండు సమీపగతుఁడగు సా
త్వికంగనుంగానిరథంబున మకట్ట మునిదాకుకునకు జెప్పుచు
భీమాంబుననకుల సహజేవులను శృపయుయు త్తు సుఖయులను

రావింపుమనిన నతండ్రిల్ల పోసి చారుకుండును దేరా యితంబుగా
వింపెను

క. అదిరత్నరుచులపెల్లున
నుదితార్చుని లానిలవెలుగు చుండెను జవసం
పదు దీర్ఘసత్వసారా
స్థరసు శ్రీవాదిరధిసం శేలాధి తమై

వ. అసమయమున నక్కడ బారానర్చ నారదదివల దేవసార్థిన
వామదేవప్రభృతి పరమముని పరివేష్టనం బుగల గాంధీయుఁ
డు గ్రహణి సంవత్సరమున నుండును మోత తత్ప్రభుత
శాంతశరశతంబులతోత శేలాభిల్ల సందర్శనీయభస్మ విలాసం దగు
నస్తమయసమయ గాను గ్రేణి సేయబడు గృష్ణంబితంబున
నిరతిశయనిష్ఠ నిలపి కుని యుండి పోతులు మోక్షి సుపుష్ట
స్వరంబున నిట్లు నస్తమియింపెను

సీ. శుభయమును...

హ్య - మున్నును - పూర్వీకాలమందున్న, మున్నుగా పుటావ
శ్రి వి గా ౧౦౬॥ ఉత్తరాదియనిం బువోచుకొని కౌతి, ఇవ్వుమయిది
వైన అసగా వికారార్థ మయిట్ల పొప్పవనినది, దీనికి కనకమయకుంజ
లః, అన్న యి యెమిన్ని పొల్లువైనను నర్పమున్ను అర్చన మేలు
నుడి, పొరుక్కొట్టె మయట్ అయితే చింతామయమయెంతయు

10 అన్నట్లు కుంబము

స్త్రీది యోధ్యమిశ్చః యయ

త్వః ॥ ౧౭ ॥ అది.

శివలక్ష్మితే శివభూతా తంహమ

పినద్ధ పత్రం దివాకరాంశుః ప్రభా . . . గామినం విభాత
సంసంవృతీభూతా తాంతరమిత్యుక్తం ॥ ౧౮ ॥ తిసమయంబున

70

. హంసం కృ సుపత్రు బరమండు.

బరమేష్టియను నగరభవ్రాగాల్లు తు
మునులును సరలునె వ్వినియున్న రూపెతుం.

గరు సర్వవిదుని నప్పురుకుషాల్లు తు
శ్రుతులుసె పుగమహా మతులు దుఃఖౌషధం

బుగనెతోడి పుణ్య మూర్తిగాలు తు
లంకం బుల్లెల్ల గల్లుట నిల్లు కెదు గుట

దనయందయ గు మహా త్రుని గాలు తు

బుత్తీర త్రువయంబు బుష్పప్రసంబు

బంబరము ద్రాడు నారయంపెంత్తయమగ

నుండు బాద్దన విశ్వాంబు నుండు కుసు

క్షిరస్థూదంబులు

పాల్

దేవస్థానః అకాశాంతః, దేవస్థానోనవత్సేనో తుక్తం
మునిపరివృత్తుడై గ్రహం పరివృత్తుడైన పద్మాడు వత్సేనో
న్దేనైడు, వృతసేంద్ర ఇవగ్రహౌ తుక్తం ॥ తద్విహితశాత

నరం యుల చేత, 'తల్పిత్ర తశాతనరం యులచేత అన్ని పాఠములు." 11
 అభ్యర్థునియందు గల్గవుల డిన్నా శాశులులచేత, అస్థమయ
 భానునిగ్రేణి సేయుచు సమానవలుగా పోసి తెనుచు, వికీర్ణంః శుకివా
 రితోగ్ భిష్టు శుర శ్చైత్రేత ఇత్యక్తం, పోతులుకాన్ది చేతులు
 చేయి గిడ్డి ఇట్లనిస్తుతియుచు, అనగా ధర్మ రాముకు పోసి సభావహో
 శీలముకంటె పూర్వమంతాని తననిర్యాసకాలమందు కాదనుట, నిర్యాస
 కాలము లయెడ జేసెనా భక్తతనవత్తుర మాన్యునుద్ధ ౭ డివామ భ్యమం.
 దు రాగివానినక్కత్రమందు మొదలుకుని యూం ౧౧ పర్యాయము
 న్ను నివృత్త మాత్రే తవయని ఉత్తరేవైదివా
 కరే, శుక్లపక్షస్య సప్తమభ్యం మాంఘమంసస్య పౌర్ణమి, పౌర్ణమివ
 నక్షత్ర మధ్యం ప్రాప్తం దివాకరే, సమావేశయ రాత్రిసం ఆత్మస్యేవ
 సమావేశ ఇత్యక్తం॥ భిష్టులు స్తవముచేసినట్లున్న, అదితనకు
 చునసన్నిహిత పట్టినట్లున్న ఇతవంతుడు తానెచెప్పనివల్లను స్తవ
 రామమయినది. స్తవం నాం రామో స్తవరామః॥ ౧౭॥ శుభయు
 ను పవిత్రుడు, హంతాభిహవనియూచి దేవే షు వ్యాపకతయూ
 గల్గు తీతి హంసః హనవింసంగతాభిః॥

౩. మూ భూ స్పదం దుగుప్రం ధర్మ కాక్ష్య గాలులం॥
 ౪. హరిస హస్తశిర్ష లరముస హం స్యాక్ష్య
 వేదమయలు స హస్త పాదు నలతు

లయున వారి కంటె నలతి పెద్ద లకును

భూల బెద్దయగు దయాళు గాలు తు

క అమృత మయు ఋగ్గ ముసాని

మమలయు పని పద్మపస్స మూలము లకు వా

హృమయిన పురు ఖాతముని

క మురూ పగు వానిభక్తి గమ్యుకలంతులు

గీ. అరణి నక్తి పై డము కరణి దే వ కియందు

విప్రులు క్షు కర్మ వేద గుప్తి

కైజునింపె నెవ్వ డవ్వ సందే వ నం

వ్యా హంసానామ సహాని వైతి వహనాత్, శుపా దేవే ప్రణాత్రే
 నీజ తి తి శుపా త్తే ద్వి త్యా త్తే సర్వ వహం, అన సూత్ర
 ముల పోత శుపా త్తే అని ఉన్న ది, పరము డు పరాత్పరు
 డు, పర తయూ మాయ తే త్తి ప రమోనా, మా జ్ఞానో,
 పరం మాన విద్య తే యస్తా త్తే ప రమోవా, పరమేష్ఠి యును
 అత్త నిష్ఠుండు, భూధా త్వద్ధ మద్ధాతీతి భవ్యః, సర్వవిదుని
 అనగా మునులు భగవంతుని యెఱుగరు భగవంతుండు ము
 నులను యెఱుగును అనుట, దుఃఖౌ త్వధంబుగ, అనగా దుఃఖ
 యును పొగుట్టేవానిగా, అనుట, కల్లుదే నల్లు డెందులు అనగా
 ఉత్పత్తి స్థితిలయములు అనుట, ఉండు బండ్చున అనగా
 యు స్థితిగా నున్న రంత్రే తే ఖాతే శ కున యోయ భా, గుణభా

తాన భూతే నే సూత్రమగ్నిః సాక్షిః॥ యస్మిన్ సత్యే
తే తంతా దృఢే స్రుసి వ తిష్ఠ తి త్యక్తం॥ ౨౦॥ వాంఛి, వాంఛం
సహస్ర శిరసం సహస్ర శరణే శ్చ ౧౦॥ అగ్నియ సామగ్నియూంసం
స్థ విష్ణుం చ స్థ వీయసాం వి త్యక్తం॥ ౨౧॥ అమృతమయం, నిర్వ
శలరూప మువాని స త్యరూ పుని॥ ౨౨॥ అరణిని, అగ్ని పైడము
కరణి, అగ్ని పుష్టినర్హం, ఏక తానరూణి అనన్యవృత్తిత్వ
ముతాతను, యమనన్యో వ్యవేతానాం రాత్మానం వీ తకల్మషం
ఇచ్ఛావనన్యో య నానింశం పశ్యత్యావమాత్మ నిత్యక్తం॥
ఏక తానోక్త నన్యవృ త్తిరిత్యమరణి॥ ౨౩॥

71 దను భూమింతు నేక తానరూణి ॥
తే, ఏకతానం పంక్త్రం తు మూర్త్యుతై యుంధునర్హం
గావా రణ్య వర్ణం యమ గర్భ మదితి
దాల్పియెవాప్నో గనియెపై త్యోఘ్నునర్హం
దేవు సూర్యాత్మకుని ప్రాణ తింతు విష్ణు ॥
క సురపి తృత్యోక్తం లపూర్ణం
పరపశ్చ దినముల నమృత పానప్రీతి
యెరయం గత్యోయమ వెలగెడి
వాంఛి సామమాత్మకుని గాల్గు తు నాత్మో వ్యోమగోష్ఠి
గి విశ్వస్రజులగు మునులవేదితమగున

164
 హస్త్రవ తస్య కలత మహా భవ రూపున
 గన్య ప వివర్ణయో వాచనిగనియోః గన్యక
 పక్ష్య దా ర్హ్య త్తు కలత న ప్పద్మ నాంభుః
 క సువ్య క్త్యైత్రంబున
 న వ్యక్తా క్రతి నిరూఢి నా సే నుంఢి
 భవత నుంఢ డిక్షై త్తా ~~త్తవ్యమని~~
 త్వవ్యప దిష్టుః బ్రహ్మ తింతు ధామోదరున్ ॥
 క ప్రకృతి వికృత లను భాగదశ.
 వికారముల బెరసి ప్రకృతి వికృతి బానా ~~జ్జ~~
 డ క యుండగాంఁ అరె వ్పని
 స కలవలసులు దలతునట్ట సాంబ్యాత్తు హరిన్ ॥

వాగ్. ఒకడ, పంక్త్రండు మూర్ఖుడై అనగా, మిత్ర రవి సూర్య
 భాను విశ పూర్ణ వారణాశిర్ధ మరీచ్యాది త్య సచిత్ర శ్లాసై
 రమూర్ఖుడై యనుట ॥ ౧౪ ॥ సురకూటు లకృత శుక్ల పక్షమం
 దున్న పితృకూటుల కృష్ణ పక్షమందున్నా ముక్లేదివా త్ పితృం
 కృష్ణై త ద్భయ త్త్యమవతేనయః | యస్మై రాజా ద్విభాతినాం
 తస్మై సామాత్మనో నమ ఇత్యుక్తమ్ ॥ ౧౫ ॥ అశ్వ తాత్యో
 క్త్యాత్తు గరుడాత్తు త్రపుతి తాత్తి తల్ల్యై త్యర్థః, లు
 ధ్మో భిలాంబుక స్తల్ల్యై త్యర్థః మరణి కన్య పో భవత సంతా

సో.పి.సంతానాద్వైతమేన ప్రసంగం ప్రసక్తం భవతి తద్భావః । తర్హః కన్య
పస్యాత్ పత్యం ప్రాచీనం తా త్యక్తం, గరు త్యక్తం గరు తస్మాత్ త్యక్
ఇత్యమరం॥౨౬॥ సువ్యక్త క్షేత్రంబును పాంచజా తికదేహ మందు అ
వ్యక్తా కల తి నిరూపణ క్షేత్రంబు గూఢ ప్రసిద్ధి పోత, అసీను
దై జ్యవ్యతనుండెడి క్షే త్రాత్మ వ్యవధి యు క్షే త్రాత్ముఁడు అనె
వ్యవధి నేతలు, అనగా మి య గలవాని, వ్యవధి నః ప్రమాణ
వ్యాఖ్య ఇత్యమరం, క్షేత్రంబు త్వ మవ్యసృ వస్తుతాన సత్యమి
తి భావః

మూ. క. ప్రి. ఉత్సరమారు ఉములు

శాం. తపసులు x జ్యోతి యనల సత్త్వము శుభము

దాంతియకు శాలి ధైర్యములు శను

సంతకవింతలుగాలు తలబలన యనుయోగమునై.

క డ పరమముం బ్రాపించిన

ఆరు ప్రక్క ప్రక్కములు నల్లు. నీటి కాంతిలున్న

వ్యక్తులతోపై దెడు నానం

దప్పునది విచ్చూనదలంపె దనువోపజ్ఞాత్ముఁడు

21 వరదానాధిపతి శివుని ములు భగవంతుని

తెచ్చవలను దివమును రుగ్మభక్తురశ్రి

దీనిని ది ఇర్వుయ్ అంటారు.

వ్యా

య తదవశ్రీత స్థమవశ్రీతం విజనభంతిమహర్షయః॥
 తేత్ర తేత్రజ్ఞ మానీనం తస్మై తేత్రాత్మనోనామః॥ ఇత్యక్రం॥
 ప్రకృతివికృతాను అనగా ప్రకృతి వికృతి సంఖ్య శలగిన
 మహానాదులను యేజిం టనిన్ని అనగా వికృతిగానికేవల
 ప్రకృతివల్లను మహత్తున్న మహత్తువల్లను అహంకార
 వల్లన్న అహంకారమువల్లను శబ్దప్రభృత రూపరసగంధాలు
 న్ను పుట్టినవి, యాయేదున్న ప్రకృతివికృతి సంఖ్య శల
 వి అనుట, భాగవతవికారములనగా ఇట్లా శేషియకర్తృత్రి
 యములుపడిన్ని మనస్సున్న వృద్ధివ్యాదులయిదున్నకేవ
 లవికృతిసంఖ్య శలగిన యాపదియూరిం టనిన్ని అనుట,
 యెరని కూడుకుని ప్రకృతివికృతిత్వముమొందకయుం
 డ అనగా ప్రకృతి వికృతిత్వమునున్నకేవలవికృతిత్వ
 మునున్న పొందక ఈమాటొకగా అనుట, సకలములు
 ఎవ్వని గాంతాకా అట్టసాంఖ్యాత్మ మారిన తలచును
 అని అనవయము॥౧౪॥ అంతస్థరమారుతములు
 పాణాదులు, అవలసత్వములు అనాలస్యము॥౧౫॥
 ఉపరతుముం శ్రావ్యంనయ ప్రణాప్రణాములుగల్గు
 అనగా శాంతియొందిన పాపప్రణాములు కలగిన అనుట
 ప్రణాపాపములలు యేది ఉన్నా ఇన్నముతపుడు, క్రిందదా
 తీ త్యానందపః ౫౩౦॥ పరణాదులుఅరున్న శ్రమముగా..... కాదుత
 అయినవాని॥జ్ఞ

72 మూ॥ మరేం గు నకునట్టి సర్వలింగకాత్ము దలతు ॥

క. భూతముల బ్రహ్మం గి లింగక
ప్రాతము బులమయమయమైసి వశాత్తు తని
శ్రుతి శయంబున బాంబుం
దైతేలెడు వానిదలతు హరిమాయాత్ము ॥

గీ. అంబుదంబులు గేనంబులందు నదలు
సర్వతమసంధులందును బులధులుదర
దేశమందునన్నట్టే రేవచేవు
గాలుతురొం యాత్ము దేవ కైకుకు శ్రుత్తు ॥

గీ. వదనశంకూరు పదములెవ్వంతు విప్రు
రాబువైశ్యేశుండులకు సంప్రభవదేశ
ములుగ వెలుగాం దునమ్మ వే మూర్తి విభవ
శీప్రు వర్ణాత్మకునిబ్రొంబు . .

చా॥ బుగ్గుత్తు రగ్గులు మహాత్ములు, నిశలు అమహాత్ములు,
అయినప్పటికిన్నిహే వసంయోగము ఉన్నదిగలక శీప్రులు అనిఉ
న్నది, మహాత్సంయోగము లేకపోతే దీప్తుములు అని ఉంటున్నది.
యద్యస్య సహయోగః స్యాద్బ్రాహ్మణ్యమేవ తు విద్యతే అనిసూత్రం
కాంబిరి తామరయునెలయు ఘనసున్ని వలెత్తు ॥ అని ఉదాహర
ణము, 30 ॥ భూతములబ్రహ్మం గి అనగా బ్రహ్మదినకల్ప మంబు

అన్ని అయి సర్వప్రాణులనున్న దహింబ, అపయివర్జియ లగా
 క వ్రాతముఖిలమయముజోసి అనగా పంచమ మహిమ తములు
 నన్నా అగపతత ఏ కార్ణవముగాజోసి యనుట, వశాత్త త మొగ
 రుకత్వముజోతను అనుట, యోగనిద్రపితను అనుట, బాల్యశై
 వటపత్రకాయ అయిన మన్న వాల్మీకి, మా యాత్మ్య అనగానా
 రాయని తవమున్న మాయయే అనుట, నారాయనిస్త్వం నహ
 సర్వజేవానామాత్మాస్యభీశోఽఖ్య లగాకసోత్పి, నారాయణోఽం
 గం ఖ్య నరభూనిలయనాత్మమి సత్యం నతతైవ మాహుతి
 భాగవతే॥ బాల్యశై, అదే తావప్రత్యయము కళాప్రకృతి
 ప్రాసలగా ఉన్నది॥ ౩౨॥ అంబుదంబులు, నదులు, నిలధులు
 స్నుదేహమందే ఉన్నవిగనుకతాయాత్మ్యం తు అనుట, ౩౩॥
 వదన,

మూ తిం తువిష్టు ॥

క. మూ సర్వాయ నా బ్దమయో

ద్యాసి త రూపుఁతయి సృష్టి బ్ర శయం బురగం
 జ్ఞోసి పాలుపారు శౌరి ను

పానింతు నుయో శిష్టా భృ బలు గాలాత్మ్యం

క. మునులు దివిభూదిలగుతులు

లసం తుఁత నమిగతికెల్ల నానా గురంగై

పెను పాండవశ్రేణిరత్నని

వినుతింతును విష్ణుభక్త విభవవిధాన్య

క ఆదిత్యమరుద్భవసురు

ద్రాదిదివిభుగళిముతెల్ల నవలరువరూపా

అబ్బరకలతులెవానికి

నాదోచనసంస్కృతింతు వంశదేవాత్మని

క సర్వమునందునుదాసును

సర్వముతనలకుందునుండు సంహారంబు

సర్వమునకుఁ దనవలనన

సర్వాత్మకు నట్టి వృష్టి సత్తముగాలుతన

క మూని తానతగతం

పై ననిగమవలరుముదెబ్బలు మునకుసెనగం

గానోర్చినసుమనస్సం

మానతత్పురుషజ్ఞింతు మతాత్మత్వహంకార్య

క త్రిమూలమధనమునమంధన

గము లొలుకొరణకేలగై కెనిసరసం

శా. ఒకదేహంవే నాలుగువర్ణాలకున్న కారణమవుటవైత
వర్ణాత్మకుఁడనుట, ౩౪. మాంసంబుతుఁది అయినఁదిబ్ధం
॥ ౩౫ ॥ మునులు, నవిద్యతే అంతోయస్యసోకనంతః

20 అతః పవనాదాదాధారకత్వమితి శ్లోకః ॥ శీతేఽత్రాక్ష
 వానితశ్చేషః ॥ 31 ॥ అదిత్యాః ౧౨ మరుతః ౪౪ వసవః ౮
 రుద్రాః ౧౧ ॥ 32 ॥ సర్వము సర్వమునకు దనవలన సంహారము
 ఇత్యర్థః ౩౧ ॥ మిన్నై మత్సరమై, అసా హంయశ్చివా
 వతారముకాదనుట, అతలగతుడైన నిగమశయమునైతి
 సగా సోమకాసురుని హంపి పాతాళమందు ఉన్న వేదములు
 తెల్పు యనుట, సుమనసః దేవాః ॥ మత్సర్యభూతా వీరింబాయ
 యేనవేదాస్సమావృతాః ॥ రసంతలగతా శ్చక్రప్రం తస్మై
 మత్సర్యత్వ నేనమః ॥ అయితం, మత్సర్యకస

73 ఘమునకు అయిమొనరింపన
 యవేయః గూర్జాత్మనంబుజాక్ష్యం నాలుత్యో
 క వారావారూపమునయె
 పరిసితనరంశ్చమైకత్వనవనిసగికాం
 తారంబుగనెత్తినయూ
 శౌరింగ్రాహిత్యుదలతం సమగ్రశ్చక్రి
 నారసింహవపురుదాకభావమునెంచి
 ఘనవిరాజితనిపుష్పరనఖముల
 ప్రస్తుతీప్రముక్తివరలువృద్ధింవరిత్తు
 నాత్మభవనిభక్తి నామ్రయింతు.

క వామనరూపం మనసు

ద్వామబలుని బలనడంబూత్త్రేణాకృతి

కైమితబోస్సిన యద్భుత

ధోమం. ప్రాంతాత్మ్యదలతం దారమోదరుని

గి. పరశురాముఁడనఁగ భావ్యంతు బిమదగ్ని

వాగ్ధి మయమందు భగవంతుడై హంయగ్రీవావతారమై
మధుకైటభులు యెత్తుకు పోయినవేదములనుబ్రహ్మ
కుత్తెబ్బియిల్లు నిజరూపముతొవాన్లునుగంపెను, ఎత
స్మిన్నంతరే రాఖిదోహాయశిరూధరః, జగతిహ
వేదానఖిలంకరసంతలకతాహరిః, పైదాన్లు బ్రహ్మణో
భూయస్తతసోవింప్రకృతింగతః, రబస్తమోవిశతసూ
తావుతొ మధుకైటభా, బ్రహ్మణోపపతంభోభిషణాన
మధుసూదన" బ్రతిమోక్షదర్శిషు, హయగ్రీవుఁడనియొక
రాజున్న కలఁడు హయగ్రీవుఁడు త్రమసిద్ధిమోదరనియు
లోదేశసృష్ట్రాణిక, అనివెనకపెప్పలడ్డది ॥ ౩౭, అమృత-మంధనగ
ముమందరపరవితమును తీలగాద్దరణకైల్లగైకొని అనగా సము
ద్రములు మునుఁగకుండా ఎలా సముద్రాత ఉద్ధరణాత్రిడయచు
విప్రనధకియతినుట ॥ ౩౮॥ వారాహ, శంఖావరణముందు
దోగియియతి, కైటభాత్ము సుకరవతిరు దంష్ట్రాఘోరీస్తంభ

రాగిమం క్రొడొడొబ్బుదాత ఇత్యోవే || అత్తయ్యయ్యో ఇలితియ్య
 ధ్విః స్వభావేం బ్రహ్మ వత్సత్వమేతి హమరః || ౪౧ || సారసిః హ
 వారణాకశిపు వారణ్యయ కశిపు త్వంసా మాభ్యాదనం
 ద్వయ మిత్యమరః . పలుపు అనికేంద్రమైవ పుమనామైల సత్యా
 యైతే కింకశి తోః ప్రయాసై రితిభాగవతే
 వామనశ్చి ర్విః త్రైలోకాతికైమినిః భావంత్రైలోకా

- తి. మా. కుద్ధ వింసెయిరు వడుక్త మారు
 మను బుపతులనెల్ల గుని మినకైరాధాత్తు
 నధికభక్తి శోభో సామ్రయంతం ౫
- క త్కేత్రాత్తు గాలుతు దశరథ
 పుత్తు నిశ్చిరామయడనగమెలమినదేవుడ
 శత్రుబలరుదు రావణమైక
 మాత్రం దునుమాది నష్ట మధుసూదనునిశ్
 క మా లముసల ధరుంగరుణా
 నిలయమాలిదయరామలొవా ధోయసి తాంశ్చ
 జలదనిశాం బరుని శుభం
 దలతును గది విండు శౌర్యధను ధోరానాత్తు ౫
 మయదు వంశంబున

వా

కౌతి కృమితా కృంతా త్కృన్ శూరరూపుని శూరూ
 వీరశ్చ వికృంత ఇత్యుచరః || ౪౩ || పరశునా రయత ఇతి త
 ఘోతః, అగ్నే రపి బు మ్నో బుత్త నా నేలః బు మ దగ్నిః బు
 ము బుత్త నో॥ అగ్ని కంఠే క్షిప్యంతే బుత్త నా ము కతి వాః కమలత్,
 యు ద్భౌ మంత్రే ఘం బూమితా నానీ తి మంత్ర వాగ్విభానో, బూ
 మితానామ క్షిరుక్తి దానః, బూమితుః సేద్యనం బూమిత్రం తె
 నుః సుః బు మ్నో బు నో నాని కి తద్భవము రెండోది అనే అర్థము
 బూమిను, బుమ్మ, బుత, బుచులు, బుదా, బుమ్మ, బుమిదాని
 బుంట్, బుమకేంద్రా ద్ధాత్తు అనగా అవేదావతారమనుట, ౪౪
 త్కృతాత్కృత రస సుడి క్కృతః రథః రథసంఖ్య బూరూ యు స్య సదనరథః
 రమంతే యోగ సూత్రేతి రామః, విశ్రవ సానాపత్యం శ్వాగ్
 రావణ ఇతి విశ్రవః, శత్రుభయర విజేషణము ఉభయల
 కు స్మృతేష్టవస్తును, మాత్రను త్రుట్కాలముచేతను, పరశు
 రామా వతారముచేల్లిన యుద్ధవ కిరాయి గా మమోయు కమం
 రు రామావతారము, పశు కింకేయుగోవిష్టుక్తా క్షంకేయ పుర
 స్కరః తిథౌ నావమి కేరుష్టే తథా దశరథా కవిత స శూపర్వణి
 ౪౫॥ హాల ఘోగః త్కృన్ బో బావతారు || ౪౬ || యుదు, వస
 తి సర్వ మత్రేతి వ వసతి సర్వ తాత్రయ మితి వాసుః సహ
 సౌ బోవస్యేతి.. సత్రాయాం ని.. తి పరమభంజీ
 తాబ్ధాంత్రేష్టాబ్ధాంత్రం శబ్దాబ్ధం॥

74 మూ. 24

వాసుదేవుఁడతనగ్రీతార్థంబుజువ్వింపదు
ర్మదదైత్యావలంకాంబు పొర్లునకుసారథ్యంబుద్రొంగున
మృదమారంజునన్నిదేవమునిసన్మానోద్ధతిఁ భూభారం
బుమెలంశంబున హృదయంబురుహంబుం గాల్గుంగల్గొత్తునోయి
శ్రీత్యరముతైనభూత సంఘంబులందెల్ల
నత్యరస్వరూపుడైవెలుంగు
సకలంబుద్ధివృత్తి సాక్షాత్తుననవంధ
యోధ ఘను ముకుందుంబుద్ధిఁ దలఁతు
క కలికాలపతితధర్మము
నిలుపంగలయట్టి చిష్టునింగల్గొత్తుక
దలఁతుఁడు రగవాహనుమ్మ
బ్బులనెల్లంగీట దంబు శుభవాతిత్తు
నీ పరమేశ ప్రణయసు బ్రహ్మణ్యభక్తవ

వ్యా. వర్తత ఇతి కల్పస్థః కల్పచి ర్ముఖావకన్య మౌనిమౌని
ర్యేతి వాచకః తస్య తద్ధివయోగాంబు కల్ప స్థుర్యత
భిధియతి ఇత్యుక్త్యాగ్నే " రామోవతారముతెల్లనయి
రువదియెనిమిదొండుహారముగ మందుకల్పార్థవతారము
అర్థావింశత్యుగోరామో బ్రహ్మప్రవత్సలక్ష్యణః ఇతి సభాప
ర్వోచ్చి ౪2 ॥ త్యరముతైన భూత సంఘంబులం దు తత్త్వవయపండు

అక్షరస్వరూపైష్టై జైతన్యరూపైష్టై ఋద్ధివృత్తులకు సంక్షృ
 త్పు దేహాసీనరూపు, అపృందయోధఘను, నిస్తలయోధసాంధ్రు
 అనగా క్రౌన్ధావతారమే ఋద్ధావతారమనుట, హాసవాంస్త్రు
 వనేశ్రతాభ పునర్దు ధత్తవ మాంసతః, అక్షరైశ్చైత్రాహంమో
 హర్యు తస్మై శాంతాత్మనే నమ" ఇత్యుక్తం॥ ముకుండుక్తిం
 దేహా తీతి ముకుందః॥ ౪౮ ॥ కలకాలచరిత ధర్మము కలయందు పోలు
 నధర్మమును, నిలుపంగలయట్టే అనగా కల్పవతారము ఇచ్చి
 దధ్ధము అనుట, అస్మిరనుబంధకః స్యాద్యత్ర లుతరాణా ఏవత్కేతూ
 ధాతౌరితి సూత్రం, కలయంతి రవయతి ధర్మమితి కల్పం, యాకల
 యుగం తేమందు శంబుగమ్రమమందు విష్ణువర్ధనునకు పుట్టు
 చున్నాఁడు అని ప్రసిద్ధి కలదు॥ ౪౯॥

అవతారక్రమము

మత్స్యవిఃకుంత్తూ వరాహంశ్చ నారసింహంశ్చ పాముః॥ రామో
 రామశ్చ క్రౌన్ధశ్చ రామః కల్కశ్చ ధావనః॥
 ప్రేత్రవీరవళశః, జ్యేష్ఠవివహళీం, ప్రేత్రవీరవళం, వైశాఖ
 శుద్ధ౧౪ భాద్రపదశుద్ధ౧, భాద్రపదశుద్ధ౨, ప్రేత్రశుద్ధ౮, శ్రౌ
 వణవివహళ౮ వైశాఖశుద్ధ౩ భాద్రపదశుద్ధ౧॥ జయంతీ, ౧౪
 "ఏలై తః ఏలైతస్మి మధ్యాహ్నా సాయం సాయంతధానిగి
 మధ్యాహ్నం మధ్యరాత్రం ఏలైతః ఏలైతరసత్రమంత"॥
 నారసింహ వారే భాస్కర రక్షకం పరిరకం ధనుః బభాయ బలరామాయ

28 ప్రేతాది దశమస్తవము

తి. మూ -

త్సలమహాదేవవి శివప్రకాశ,
కరణమబ్రవీ కేశ వరదనారాయణ
రాజీవ నయనపారగ్యానాంభా
యన్నిలలకనమస్త్రా తాంప్రసారారుహం
యన్నింశ యమృతయమృతరుహ
నీసుష్మక్తేదనీయత్రాత్మక గరుణింపపయత సీకు
సుమవర్ణపితాంబరము భరింసి
యన్నునిన్నునెవ్వరుల్లంబు నందుద
లంతురట్టి వారలకు ఇయంబు
గలుగదెం మనోవికారగ్రంబులందెప్పు
చినుతమంగళాయ తనములగుడి

క. మంగళము విష్ణుదేవుడొ
మంగళమేమైయుదలంప మధుతిప్రభుద్య
న్నంగళమంజౌజాంక్షుడొ
మంగళ మన్నిలవల విహంగ మధ్వజుల తరయ్యొ
క నారాయణ పరమలు నిజ
మానయమ్రాత్రంబు బరమునంబుత సత్కా
దారతపంబులు గావున,

నానా యానా పరీతవీని నాల్గు టంనిష్టులు
 శీవిష్ణు మయమర్షి వంవిలకులను విష్ణుమయము
 విష్ణుమయము సర్వంబును విశదబుద్ధి
 నిర్లగుచి గంతుగావున నిమకైని
 కేల్పిషమునా కుతైక్కుని గానవచ్చులు
 క శరణాగతంఁడ భక్తుఁడ
 బరమపదవిగారిదను శుభంబుగనన్ముం
 బరికింబయెద్దిమేల
 య్యిరవు మెరకునగ రణపవే ~~కేమలాక్ష~~
 శీ. తపమునకు విద్యకును దినిసద్దానతైన
 ఆననరహితుని యున్నా త్తు సోరివాల్తు
 యూర్భరాస్తితు శౌసి తినాబినాద
 నుండు మద్భూతనమునఁబ్రేతుండుగాతలు
 క ఆనియెట్లెతుల స్రోత్రం
 బున పరిమిల బంబ గంగ పుత్రుఁడ మదిలె
 న నమఃకృత్యాయ యనుచు
 వినతనిరస్త్తు

వాల్మీకి పరమేశ్వర, సుబ్రహ్మణ్య, బ్రహ్మసేను సోమేశ్వర, విశ్వ
 ప్రకాశకరణి, నిరంజన్, సువర్ణప్రద్యంబునాశ్చర్యసహిత,

జ ఆతనీ కు సుమ వర్ణ; నూనె త్రి సె ప్లం వం డే నే హంకాతి
 కల వాఁతా, త్రి తనీ సోదు మా త్తమే త్యమరః, మంగళాం
 యు తనవమ లగు డ్, యే కార్యము లందున్న శుభసాధనము
 లవుట వల్లము, ౧౦, ౧౧, నారాయణ పరమములు, బ్రహ్మం
 ము, శబ్ద బ్రహ్మములు, ౧ పరమము, పరబ్రహ్మము ౨ సత్యము
 ౩ తపంబు ౪ నారాయణ పరమత్మముం టుట, వర్ణసంఖ్య
 పోత, యీ నాల్గంటి నిల్లుకో, ౧౨, ౧౩, శరణా ఆయురౌ
 వు, అమృతంబు, ౧౪, తపో విద్యలకు ఋషి సాధనము.

75 మూ

దయమ్రోక్తే విశ్రుతభక్తికో

వ అని బెప్పివై నంపాయ నుండు డిట్లనియె

క. స్త్రవరాజంబునగముని

స్త్రవనీయంబైన యీవృథాకవిభవ్య

స్త్రవసామృతాశ్లావమునం

స్త్రవనంబు వనిల్లు సుగతి భగతే నాథాం!

క. నిను జనవేలయి భూవర

యనుత్రమంబు నయి మృవోస్త్రవముపతిం

బన వినినను వ్రాసినశ్రీ

యనునాయువు బెంపురవేరు సైస. గుభనులతో

భగవేలయిన

వ అని బెప్పివై నంపాయ నుండు ~~వంకియని~~ డిట్లనియె

గీ. అల్లుహరి అంజు తింబ శాం తాత్త వల్లి
 నూరకున్న శాంతన వృన్ది భూంకితేయ
 నమ్ము కుందుని గీర్తింబ రవత్తున్న
 పరమ మునులు గద్గది కత్తెంజురు వరగోళి

వ ఇక్కడ.

ఉ. అదివిఖాంపగతనయనంబుతల్లి కిత్రిత సుందిదాం
 మోదరుఁడప్పుడన్నరవరూత్తము ముత్తమునందు సర్వలగా
 కాద్రుత దివ్యమోద ముఖ మంతినయంబుదయంబుదయము
 దాదయ తొండ సెట్టి దిగి ధర్మముమోము నభూత్తి వర్తగాన్య
 వ భోక్తుపాంబు మోదమురమ్మని పలుకె క్రుత పతి కరబద్ధుఁడై వెళు
 రథంబుక్రి సా త్కృతి తన పిత్రుండు వలసంబు ల్పుకెనియై ధర్మ
 నందన ధనంబుల లాక్షతేరును మూతు తిగకుల సహదేవులగా
 క్త

వ్యా. ౫౫, ౫౬, ౫౭, స్తవరాజంబు, వర్ష తింద్రులువేగి శుభా
 కంబులం సూక్తి రూపేణ విరుచితకవిః, ఇంద్రసుందరీరూ
 ప తాబీతీ వ్రాతకవిః, దేవతాద్వైతాత్మ దీక్షుః, వర్షప్రపు
 త్తి నివృత్తి మేతుశిశ్యుః, హరవిష్ణు వ్రాతకవిః ఇత్యో
 మరః, వ్రాతకవిః శిష్యుః, భవస్త్వవసవేనామతాక్షుః కర్తా,
 ౫౮, విను, జనానాం మామీం చక్షుర్భా సంపదానిత్యుః, రాయతీత

80
 సమేళయం, మహాస్థవము, కర్మా, ప్రథమం, అదిగనకాశీ, పరమం.
 దు పొకువా వస్తునది, గసకదవాసుని: ప్రథమా మాత్రాదితీ సూత్రం. 41
 అనిపెట్టి, శంపావిరుగ్నదృశీ సంసరితీర్లక్ష్యే, విశంపాసంసరితీ
 ప్రతియోగిని అధ్యాత్మ విద్యో త్యక్తః, తదయనతాత్వే వై శంపా
 యనః. 42, 43, 44. అది విజ్ఞా, సెట్టు దిగి శయ్యదిగి
 మాంత్రి వర్ణనా, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100.

9. మూ రురదంబును గల పలుకులు తన సంఖ్యలు లక్షాక్షాంతి
 దశంబునునెక్కి తవీయంబులు గా సోమిని నాదంబులు దిక్కులు బిక్ష
 లంబు నునతపకివార పరివృత్తి న తరురల్లరిగి యన్ధికేళ బహుళా
 ఋను బహుద్విప కుంభ తురగాంగ రథం వంతువ నవరత్న కనకమయ
 భూం భూం ఖండనరకపాల పాల కాని బిడం ఋనునై ప్రేత పత్యనుభూ
 తో ఖ్వి తం వైన యం పానభూభూగంబు ననుకరించు కురుక్షేత్రం
 బుద త్రియం సమయంబున నయ్యంబుజాక్షంబు గూండవా
 గులు తోడ.

10. దూరము నైన దు మడుపులు దూరములు
 యుచి నాశిక్షర వును వీనియందుగాదె
 పరశురాముఁడనెసె దర్శనము నలెల
 రత్నమున భూరితర పితృ యత్రివలయ.

మ డ్రి తి సెందరి సిరియింబి భూపతుల సత్కృత్యంబుగా సేకరిం
 నతి వారంబులు ద్రుంబయాతడు చుడికొంత త్వముంబునె
 ప్రతుండై నాపుడ నమ్మ వంశుఁ డితఁడే తి కైకగింబు సేయంగ నే
 లతొ డంగి నృపు తెట్లుగల్గిరిల యెల్లంగై కెనగ గ్రమ్మ తొ
 వ. అనుటయు నమృతం డప్పరశుంకము మన్మ ప్రకారంబు ను దడి
 య కైమ్రధ కాకరింబును నప్రప లింగ మూరణింబును భూపతిల
 వం శుపు నస్సంభవ ప్రకారంబును మనులవలన వినిన పుష్పనాభాప్త
 ద నని య భ్వి నప తి కిట్లని యె
 సి. కలఁడు బివల్నం డ న గామెల్ల యెకమవం
 పతియ బివల్నం డు ద తన తుండువాని
 కుదయంబె బల్లవుం డుర్చీకయాతని
 కైదుకు తపానిశ్శ

బా

కృపయు యు త్స సంభయలు, నాలుగు రథంబు యెక్కి
 నడిమిరి, అనగా, భూమినాది కై త్రాములు చేసిన డహరతాల
 యతని నడి, తిరిగిన్ని సాయం కాలమందు వస్తునట్లు వెప్పి గల్గెడి.
 పొలకాఁ, పక్షిజ్వలు, పాశిస్త్రాంత ప. తి త్పిత్రము, యి దాన్
 మూకుళ్లు అన్నివెప్పవచ్చును, యముండు తిమభివంబు విడిచిన
 రుద్ర భూమిని పొలుమా డిన్న, ౧౪, దూరమున ద్రుమకువులు
 రామ వతురాదులు, ఇదే నమ. త పంహము, ౧౫, డ్రి తి పిలతు డంగి

32 క భా ప్రకృతి, పాఠస లాం ఉన్నది. 11, 12, కలండు, బహుళ, అది
 వాల్మీ, పల్లవం, కుశిక, కౌశికండు, అనగా యింద్రుడు, కుశిక
 ప్రత్యుడున్న

76 వూ

కుశిక కింది

మొల్లం బహుళము వూ ల వేటనా దగు ప్రత్యు
 వేడిన.

నీ.

..... - యువతవ కన్య సప్రమోద
 మునమున కుకు నిష్ఠై న వల్తుని సుకల్ప

వ.

మండా పరువు లు నిది భార్యముందర

77 మూలం

. గ. స్రో పుల్ దనయాన్లు దల్ వహంప గో

క-తిరాంబున స్త్రీదేవుడు

గారపమున ననుగు నతఁడు గరిమంబున నా

వారమున నిన్దై గరిన

రాంబొగ్రామ మిర్వ టాదులతనికిన్

వ. ఇన్ని న న స్త్రీదేవుండావారంబుగా ను తరువాత వరునిసందన

నాశ్రమకాననంబు తండుతనిసమయంబున సమసిన నమ్మవారత్తుడై

తీర్తి వస్తు యాసరవిభజ్యమనకు రక్షణంబు గావించుచు వలెంబుగర్త

వీక్ష్యంగని కనలు నీవుమదియతవిననంబు మాంపక గహనసాహస్యబుద్ధి

గాజ్జింబు నీటావలలు రాముండు నలుకువాఁడని జాపంబునై సహస్రబా

వలండును దానికి విషా రంబుంచి యగు ద్వికతాతృప్తిం బుటొండ్రు.

బులు న ద ప్రచుండె

క. శాపముగా రణముగ నా

భూపతి కవినీతులైన పుత్రులు సబలా

టాగపొ ధ్యులు బలు వ్రకు సిం

వేలూపములు బానింబుదాత్రి నుద్ధృట వృత్తిన్

వ. ఎందే నియమబానింబువారైక్త నా డు బమదన్ని యాశ్రమంబునకుం

బొయియతండు ను బా మదగ్న్యండును గ యెడ తేకుండ హంబుధేనువు

వత్సంబు దమమందిరంబునకుం గానివన్ని రల్లు దెప్పుట సహస్రబాహుండెలుంగ

డు.

34

క ఆరణ్యమునకు తిరిగి పరమార్థమును గ్రహించువారు ముఖ్యముగా

అట్లే శాస్త్రాన్నియు అట్లే గాత్రమును వానిని ముఖ్యముగా

గీ వస్తువులను గ్రహించునవియు

మొదటిగా వానిని గ్రహించునవియు

పరమార్థమునకు వచ్చునవియు

అట్లే

వ్యా

ఆరణ్యము, గారవమున, సౌరవమున, తద్భవము, గురూర్హవము,
గరిమ, గరిమమును, అత్తున ఇమనంతానాం దావాం శుశ్రూషిత
సూత్రం, గ్రామం దిశం, బిరవీలం ౪౦౦ ఇండ్లుగలదియు, బిరవీ
గ్రామమునకు వచ్చుకొని బిరవీలందు ఇతివాదులు, ఇట్టి అనగా
ఇచ్చునది నదిన్ని దహించుటకు అగ్ని పెట్టెనునుట, ౨౪, ఇచ్చున
అచారముగలనుటయును, అనగా అచారమును ముందు వర్ణన
దను వసిష్ఠునియొక్క... మాత్రము రమ్యమనవ్యమనవ్య
నం, దహించు పవనోద్ధృతి త్రుణ్ణాను సుప్తాచారము ఇత్యత్
అతలతపంబున నవీరులు దహించుటయు... స్థితి శ్రు
య వింపగాబడిన దివ్యమనీంద్రుల డివిషణ్ణాకర్షణమును గురించి
శ్రుతుము జూసి త

6 మా

నుండ మే దినన వల్గి ౫

౫. అతఁడు నమిత్తు శాదిహర గొండ్లము గానకు నోగియుండగా
 న ఆకుపి తాత్తుతై కడగి యున్న న సూసులై యిముట్ట త
 త్పై త్రొకిరమున వెస నీ దునిమి ప్రీతిమెయిన్ దునుదెంచురమ్మవేమా
 ద్ద తు (తలవచ్చు వారి పరితంబెరిగెందమ తల్లసెప్పగ
 వ అట్లై టింగి.

శౌ. రాముండు ద్ద తలొచ్చు పంపక నీమి ప్రసన్నుడై తున్నుమున్
 యుమింకాఁగి గల రార భార నని విసుట్ట వ్ద తిన్ పొంతు
 నెక్కిమం బొదిగ బొంట్ల రాదికులముండు నాల్గి డి చెనెన్దెసము
 ద్దామక్రీడను రాత్రుమొప్ప నిలరక్తసశ్రింద స. సిక్తగర్భ ౫
 వ పొసి పరమ క్ర తార్థ హృదయంబై తపిగివనం బునకుంబునియె
 బదంతుడి బహు సంవత్సరంబులు సనిన విశిష్టమిత్రహిత్రుడైన
 పరావసుండను రాము శురవీనీ తుడ్త శరణాభ్రాత్రకం బునంబ
 ర శురాకు న ద్దిత్యే పింబు రాములకువె అవి తాగియున్నవాడ
 వని పానిష్ట బున

వ్యా

పం చెంన రింబె బ్రహ్మ సమ్మి తుంబురు రత్నరామ త సమే
 రు మహాధర కంధ కంబునన్ అని అదిపదమందు, అతఁడు
 వసిష్ఠముని, సమసిన - నశంబున, కనలు - కౌపింబు, 2౬, శాపము
 వసిష్ఠశాపము, 22, 2౪, 2౮, ౩౦. అతఁడు అతకుపితాత్తుతై

శ్రీ ప్రసంగా పి తలవధచేతను అనుడి అర్ఘ్యవసూసులు కార్య వీర్య
 పుత్రులు తల్లసెప్పగాళ్ళో శోమకాదోవివెప్పగా ౧౮౧, ౧౮౨, ౧౮౩,
 పోసి, విశాఖమిత్ర హిత్రు డై న పరావసుండును రాని అనగా
 వంశప్రసిద్ధిచేతను రాని అని అనాల్కం. ఇంతే కాని రాని
 కారణ విశాఖమిత్రుడు తపస్సు పోసి బ్రాహ్మణ్యము సంపాది.
 మున్నె పాతలపుచేత తద్వంశ్యులున్న బ్రాహ్మణులు అయిన
 తెలయవలసి నది. అలాగుకాకపోతే నీను రానిను కాని అని
 అనును, క్రి న కపోతాయనా శంభుచంద్రుడు “ విశాఖమిత్రస్య
 హిత్రుస్తుతైర్భావైత్రామవో తపాః, పరావసుర్వహ
 రానిత్యై స్త్వాహం బినసం స తీ త్యక్తం, శిష్యైర్భావయత కాశ్యప
 గాత్ర ప్రవరయం దు ఉన్నామి కిం చ | తైర్భావైత్రామ
 అ... పరావసులు బ్రహ్మకృష్ణుడు ప్రసాదమును
 బ్రాహ్మణకర్త అయిన యూనిన ముఖేయంబు నట్లు ప్రకాశి
 పల్కము మూడొకానొకసమందు ఉన్నది. గనుక విశాఖమిత్ర
 సంతతి వారు బ్రాహ్మణులు తరలగా పరశురామసంతతి
 వారు రానిలా అంధోరానిలు తారుక్షత్రులు త్పముని
 మిత్రమై పరశురామలు

౧౪వూ - సన్నిధిం బలతి బాలవృద్ధభావం యస్మిన్ పేక్షి తుతైయత
 సచోత మున్నుహవకున్నప్రతద్ద నాదులను గడింబు

గీ సృష్టలుగారెవారు నీవుమిథ్యాప్రతి
 జ్ఞాబ్ధిమానివనుడని నతఁడు మగుడ
 రానిష్టమెత్తికడగి క్కూరతనాబాల
 వని ధ్ధమగనరే. ద్రు వి త తి న త్రి కే ॥

వ. గర్భంబులనున్న యర్థకుల మడియు వివిధప్రకారంబుల
 బెూరదప్పి పొడవి పుడమి యేలు రాంబుల గాలాంతరంబు
 లవెదకి వెదకి వధియువె నిట్లు లరు వది యొక్క మారు నేల
 నిండ్లత్రంబు గావింబి యుత్పాదన యూగంబు జేసి దక్షిణగా నీడ్చి
 యుం తయు గశ్యప్రసకునిజై పదం పది యమ్ముని యూహించు
 దగ్గరతేలా నిట్లనియె॥

గీ అ శ్చమేధ యూగంబు నవనియెల్ల
 నాకుదక్షిణగా నిల్చి నాఁడవింక
 నా దీపత్యంబు ^{మనీకృత} ~~తా~~ దరుగుదక్షి
 నొరబ్ది పారదేశ మునకు ననయువరిత ॥

వ అని పలుకు తెమనియు దెలిం గునశేషింబి నరానిపింబు
 నకు నిశ్శేషతవంబు వాడంలకుండం బరహరింబు బుద్ధింబు అతిన న
 ప్పరుత్పసంవబుం దట్లు కారత లకుని పోవ నతనివలనివె అప్రసన
 వ్యలని సమద్రుం దు శూరకారప్రదేశం

పా. తపస్సు బెల్లకాదకు మాంసం తర్కయిత పరశురామము

మాత్రము యా భాగ రాజులలగా రాజుకావెప్పు బుద్ధులు, విప్రుల
 బాహుత్రతువులున్ను పెరిసినాడు, ఇప్పుడున్న పరశురామునివల్ల
 లులు పన్నుపాదేశమును దొన్నెను. " అగ్రతస్య తపోహవేద్యాః
 పృథ్వి తస్య సురంద్రాః, ఇదం నిమిషార్థామిదం క్షత్రం తావత్
 పి న రాదపి॥ ప్రతర్దనః య యాత్రి తి హౌహిత్యం నీ దేవత్యం
 ఇత్యుక్తుం బాలత్యవృద్ధ త్వములమౌత విశువబుద్ధులు, యగ్గతింబు
 ఉదాహరింతు॥ ౧౪॥ వ్రాసెను అలలవృద్ధముగ అనగా, పరా
 వసువాక్యమోదితుడై బాలవృద్ధులను విడిచిపెట్టితే మునుప
 డేవతానౌ వృద్ధియెందు మన్నారని, బాలవృద్ధులనున్న అనుభవము
 గర్భంబులనున్న యుద్ధకుల, అనగా, గర్భస్థులు అని విడిచిపెట్టితే
 వారు తిరిగి వృద్ధియెందుమట వల్లను వారిని మఱియు,
 వివిధప్రకారం బుల పోరదప్పి అప్పుడు యుద్ధములు
 తప్పిపోయి, పాదము తిరిగి, అంతుతింబు కాలాంతరం
 బుల పోయెడి యెల్లకు బుక్కెత్తు

౧౪ మా బుధైరయం నాంతదేశం బతనికి విహారస్థానం బుగావించె
 నెని వివిధంబునం గన్పెను మునీంద్రుండు పరిగ్రహించు భూమి
 భూసరప్రకరంబుల కన్ని తపోవనంబున కరిగె భూమియు
 నతని పేర గానగ్రహి యునదిగాని నాంతకాలంబునకు వైశాఖి
 శుంధాప్రమలులు దక్షిణానానా దినధానాదులు

లపహారిం వందగాడంగితి.

నీ పదపడి విప్రులు పదముదప్పి వధంబు

మద్యచారనంబు ససార్థ వర్ష

త్రై నసాధులధనమపహారిం బుట్టెయ్యెను

మొదలుగా గనకప్రత్యేమలకు జెల్లు

రథ్విరాదిక సత్త్రియలు బ్రువర్తింపవ

తెత్తల బందియెడి క్కులండు

దటి

నిమ్మెయి ధర్మంబు సెడియధ

ర్మంబు వర్తింబె యుగా జకత్వ

రాక్షసజాత మైన దురితబాహుళ్యంబు

గృతి లపెట్టి యుమి యతలమునకు

మోవనెత్తి గి కశ్యపుడు నిజోరు వ్రనటి

గ్రుచ్చి దాపుగా గ నిట్టియెత్తి

వప్రిది కారణంబుగా ధర్మని యుద్ధించునంబు నిర్దిష్ట వశం.

దౌ నయుద్ధి ధర్మసమయం బుగం గాశ్యపి గనకప్రనిబోధి

త్సేన్ద్రియ తమత్వత్రియలు దం దనీత ప్రయోగంబునందొ

గి ధర్మంబు రక్షించు తన్ను సురక్షితం బొయి వాకుగావకంబు

వధయు ట్తెత్తి యుమ్మవోవని తెలిసి ట్లనియె.

క నాయం రవట్టె^{నవట్టె}రా

మాయత యోగో మా విభూతి కగవ దని ఘనాల్.

వా మారు అనుదీ, వెదకి వెదకి, నెమరి నెమరి, ౧౬, ౧౭,
అనిపలుకుడు రావసింహంబునకు, రాని వంశానకు, అవ్వలన
అదర్శినిపురి క్తున, శూన్య కారప్రదేశంబు దెరయ, శూన్య
కీర అనియికలకు, తత శూన్యైకకం దేశం సాగరస్థ సగిరి
మే, ఇత్యక్తుం॥ ౧౮॥ పదపడి, తెక్త, తగువగలుగుట, అనగా
హంస, బంది, బంది పట్టు, దాంశతనము అనుట, కుతల పెట్టె, కు
టల పెట్టె, అతలమునకు, పాతాళమునకు, నవి ద్యతేతలం అధః
ప్రదేశా యస్తాత తత తలం, అధః స్వరూపయోజ్యేతలం
సాగిరి త్య మళి, నిఖారు వ్రసెరిగ్రుచ్చు, తనతె తద్రూపమునం
తగిల్లు, దాపు అవష్టాభము ॥ ౧౯॥ అ యేరు నాద్రియల
తయై తుగ్గి ర్విధ్రియతేనయా సర్వమితి ధరణిః,
కశ్యపి అని ఉన్నది తిక్త ధర్మశ్చైవ అనగా ప్రాముకు
నసదరవాది

లు గలర న్నరసాయకులను ఎనుము పసుపునను రక్షింపన్పు
వ. అనిపలకి యుద్ధివి కనసురక్షిత తపంబున పా మాయబుకెం దతి
రావునకు దప్పు టయు ఇంక నాననియ ప్రభుఁడగు విదూరథ
సుతుండు బుక్కవల్ల భీతంబున బుక్క బలతోత బుక్క బులతోత

రక్షిం తుండగు డియు సొదాస వంశ బునితొండె, కం.శ్రు బుం
 నర సం యు మి వరుని యధ్వరకాలం బున జొరిన సాకూణ్యాతిశయం
 బున నవ్వువారి త్తుడువారియు వాని శూన్య చర్య నంబున సర్వతర్కంబు
 లును జొలయుండుకొని రక్షింప సర్వ తర్కుండనంబురగు డియు శిబిమ
 నుమండు గానిపతి యును వాంతు వనంబున గాని ప్రలురక్షింప శ్రు
 త శ్రీని కియుని కియు పుతర్ద స ప్రత్యుండ వతని భిదా నుండువ
 త్సంబులు గాని త్తంబున రక్షింపంబున రక్షింప బివింబులయు —
 దివి రథతనంబున నూంబుండగు దధివాహనుకొండ కంబుండు
 నంబుగూలంబున సొత మువనునీంద్రు రక్షింపి నిర్ణయంబై వత్తి
 ల్లు డియు బ్రహ్మత్రయ కలబుంతుండు భూంకి నామదేయుండొ
 గొద్రుకూట్ల నైలంబున గాలంబులంబులు రక్షింపబట్ట వలన
 శలం కియుండుటయు మరుత్తుసంతాన సంభవులు బుతు సుభిక్షా
 యు స్థరులగు వారు మువ్వురు సముద్రుండు రక్షింపబట్టె పనుపర
 త్తీరంబున బెరుగుటయుండె ప్పి వారు తమ త్తత్రయలు వారు
 సమ్యక్ పరిపాలనంబున నన్నరయు వారు గా నమర్రుపించున
 నరబునై యుండెడు

3. వారల ...

వ్యా- ప్రథమ మాత్రాత్ అనీ సూత్రము అపవారకము. ౭౦,
 అని, తన సురక్షితత్వంబున... రూప మునొక ముత్యము

42

సన్మిత్ర వర్తమానములను గూర్చి యుక్తత్రయ ప్రసంగానా ఇత్యక్తం॥ అస్తికౌరవదాలయంబుల్లో దూరదశ సుతఃప్రభా, ఋక్షైస్సంవర్జితౌ విప్రు ఋక్ష వత్సైవపక్షాత్, ఇత్యక్తం, గాలింబులంబులు గానప్రచ్ఛసామ్యము మానో తను కుండమృచ్ఛలు అంతెలులువలసినది. పంతు గ్రాతలకు గాలింబుల మువండు తొంకళ్లతోడదు. ఇతస్సప్రస్థాయ స్థలంబు వారు మువ్వరు, అనగా ఇతరులు కాశీ లతులు, స్వర్ణ కరులు కంసాలులు, అయస్థులు కమ్మర్లు అగువారు అనగా ఆ వృత్తి నిభితియై ధర్మ ముచ్చరిముగ్గురు అనుట వ్యక్తా రచయ కారాది నింతినిత్యముపాత్రిత్యంబు దిమూ మధురక్షేత్ర తతస్థి స్యామినిస్తేతి త్యాక్తమ్॥ ప్రాకృతామో లింగహంకారః, సా కింధమః స్వర్ణకారః, కళింధూ రక్తకారకల్ప త్యాలిరక్తి తథా వవింధిపత్నీం

మూ.

పెద్దలు నాకై

పెగిర లర ను రా ముచే తయె లసిరి నాకయ్
నారి నధి ప తుల జోయట
గారంద గుగారన యిల్లు గాళి తి నన ఘరా॥
గీ. అని నవిని వారి రావింబులు మున్నోడ్రుఁ
దంద అనుబూంబులు ధిప త్యము నక్తిమ్మ
హంబులు దగువారనియ వని దని న

య డ్లు ని భుజింబ యభిజ్ఞక మావకింబె య

క. ఆనలపుల వంశములనా

నానలపులును బుట్టిరిల్లునరవరనల మసం

తాన ములు బెక్కుగల గిమ

కొనాద త్తమున వ్రాసెందును గలయ్యె

క. అప్ప రుసంబెరిగిన నలపు

ల ప్పుడుభారతరహింప వంతుత్తపలువుర్

గుప్పలు గాన బుడి రనికిం

రప్పిన వాండుక్రంతుకడ ధరసంతంతో య

వ. నీవ తిగిన స్థూరువిలవల్లంతం తంబు బిత్తాయత్తంబుగానె టింగింబుతి

ననపుడు దత్తవందనుండు గాగింబుతొ బరగుంబుండింతటొం

డగదో కెలా పంబునతోత్రమూటొ పంబు సొత్తుంబుగా ధాత్రి

నిశ్చిత్తంబుజోసె నొయు తెండి యు.

గ. ధరణి యను బుత్తములు బరా శరుండుగాన

మూహంబును వత్తములు గొతముండు శపులు

దొయధి యునింతపుణ్యం బుసెయునొబ

నంబుగూంగంబు నభివర్ణన మున తె కై

క. తిని యుట్ల సల్లా పంబు జోసె యుచు మాధవ దత్త బులరిగి యోధున

తీ తీరంబున నేర తల్ప శత్రుత్వ గాంక్షియు బుట్టె యెడ తనతిదూ

రంబున శధావతరణంబులు జొసిన భీమసేన ప్రముఖులు గ్రహింబులు

2.

~~_____~~

శం మూ నీ కల మయస్సోతి న వా. శ్రీ కల లక్ష్మణులున్న
రకుడి యెఱతం. యుదోహ. యు పీఠ

ఘనముమనః పీఠ కంఠశీఘ్ర క్రూరుధుక్

యో క ముల్లయో కలంక సున్ననలత

సే యునా మ్రోలు లహరి సాయక క్రిత

మై నయం గంబును వృ కుగ నోల

లుట్లొం డి యుం చుక యో ని యు దుఃఖింబు

యెరయ మి అ తల వరసూక్తి గాదె

దే వ తలకు నైన నీవు ప తేసింతు

కల మితే మలకు వికా రమొంద

కుం డ మోద వృత్తి యెరులున్ గో ర్పంగ

వ ల వ కు నిశి నిఖ మహారగ్గరకిత ॥

క భూతంబుల సంస రణివలు

భూత భవ దాశ్చ వికారగ్గి ములు గర్వ సము

ద్యోతన భంగి యు న్దేయ తే

చో టివిసా వె కురు వంశ శేఖరజన్మా ॥

వ. అ ని వెం డియలు

ఉ రాఖిదే రాగ హానుం డాదె రాజిత సుందర మూర్తి యుద్భవి

భ్రాజిత సంప దున్నత విభాసిత వర్తనుం డ పై కామినీ

రాజో మనోబ్ధు భంగి పతురత్పదనుం డాదె బ్రహ్మ పరగదే

కర్ణజిత మన్మథుం డు నాదె మన్మము లుద్భవి యెందుగల్గువ

సరలు మనసురలు

వార్త-

అట్టి ప ఇచ్చితే యేళ్ళు ప్రతిష్ఠా కవనసమత్రే
 నబ్బినాం తాదయోఽపకథ్యంతే అని సూత్రం ౧౬, ... ౧౦౦
 భూతం యుల సంసరణము, పుట్టుచు, అతిపొతివిగావె, అనియూ
 స సాధ్యములుగావె, ౧౦౧, ౨, రాజుడె, యథేచ్ఛా వివరముడ
 డె, అనుట, రాగిగవీనులకడ, అనగా, యథేచ్ఛా వివరముడ
 నప్పట్ల కిన్ని రాగములు తొనివారికడె అనుట రాజు తసుందరము
 క్రియల్లె కామగ్రీకర్తా స్పృహ కడె అనుట అయినప్పట్ల కిన్ని
 ప్రవాళునితంపె త్రువోత, కామగ్రీకర్తా తాగిగము అనెసం
 పత్రితొత కామగ్రీకర్తా కర్తా నాం నాగిసంకాప సాగ్నం కవ
 యోవిదుతి తిస్సరణాత్ ॥ యదాప్తి వేపరమాత్మనిభాగ్న
 తాప్ర కాన మూనా సంపత్ ఇష్టాన సమృద్ధిః కామగ్రీకర్తా తాగి
 గ్రీకర్తాః ఇతి వాపాతః తయూ ఉన్నతం సంభాషమేచ్ఛా
 తేనోష్ఠం విభాసితం చక్రనం భీవనం యశ్చైవ ఇతి బ్రహ్మనిష్ఠా
 తగ్రీకర్తాః, విన్న క్షేపి సౌభాగ్యవా తేపరమాత్మని పత్రికా
 రత్నమూలా, కామివీరాదైః మనోజ్ఞం భంగినాంత్ర మూలాం
 చతురత్వం బాతరగ్రహేవ భనం యస్యైవః, వివరణ
 రగ్ ఇతగ్రీకర్తాః, తథాపి బ్రహ్మచర్యాదీ త్యాగివీరా
 ధైః బ్రహ్మచర్యాదీ త్యాగివీరా దీ త్యాగివీరా దీ త్యాగివీరా
 వ్యవహారే ప్రసవప్రతిపదివలె...

భి.ము.

అనుష్టులు

నుర గులు గంధర్వులును మనోహరైతి మై
 నురవడి వస్తున సౌకడవి
 పరాణ తులకైయు దుగ్ర బల విసర్జనాన్
 ర దమమను సత్సౌమందప ము దాన మువేదము లంబు ఖా పవే
 ద మునను గల్గెనైపు సౌయదర్శ వి శిష్టత యుగో విరూధి భూ
 రమణ విరు ధ్దనత్ర మవిణ్ణితకౌ ర్యమల నీకు యెత్తెనై
 ని ము లగు వా డౌవేరైకః శ్రవం తనునందన పృష్టాక్షైశ్చ
 క వేయె లసంభవించునె
 సాయుకతల్ప ముననుండి హంవ గమెల్ల
 స్నాయుస్త గాతయ నునగు
 దేయు గముల జూత విసగనెల్ల త్తనై నన్
 గీ వసువు లందును బెద్దవు వాసవాది
 సురులమిశులుదు గుణముల ధరణి సురలు
 సెప్ప విందు నీమహిమ నానాత్మమునను
 గందునను పమతేజ గంగా తనూజు.
 వ. త్రివి పతిక పాంశ వాగ్రుణ్ణుంజూపి
 ఉ నీవు వపావోవశేష మహానీయత జోసి జగంబులన్నియు
 భూవమునంగనుంగుననృపిమహాత్మక హంబు దేతః శ
 ల్యావిలసత్కృత డయ్యె సుహృదరాప్త వలలితిం దురుడై నైవ్యగం

48

బుద్ధివగ యెల్లవన రయిన పుణ్యిత మస్మదే వాక్యపద్ధతిః
 వ నాలుగు వర్ణములు కును నా యగ్రామంబులకును నిట్టిట్టి వ
 ర్ణములని నాలుగు వేదములు సెప్పిన ధర్మములు నీకు విదితం
 బులు బ్రవృత్తిని వ్రేత్తు

వాగ్.

వరాగ్రభవ రే త స మి త్యుక్తం . స త్యై త ప సి దా నే ప
 యు య్నా ద్ధి క ర్ణే త థా , ధ సు ర్నో దే ప వా దే ప నీ త్యాః పై వా న్నా
 వే త్యై నే . అనంతం సంఘం దాంతం స వే యాత వాతే రతం , మ
 వో రథం తవ తస్య ద్రవ్యం న కంబ దనం శుశ్రూమే త్యుక్తం . అత్ర య
 య్నా కర్తృత్వే క థ నాన్య గ్రహి తి సూర్యతే , 3 , సురలు మహాబాధ్యతి
 మై మహాబాధ్య తి తే తను , ద్రు తత్రుకృతి , ఉరువతి వస్తున , వేగము
 చోత వస్తున , ఉరువానింబున తి నే పా రము అస ర్థా తము , 4 , దమ
 వును , దమము మొదలైన యేడు ధర్మములున్న నీకు మోలెనై యిముల
 గు వాంతు వేసుకడుపుట్టెంబు , అనగా , ఇ వనీ క్కు నె స ర్గ కములు
 అనుభవ క్తునై సర్గ కములు కావనుట , భూతౌ ప మే యం . 5
 ప మా నా భా వాత్ , ౫ , 6 , వసువులందును పెద్దవు , అనగా అ
 ప్పము తవై నపుడే కన్ని తే యోధి కుడ వనుట , 2, ౧ , నీవు మరుడల్లు
 రుఃఖి పడి , ౭ , నాలుగూ , నాలుగు వేదము

8. మూలము సొంబిల్లి పోయింబులును బుర్రానోతి వరసకలులు భక్త
 శాస్త్రంబులును ~~విదేశములు~~ నవగతంబులు సర్వసంశయ
 హైదనదక్షత వీక్షితి పతినాదరింపము శౌకమోహంబ్రసం
 బులు భనంబునిస్తరింపం జేయు దిగదా మిము యొట్లు బుద్ధివిస్తా
 రంబునకు ఫలంబున విని మొగంబుచుక యెత్తి క్రొత్తంబులయై
 గావోలుడు డు గావిందునకిట్లనియె.

క కర్తయును భర్తయును సర్వ
 హర్తయును భగవదులకు నీవయ్యాడై తగునఘో
 రాత్రి నిశాసన పుణసం

కైర్త నయోగేశ్వరేశ కృష్ణవరై నాభియు

వ. అనిమ త్రియము ననీక ప్రకారంబుల బ్రహ్మసింహ నాకుమేరెచ్చో
 దానినీ బ్రహ్మంబున దలం పు మనవులు నద్దే పుం తిట్లనియె.

గీ. అచల భక్తినితగ్గింబునాయందునీకు
 గలమి జేసి నీయం తరం గమున నాదు
 దివ్యరూపంబు సెలయింబు తింబ్రమోద
 భూ భనంబైతి భక్త తపస్సుగీ కూర్చ

వ. మేలువెర తలంప నీలవెండియలు

క భక్తియు నాత్మ వ మునుసం

యుక్తములైయున్న యుట్టి యుల్లంబుననొ
 సక్తినిలు తు నందుకడువి

యమకంబై ననువసింప నుద్దేశవరం !

అనఘ యనుచింత నేబడియూరుదివస
ములకుఁదానుత్తురాయని వయనఖిరింప

వాగ్గి అసెప్పిన నాలుగువేదములచొరనున్ను బెప్ప బడ్డ అనుట
అనఁతంబులు, తెలయబడ్డవి అనుట మిమలయెట్ల, యు
త్సాహులయొక్క అనుట, ౧౦, ౧౧, ౧౨, ౧౩, ౧౪, ౧౫, అన
ఘ, ఇంక మఱిన్ని విబడియూరుదివసములకు అనఁగా యు
ద్ధాది అయిన శౌభాగ్యము వత్తుర మాళ్ళ శరశుద్ధి ౧౩ మొదలుకొని
మాఘశుద్ధ ౭ వరకు అనుట, బుక్తదివసము పొమ్మతలుల మౌద్దిక్య
యములవల్లను వమ్మయ్యచి, పంచాశతం బట్టుకులుపునేళం
దినాగాంతవజీవి తనో ఆత్మకం.

దెంకగునీవప్పు శోభంబువిడిచి యెలు

దప్పునరావొత్తి దుదమునకభిముఖముగ

వ వీరె వ్రసువులు విమానంబులతో నంతరిక్షంబున నంతర్హి
తాత్తె నీరాకప్రతిపాదించు యున్నవారది యట్లుండె నీవు సన్న
నీలగీతంబున సేతుక పానుండు పడుంగా వ్రన వీరెల్ల సకలధర్మవివో
కలబ్ధికి నయియరుగు నాదెంచి కురివేచ్చింబు యున్నవారని తల్కా
లస మారఁత యోగ్యజనంబులంబూవి ధర్మపుత్రుసుపత్నీయ

నోకొంప వాత బహుశ్రుతం దగనితం శుదైల్యైందు
 నీట్లగా ద త్తా ద్ద సమాధి యుక్తం బులగు సుక్తి విశేషంబుల
 నను గ్రహింప వలయు న నుటయు నద్వైత కీనందనినకు
 దేవ ప్రతుం డిట్లని యె

క శివ నారాయణ యమ్యత
 భవదీయ ముత్తైస్థ మధుర భాషణములుగా
 పొపులానిన నమ్రుత రస
 స్థవనం బునమోయె బ్రమర భరితుఁడనై తోన్పు

గా. ఉత్తరాయణమున నిశింప మెడని, అనగా, తత్పు ర్వమహా
 మకర ప్రవిష్టంతై అయనింబ ఉన్నప్పటికిన్ని రథసప్తమిమే
 దలుకెని ఉత్తరాయణ గతి అని ప్రసిద్ధి కలదు అందువల్లనో
 అతిథి రథ సప్తమి అయినది, విగుద పునరావృత్తి పద
 మునకు, అనగా వసుధాపము నుపొంది కైంతకాలము ఉండి
 అతరావత బ్రహ్మ కమత్రిని పొందగలవు అనుట, "నిపు
 త మాత్రే త్వయినే ఉత్తరే వైదివాకరే, శుక్ల సక్షస్య సప్తమాం
 మా ఘమాసస్య పాండ్లివ! ప్రియ సత్యోపనక్షత్రే మధ్యం ప్రియే
 దివాకరే, సమావేశయ నా త్తాన మాత్మ న్యోప సమాపితే"
 ఇత్యుక్తం, అనగా సప్తమిమేదలుకెని ఏకాదశి సర్వం తము
 న్ను అయిదు దినములున్న అయిదు పాఠాణములున్న విదేశ

52

నని తెలియ వలసినది, అది గనుకనే జీర్ణం. చక్రములని వ్రా
వహరించు. ౧౭, వీరవసువులు, అవసర వసుసంఖ్యయైన
మంత్రి గనుక ఎనిమిదొకవసువున్న రూపాంతరముచేత
దీనిన్నిడని తెలియ వలసినది. వీరసు

౧౭ గీ వానివిభుడవైన నీ వమోతై భవంబు

లొసమస్తంబునుండుట లొకనాంధ

నీదు సన్నిధి బలుకంగ నేర కాంచు

బద్ధ భావునకునే నెట్లు బలుకువాడ౥

చ విషాదల సదృశంబుత్తైయున్న లగు శంబుల పొతివదనంబై
యంగంబులు నంత రంగంబున వశంబుత్తైయున్నయవి. బ్రతిభ
సంభూషణత్యే మంబుగాంచు దొర్లంబున నెలంబు నాలు
కయం బ్రస్తుట వక్రనంబులు గావేనివిధంబు సంభూషింప
నుత్సహించు బ్రతిభాభా శక్తి తొమిసవిజు నాదసంబ్ర
సన్నుడవుగ ముఖ్యధర్మ ప్రత్యుక్తె య్యది వాతంబుది నీవు
సెప్పుము నీవుండనోను శైష్ట్యంబు సురుండుండ శిష్యుండు
సెప్పినవిధంబుగాదె యనిన విని భక్తి త్రి హంబుండ గురతి
యతని తొనిట్లనియె.

క. కురువంశ ధూతం ధరుండగు

పరమార్థ జ్ఞానకు వినయ ఫణి తిదగుమని

స్థర శరవౌదనజైష్ఠితి
 వరములు మూల తైత్తి గానుము వసుధాధీశాం
 క శరవలులవలననుమూర్ఖం
 యెరయక యెక్కితత డప్పి నారయక సుష్టిం
 యెరయక యవిధ గా క్షుని
 క శని సుఖాత్మ డవు నమ్ము కౌరవనాథం!
 గీ. ఆన ఘు!

వాల్.

రలం.. రంబున గారవమున బుద్ధి బే ష్టగా నీక డకు.
 వారేగు బెంబరని కన్నారంగా బూపె నాకును ----- అని
 డడలొగిన పర్వమందు, నీ రాక, నీ వప్పు డనుప్రతిపారింబు
 ప్రతిక్షింబు, పానుంగు ప డలూసి పొచ్చు. ౧౭ » ఇవ, వెచ్చ
 లు అనిన, కర్మములు విదనముచేసిన, అనగా భూషణి వలలకు డి
 మ్రత సామగ్ధము కౌము మున్నడి, అమ్రత రసమందు
 డ్లవనం బున బెగాతె, మునుగుడిచేత నూవతెను. ౧౮. వాణ్ణి
 గు, పర్మగ్గవనకు, అనగా పతుక్కుబ్బిడై నపు డెక్కి అమల
 ౧౭, విభా ప్రతిభ, ప్రబ్బి, విశేషము, భక్తార్తిహార తేతి
 హరింబుం. ౨౧, శరముల అబేడి ద్రియల కెనిముండువ
 డ్లములు న్ను మూలు వరములు, త్రమముగా జేవంధర్మములు
 న్ను జీవధర్మములు న్ను మనెగా డ్లములు న్ను వేంధకుండా యివ్.
 - బద్ధవి

574

మూర్ఖం, బుడలు విలుగలు, తప్పి పాపం గొణుము,
అనగా బుడలు మంచి ముప్పి ప్రణవీక త్రివిధ్య గాత్రము
యొక్క కరణి సొమ్మ ముతత సుఖా త్మరణ ప్రసన్నదో
హంరణ ప్ర... అనఘ

నీరు వట్టు సాక్షులు యును నెల్ల
వైరలు కుండు నడ్డే భూరి శక్తి
నీకు గలగనోను నెమ్మ సంబు నదలం
బుత వదలి పీడ జెందకుండు

క విను సకల భూతములన

ర్థనములు గను నపుడు బుద్ధి దవుల బడకయె

దును బరగి దివ్య రూపం

బున నలవడు నట్టెంపు యెందు మనింకా

మ మత్త్ర సాదంబున నీదృశ ప్రభావ నిరూఢింకై నెగడుము
పలుకుట యు భారా శరాగిధి పరమాయు లప్రద్య నాభుద్రు
శంసింబరి దివంబున దేవదుందు భులు మొరెసి ముం శాశిభీష్మ
ధర్మ బులమొంద గుసు మవర్ణంబులు గురిసె నపురొగణగార
నంబులు వీతెంచె నపటంబుండు నాశ్చర్య ప్రభాత హృ
దయుత్తిరి. తదసంతరంబుంబు శాశిభీష్మ ప్రభాత రసిరశిబి
రాం తరంబున లంకతింబె నప్పు డమ్మును లండు నమృత

నాంశీయ కౌంఠేయగ్రామిణుల నావంత్రితులంజోస్తి
 గమనోన్ముఖులగుచ్యుతమున మూర్ఖభవయుధిత్వరులును సొంత
 కియును భీమాంబున యములును గ్రహపయయతు సం
 జయములును వారలకుఁ బ్రణమిల్లరి. వారలు నురేపువచ్చెర
 మనుచు నిజనివాసంబులకుం జనిరి కృష్ణాక్షులును దేవప్రతు
 నకభిముఖులగుచు నల్లపరికి వలగాని యురిసి యరదంబుల
 ప్రేక్షి పీఠుండమున్న వస్తున వారగొరదతులంగ పడుతులు
 బలసి కైలమి పోవ యురంబునకు వారప్రేక్షసమయం
 బును

చ. దినమున నెల్ల ముష్టి కర దీప్తులు వర్షిరసంబు వీల్చవం.
 దిన సకలాక్ష ధిప్రతతి నిందె లప్రేందగదోయినెల్లగ
 ల్లనతన రచ్చి నూల మున

వా. నిరువట్టపిపెత్తె, అకల యుగ్మత్త, త్త్య త్విపాసలు జీవ
 ధర్మములు, ౨౩, ఎను తవుల బడక మక్లవడక, ౨౪,
 ముత్తసందంబున, రరద్రవ బ్రహ్మవ నిరూఢుడవు, అనగా
 షడూర్తిరపాతుఁడవై తిసుట్టి, వలగాని ప్రదక్షిణముచే
 సి, ౨౫, దినమున పగడియందు రసంబు వీల్చక సపావము
 నొందుమంతగా, వందిన వాడిన రక్షింతులకు వెన్నెండులు
 గులను సేనకు దనబ్బుచోయియు అనగా పుష్కలమృదుగ

నాడు పట్టి భిక్షాకర్తైనదని వెనుక చెప్పి సత్కరింపబడినట్లు
 ఒక్కనాడు రాపకడ గొల్లపూని యున్న మందిరమునకు ---
 అని అరిసమంబు వెల్లతః కాలమందు చెప్పబడ్డదిగనిక
 నున్న --- యాకాలము.

౪౩

అలఖకూలములన్నదింపఁజే

- యనుచును మైవేలగా నమృతాంశులతో నకుదన్నునెట్లు
 ౪. ఇట్లు రయింబు సుధామతీ యిగావనప్రేతయూవకుంజె
 పు సున్నగంబుగా శౌరిప్రముఖులు బుర్రవేనంబుజొదిలి
 నివాసంబులనుబోత వర్తనంబుల నాంబు త్రిగళపిప్రభా
 తం బగుచియు.
౫. మంబుపాఠతకరవమును మధురమాగ
 ధస్వనంబును వినుచు మాంధవృక్షమేలు
 కాలమత త్కాలసముపత కర్మభూత
 మాంబునింబు యూసుకులకు నర్చు ల్లు
- ౬ మంగళప్రకారంబున నలంకరింబు నిజాశ్రుతి యూదర్శ
 నంబునందు దర్శింబు యుప్పుడుసన్నాహితుడైన సాత్యకివ
 దనంబుగాకుంబు పోవు పాఠకింబువ్రాచుకుంబు భాంధు
 ప్రాణులతా యుతంబుగుచి యెట్టింగి మనమువెలువ
 బునునితి యెట్టింగింపుమని పనిపె నంతకుమున్ను

యత్తు రుశ్రుంగీశ్వరంధ్రా బుజ్యసంకీర్తనాశీరావదముల
 ను భద్రానాననిసాదంబులను వీసులు వికసిల్లవేలుకాంస
 మయకృత్యంబులనుష్టింబ యుండ నాకృష్ణానుబుఁడత
 నిగనిసాంగేయుకడ కరుగుటకై రథంబుసన్నద్ధంబునైయిం
 బునీరబునాభుండునీరాక వాల్చియున్నవాఁడనిపెప్పుటయు
 నమ్మునుజపతి హార్షవగతుఁడగు

వాగ్దేవుని నకు తన్ను తనివి సెయివచ్చి అనిపందొడయ
 ముపెట్టు బడ్డ దిగమత అదినముపుట్టబవలశ
 త్రినితొస్తూ ఉన్నది, ఈవద్యమురెండొవరణమందుబిందు
 లుతి ఉన్నది. కపట తపలనంబరగుచు ప్రచురంబునై నువర్గ
 పంక్తు లమొదలగి సుహరము శబండు అనిననవలంబైవజ్గు
 నిలుచు సంశ్యాత్మకముతో అని లక్షణము. ౧౬. ఇట్లు సుధా
 మరీచి, పండ్లుచే లావనప్రీతి యుంపరింప, అహం
 కురుజ్జేత్రముకు కరిపురము తూరబై అనితొస్తూ
 ఉన్నది తతఃపురస్తోద్భవవాణినిగా కరస్య ముట్టి తస్తోమఖ
 హర్షయంస్తే మూమి యాత్రితం. ౧౭, ౧౮, మంగళ ఆదర్శనం
 బునందు అద్దమందు, ఠావనంపందనంపేయి మలిదంగంబర్చణ
 మోరి, గురుమగ్నిం తథా సాంఖ్యం ప్రాతః పశ్యేత్సదా ఋ
 స్మృతితే, అయితంబుగట్, అయితము అపుట తద్భవపదము, వీసులుపెవులు

మూ

పొర రద్దం శశుంగారి మనయరదంబు సంఘటంప బంధువులు
 శాశువేదలుగా నేయ్యోధ కుసైనికులవాన్తమం తాపరిమా
 ర. బునలవస్థలు డుప్రము శాంతనవుంతు సందశిం బడనట్లు. శి
 నాడు. విశేషింప పరమగు మోక్షంబుల గువాక్యంబులు మనకు నను
 గ్రహింప శలవాండుగా వ్రన నిస్సంమథం బుగా నుపాసింపవలయునని
 పలుకి యెక్కిం తవిహించి తగురాజుల గాంధ్రాచేరుకొని భృత
 రాష్ట్రని యుంతున వారును వస్తు వారు వారలయలువం బంధుమన
 వృధు బునిబి లకు తండు.

క. త్రిరభము వన్ని ననాభూ

వరు డతఁడును దానునెక్కి వడముడివేరు

క్రరదము నబ్జత వల్లుల

నిరువుర శలపి కెనియెలమి సేతేరంగార్గి

క. వినుము మహాభూతములే

నును సమధిక రూపమున విను తల్లాంగి దశ.

. బునుతెయిని చాగిష నెలకుం.

బుని యెను వసు దేవసుతుని వదనంబు నకున్

. వ రథశమన రయంబున శ్రవ లలు లలు త్పసం వి లలు లునం
 గుం డుకొని రంత

క. దా కుకుడుల వన్ని తెజ్జిన

తేరును వెలువడియె వాసు దేవుం డును న

వాగ్ - సమయ క్రత్యంబులు అసా, పితృతృప్తేవదేవభాంబు
 దులు గ్రహించు తగినవి, ఇప్పుడున్న ఆవాతాన్నిలకుప్రమా
 గమందున్న సాయం పితృతృప్తేవదేవభాంబు క్రత్యంబులు దిక్కు
 దిక్కునో అచ్చుమా ఉన్నవి, నీరాక నీరయ్యకవచ్చుటను, వాన్ని
 వరింపుకొని అనుభవేడుమొదలుగా, అసా పుష్కలముల
 గమెవలకుని అనుభవ, తనిరాంబులగాంధరత్రి అసా, భారత
 యుద్ధము తావనీ పృథ్వీత్రయకుమారులగా పెద్దవాని అనుభవ, బో
 జినములయొక్క పితృతృప్తేవదేవభాంబు వృద్ధులకు అయ్యాస వలగను
 క నిత్యమున్న పితృతృప్తేవదేవభాంబు వలచేసిరిల్ల భిక్షులవద్ద
 ను ధర్మకథలు వినిసాయంకాలముదు కరిపురికి వచ్చునున్నారని తెలి
 యవలసినది, ౧౮, అరదము రథము, తద్భవపరము, మొదటి అ
 కారముల వచ్చినది, అల్లక పరావకు లక్ష అని మొదటి అకారము తక్కు
 వ అయినది, ఇవే ద్వంద్వమాధ్యంస సింహా వర్ణవిపర్యయాత్,
 గూడోత్తా వర్ణవికృతే వర్ణమోసా పృథావర ఇతి వత్.

84 - త్రైరులు నాలుగునోము
 ము - శారవమెసంగ బెరసి యురికె నోలంద్రా!

క వి నమో వియ నామయంతక
 మును నారద ముఖ్యుత్తే న ముని వరులుశాం
 తనవుని పొలకి వచ్చుతి

- వనమిల్లపుని కతకు సురలు వచ్చువిధమునో
 వ త్రిల్లుసంయుమి వర పతిచ త్పరివృత్తుడైన యద్దేవప్రతుండున్నయె
 డజౌర నా శౌరిప్రమలలులు సనిరథంబులు డిగ్గి
- గీ. తత్సమింపమునకు ధర్మనందన పుర
 స్మరతనకిని తెలుత సకలమునులు
 బ్రాంతికెలు కట్టిసి బలనియు పొసంగు
 రన్నదీ తనూబుడ దీకభక్తి
- వ త్రిని నవిని మి నమింపయిం దువై శంపాయ నునతిల్లనియె
 మ శరతల్పంబునయెల్లు భక్తు కడకు సప్రేతి నకైలావ
 శ్చేరుడం దమ్ములు శృష్ట్యుడంబుని మనివ్రాతంబుతొంగూడన
 పురమో దాత్తుని మట్టునున్న యెకసెల్లుంగిం బ్రవర్తింపెవి
 స్మర మంధుర్య మసూజ్ఞ సత్తలలు విష్ణు ప్తంబుగా వైష్ణవత
- వ. త్రినిలయ డిగిన నమ్మ హింపతి కైవేళం పాయ నుండిల్లనియె. మున్న
 ధర్మ పుత్రుండు రావింబున ధృతరాష్ట్రంబును రాజులు నతని
 పల్ల నకిని వారును గాంగేయు నుత ప్రకారంబున గాంబ
 కైల్ల రట్టి యెడ నారదుండు ధర్మ పుత్రుడులను నమ్మి డిగి
 తులగలయగు నుంగాని
- క నం తను సుతుడ పరగిరిది
 గంత పాల్వ రవియట్టి డయ్యె నితడలగా
 కంత రగతుడ గొట్టుకుము

స్వంతఃకరణముల సంశయమువాయించునట్లు
వ. సకలధర్మప్రకారములు నడిగి తెలిసికొనుటన ప్రశ్నపాతవంబు

పాల్ వధముడి వాయుపుత్రుల వేరుకైరధమువేరుకై
యరధము, మేనత్త మేనయత్త అన్నట్లు, వాతః అమసూ
త్రం, ౩౦, ౩౧, --- ఎరుకుడు ధృతరాష్ట్రునితో వచ్చినాడని
తెలియువలసివచ్చి, ౩౨, వారుకుడు ధృతరాష్ట్రునితో, జవాహరేంద్రం
డును అనగా సొతగిరి తొకూడా అమడి, ౩౩, ౩౪, ౩౫, తల్లూరిప
ప్రణతిదెలుపు, అనగా, సమస్తాంశముపాత తమనామగాత్రములను
తెలియజేసుకొని తిరుపతి, స్వినామపూర్ణం చననామరామః, అని
ప్రయోగము, ౩౬, ౩౭, ౩౮, ౩౯, ౪౦, ౪౧,

13. కూ తొమినంద అనుసంతురులమొగములు సూచించుచుండ
వాల్మీకిండు ముండకాత్మనకిట్లనియెను

గీ నీవు దక్షిణమంశాకినీ తనూ మిథ్యా తనల్లా పములకు శత్రులుము
కుంద/ తలచెయెందును ధర్మవేదులకునెల్లగురుడవీవు సంఖ్యాభావ
రుడవగువలు

వ. అమడియనునపుడు తుండు భీష్మున కల్యాణస్మృతి శిరమానస
కుశలపూర్ణములుజోసిన నతండు.

ఈ దేవజ్ఞవత్ప్రసాదమున దేరెవరిరము మెచ్చి దప్పి మ'

శ్చైవ మునిఁగియఁ బులును బూటవ సంపదనుఁడెవేదవి
 ద్భావి ఇహం బునాకు బరత్తత్కమరిస్ఫుటే బోధయక్తవై
 భూవి తమయ్యోనాత్మ బరిపక్వదయాకరః శ్రమా భవా॥

వ. దేవరడివ్యైత్యం బుననన్త్రం రలంబన దానం జేసి యుపబంపించు.

డై నకుండిత ప్రాయంబు వాఁడు పోతైనై తొ జెప్పవలయు వాని
 నెల్లజెప్పెద బాండవశుభకరం బైన దాని నీవేల చెప్పన నీతలం
 పేమి చెప్పవయని నగల్గి యుండు గాంగేయునకిట్లనియె.

గీ. అనఘశ్రేయస్సునకు యువం బునకునేను
 మూలకం దంబు వినునంద్రముండు నీత
 తిరణుఁ డల్లను మాట విస్మయకరమెచెప్పమ
 యువము పొచ్చింప గ్రాత్రమెఁపగొనెనాకు.

క. పరమమగు యువమునీకును

ధరణి దగ అగింపఁబూని తాత్పర్యమునం
 బురుషవరనాదు బుద్ధి
 స్ఫురణమునీ మనమునందు యెనిపి తినెనయ్యు
 గీ. ధరణి యెంచుక

చా. నీవు, మందం అకం దుఃఖిం యత్నాత్మం నెం మంభాని
 నక్తులు సమర్థులు, నానగ్రస్తు దేవకీ ప్రత్రాప్తక్రి, ప్రభు పితా
 మహామిత్రక్రం, ముకుం ముక్తిం దదా తీ తిముకుండః శ్రీశ్రీ

దేవ, తేజ, తే లంపొయినది, సుప్తి ప్రణవీత, దప్పి, దప్పి అన్ని
 కలదు, దాహం గుణము, దడయోరభేదః, దక్షిణు రాఖిమంతు
 నకటం యిది తమ్ము నిభాగమొక అనిప్రయోగము, అత్త
 మనస్సులకుండు, ౪౪, శేవక, అనగా నీవు, అపభ్రంశితుండై
 అపభ్రంశితులకలవాండ్రై, తొడిక పొయింబు వాండ్రొకరి
 పదము వాండ్రొకరి, పొయింబు అనగా యీదు, -----
 పదము కకారము లఘువు, ౪౪, అనఘ, మంగలకందంబు
 మొదటిదుంప, శీతాంశుండు ఇత్యక్తి లోకేశు విస్యయి
 భృతే త్యక్తి, లుశము పాక్షింప గ్రాంతపింప గునెనకు
 అనగా మునుపేపెంపు కలదనుటి ౪౬, పరము -----

శకము - నుండు సుస్థిరత నీదు
 కిర్తియం దాక నత్తయ సుభక్తి దండ్లు
 నడవగల యది నీవు సెప్పె దుసువాక్య
 ములును తేద తుల్యంబు తెవెలయ మండు.
 క ధర్మమునకు నీపెప్పెదు
 ధర్మ స్థితి వాక్య సమితి దా త్పరిమితం
 నిర్మలుతై కుని యాడెడు
 ధార్మికులకు నుభయ విగదు రాతల గలుగెల్లు
 వ. కావున నిట్లు సేతి భవదీయ ధర్మ వేది త్వంబు సవశేష

64

ప్రకారం యుగా నీ మనుమలు ధర్మ బుధ్ధి మాన్యున నకుల సహజావు
లు భద్రులగా బనంబులుగా నీయున్న మహిమలు విని కలతార్థ
బున్న బుగా నిర్మల ధర్మ ప్రకారమోధంబులగు వాక్యంబులు సె
ప్పు మనుటయు శాంత సన్మం కల్లు పోసెదనని పఠి యూదరభరి
తుడై లుట్ల నియెయి

సీ ఎవ్వరు పుట్టిన నెల్లము శింశులు

నత్యంత సన్మయమొగదాత్తులయిరి

పరమ ధార్మికులైన భగవతులయం నును

నెవ్వరు నెవ్వరి నయచెరు.

సత్యంబు గాంచి యు పొరంబు శాంతియు

నలవడి యెవ్వని యందు వెలయు.

బాత్రదానాధ్వర బంధు రక్షణిధ

త్తుంబు నెవ్వరికి నుండు బంధువులు

వా. ప్రశంస పొడితి ఇది నిరీక్షణము ఎట్టరంజి
బుట్టితి త్రిని యున్నది. తతేలావే విశ్రాంత బుద్ధి స్వయి
భిష్టు సమర్థితై త్యక్తం . ఎనయగో మాడుతును టకు ౪౭
ధరణి యెందాక యూవత్పర్యం తమన్ను తి. దాక తావత్తు
ర్యం తమన్ను యూవడ్డి పుణివీపాల పుణివీయం ఈ సాధి
స్థితే ద్రువా, తావత్తు వాత్సయూ క్రింద కాననుచున్నట్టి
త్యక్తం

వేదతుల్యింబుతైవేలయునుండు, అనిభగవద్భక్తియు ఉన్నది
 గనుక భూరతఃపంచమోదేవః అనిఉన్నది. ౪౮, ౪౯, కాశ్యపసిద్ధు
 సీసితీ భావదీయ ధర్మవేదిత్వంబు అనగా నీచోతపాపై
 డ్డ ధర్మశాసనము, సవిశేషప్రకారంబుగా స్తుతులకంటే విశేష
 మోధకమవునట్లుగా ౫౦, ఎవ్వరు ప్రార్థన, యే ధర్మరాక్షు
 ప్రార్థితే, ఎనయుతెరు కుం టుకొంటామో అలవడి పర్య
 ప్తమై.

౧౧. మూ గామ మునైన విప్రులార్థకారణమున
 నైనభయమునైనననుపథవర్త
 నంబునకు ధౌరణైవాప్తండు కన్మునాత్మి
 యుడుగదలబెనాధర్మబుడ టుగగుగాత.

వ అనుడియునతనితొనమృతముండు.

అగురులనుబంధమిత్త్రులనుశుక్రరశరంబుల గాల్చెనుగ్రు
 న్నరులననీతకొంటు లరణంబునదాదెగట్టెగొనయి
 క్కరు పతిని సమత్వమునకుంగడియంబుయిలెదెగుంగురి
 విరపాతకకాచిత్రులుండు విడనయూడుదురు తలంపునోయి

వ అనిన దేవప్రభునకు వాసుదేవునకు దేవప్రభుడెట్లనియె
 నీ. విప్రులకధ్యయనప్రధానాధ్వరం
 ద్యమలగుత్తములట్లురాక్షు

66

అకుసం శరము దండ్రు లను ఋత్రపేత్రుల
 గురులనైనను హింపదురు లయోజ
 జంపు టి ధర్మంబు సమంబు విడిచి
 భంబున ననాథులు పథ మునందల
 వక్రించు వారిని వదిలి నా వంశంబున
 మొరి వ్రువ్వు గలగిన ఋణి కల తియ
 యుట్టుగా కన్గొని జన్మ జన్మంబు

పాల్. ఆ లంఘనమున పరాశ్రమం నత్రి పారణి పంపక మిత్యురతి,
 దుఃఖపడి, సుఖపడి ఇతివత్, విప్రుల సహ అనుచు, యదం
 అని బెప్పకుండల, కామంధ్యులయ మలు అపథ వర్తనమున
 పురుషుని ప్రాప్తికింప నొనర్చు. అయినప్పుడు కిన్ని ధర్మరా
 యు మరదొం అడుగునాత, అడుగునుగాక, అశిషి
 గా శ్రుత గాతా వెడమేతా శాస్త్ర వంతిగా క్షేత్ర సూ
 త్రం॥ శం, శ్రీ, గురులను పులులొడతం, సిగ్గుపడు
 మున్నగు ల్గోయూప రయోవే తర్మిత్రం నిద్ర యుండుచు
 తని అనుమన్నావేమో అదే అనిపెయి ముచేతను
 -- అనిన దేవా నామివద్రుతం అనననం అనపత్యతా
 యుంపం వా యుసన్సః దేవవ్రతః, గు, ఎప్పులకు అభ్యు
 నప్రకం నా ద్యమలు అని ధిక్షిత్తు మేత యుండుండి

ఓం కేవలైశ్వర్యము కక్షిమ మూర్తిప్రసక్తమైతే కర్తవ్య
 యులు అని తాత్పర్యము, అది అలంకారము, కాని
 లకు సంకరమున్న పాప పరులచంపుటానున్న

86 మా.

కైశ

తై వలంబు నాచ సమరభూమి
 నక్రమి పునదీపయంబెనన్దిరంబు
 ధర్మపరుండనంగ రగు ముకుంద!
 న అన విస ధర్మసూనుడు కృతాంబులద్వైత తగ భోక్తృజ్ఞానమున
 క్షీనపనికేల బుందత మలంబుల ముద్దిశరంబుసూక్తవం
 దనమొనరింపనంబుల తానభివందిత భో సమస్తకం
 బునగడునత్తిలం దనదుమోవి డి మూర్త్యై నిసావరంబునకు
 వ భోక్తృజ్ఞాన భోమాత్రులు నిర్మలంబుల శంకంపక నన్న నోమని
 యుడుగు మనిన నమ్మహిమతి మాధవునకు బ్రహ్మవిల్ల పాపాశర్య
 ప్రభృతి మునినరులకు నభివందనం బావరింప సర్వకారణలయనలమతి
 గాని యప్రీతామ హునకతభిముఖుడై నమస్తకంబు నియెలు

— రాజధర్మారంభః —

న అరయ గరాని ధర్మము సమాత్రులయమైన కృపంత్రివర్గమున
 గురుతరమోక్ష ధర్మమునకుందలవ దనవిమలయూతభూ
 వరవి నమోక్షకంబునకు వాగైయదంతి తనంకుశంబునో

వారి

ధర్మంబు, సమయంబు ఆహారమును, సమయము శ్మశాన
 మారకాలసి ద్ధాంత సంవిద ఇత్యమరః। పోలి పుష్పినను నీపుని
 ఉత్తమంపః జౌనినను, అనగా పంపినను అనుట, అది అపా
 రి పుష్పిట, పుణ్యితలతేవే, ధర్మపరుఁడు ధన్యు పర తంత్రుఁ
 డు అతని ధర్మపరుఁడు, పురుషార్థపరుఁడు అసంగదగు
 శశి, అనవిని, డాయ తగ్గఁజే, అల్లన మెల్లగానెవే, కల
 మాస్తమంబు నర్మిల్ ప్రియమేత, మోమిడి, మోగము తూ
 మూర్త్యు మూమామ, శి, భీషయతి తి జ్యేష్ఠః, భీమ
 యతి తి భీమః, పాదాశర్మితప్రభమగ్రహణాత్ ఋషి
 ముఖ్యతా జ్యేష్ఠః, శ్రుష్టద్వైపాయనాశయో యే
 ఋషయ ఇతి స్మరితేః, ౫౭, ఇక్ష్వాకుంశిరాక్షధర్మంబు
 లు - అరయగ రాక్షధర్మము రాక్షసతవతి, సహ
 శ్రయమై, ఆధారమై త్రివర్గమయీ ధర్మాక్షకామలను
 నడపునీ, అనగా, రాక్ష పరిపాలనముతోకపోతే నిత్యవ
 నుట, మోక్షధర్మమునకెల్ల సాధనమైన విజ్ఞానము కు సా
 ధనమైనదిగనుక, తనపొంప, రాక్షధర్మాశ్రయమేదే, ఏదే
 త అనన్తం భుజి, సోపద్మకన్ఠి వంతుడనుట, అనగా కర్మ
 కాలభ్యము డాడనుగనుక విజ్ఞానసాధయమే ముక్తి

10. మాం

మన కట్ట గుదాను నెమ్మ యెక్క

క వాగ్విలలతవంకిరూపము

లలితస్థితి తేజోమండరాబులలితమువనం

గీత్రతమగు భర్త మనం

గీత్రత మగునొనివిగతకల్పిచరతితాయ

క తరగి నై తమి తమము శౌర్యము

కరణి తాకమునగు గుత్తు పేష్టెనో

ధరణి పతి ద్ధర్మ మాత్మ

స్వరణంబు నశౌర్యము విమల శౌర్యనరతితాయ

గీ. త్రున మనదలము ద్ధియతిలలిత మగుటయు

దలసితునగనాకు వలయునట్టి

ధర్మమొదలిన తగజౌప్పవినవల

యలుటయు జౌప్పనంబు మోదరుండు

గీ. దర్మ విరులు రామ ద్ధర్మ స్వరూపుగా

జౌప్పవందుద రిష్ శిష్ట వల త్రి

భరమగునలంతు నర వరజౌప్పితే

మున్నరామ ద్ధర్మ ములతెఱంగు

వ. త్రుమట యునాప గేయు డు మవంత్ర సమంబిత మోదధర్మము

గివినత విధాత్మభావ మవనయంబు శౌర్య ని వేదముత్తరం

మను భరణి సురావళిప్రసక్తి దలంబున మస్థలింబు లకు

జ్ఞానపతి శక్త్యమందర రసప్రతీకృత్య నిమిషం యిల్లముగ్ధ
క నత్రపథర్థము లన్నియునీ
కుపదేశంపదవిశేషసంకయోక్తులమొడియున్

వాగ్. సిద్ధిస్తున్నదనట, వాగే కల్గెము, కలకాతము ల్లోనొప్పు తగ్గ
మరః, కల్గెమువాయియుండుదొడిగనుక వాగే అనిపెప్పబడు
గన్నది. అంకుశము స్పృశి, అవగాం స్పృశి, అంతఃకేలాప్రీతిస్పృశి
యోరిత్యమరః, యేకరణి, యే త్రివిధిత, సంధావకరణి, సంధా
వకరణి, ఇత్యాదిః త్రియాశ్చ, శబ్దకరణి, శబ్దవికరణి,
ఇత్యాది రివీత్రయాశ్చ, త్రికరణి త్రిత్యాయశ్చపాశ్చ, యాలా
గు డిన్నది గనుక, కరణి అవగాత్రియ, శిలా, వాగ్ కులత రూ
పతి, రూప్రపెత్తు, ప్రిత్రవేత్సంప్రముహిత ధర్మ రాజ్యసేవితే
అంతస్యసంసిద్ధిన భవత్సర్వం చ వాగ్ కు తిభవే దిత్వక్రం, ౫౮, తర
ణి పాద మి - డిదయంబు, పాటుగకరణి పాటుగత్రియన్,
ధరణివతి ధర్మము రాజధర్మము, ౬౦, అవధు, నిరుద్ధి అతింగాము
అవగా, అంతాతి కాయ తిన్న ----- తెలుపెనవలయు నట్టి ధర్మ
ములు శిష్టా విసవలయు నని క్రొవ్వులు చెప్పినాం ౮౪, ౮౫, ౮౬,
అనుటయు విసుత విశా త్రాహ్వాన మహానీయుఁడు అనెడి కల్గె
విశేషము, దీవితీయకుప్రధమ విశేషము

మూ. 87 చి పులఫలవంతమగుభ

ర్మపథంబును నదిగిగి నైత గము వివరింతులు

వ. అవసాతమతివై యాకర్ణింపుము.

గీ మేలుదనమనార మేదినినుఁడుమున్ను

దేవతలకుఁబూమి దేవతలకు

బూని యూహరింతుపాండు యుత్తముసేయ

వలయురెండు గాంధీపులకరములు.

మ వినుముదొడ్డిగ మురెంటి యుండుఁ బరముర్విసాధ యుదొడ్డిగవం

తునకుందైవము దొడ్డిదంశ ఫలని ద్భుతసేతులంబునుషం

బునసెక్కుకైత సిద్ధిదప్పిన వగల్పించగరానీకయ

పునదైవైపవాతంబుగా గానుట భూపాలార్థు కలతలంబు

క దాంతెలయు విజితాత్మ త్వము

శాంతియుకలంబుగలుగు సుఖతీసుఁడు

మంతుఁడు యుత స్వీయమునైన

యెంతయు సొమ్మింబు బెండు నిభాపురసాధు!

గీ ప్రకృతు తొడింట నెఱి నడువంగవలయు

దానితార్జ్యవ సత్యముల దావశములు.

నా- అనినాని: కలిసి ధ్వజే సమీపా, అనిసూతం ... ధర్మ
యమవంతో నమః కల్యాణాయ తేధనే, సమస్తానాం జ్యోతిషాం

72 ✓

[illegible]

1. వలూ వంశనిలీపదావమంజుటతిరక్తు
 లరుళ్ళమగుమెల్లుతొండోయ నదివేలుంగలు
 2. అది రయనుబుద్ధిమంతులు శ్రావ్యులు, యంనుబ్రాహ్మిని
 పరయభక్తంగునకుమకువాంక్షులగులగలవాంక్షిప్తులు.
 3. ఇనువయచాతనీరనసలంబువిప్రుల

వలన కాంక్షలు బుద్ధుల వంతులైందు

ఓడి నిబంధన దత్త మిద్ద తేజముతందు

తెల్ల బుద్ధుల కలకౌతుకులైందు

క. శిలదేవ మోయి యనుమయను

జలమోయి నాని కాల్ప శత శివనియనలంబు

మొలయను రాంబును విప్రుల

క. అని నెఱుప మోయి లానియనయంబు శివోయ

నా. ఈ వాక్యంబులు రాంబు జిత్రమున నీ వెల్లప్పు కున్నట్లు భూ

దేవత్రాని యెడో గ్రహాన్నితం దేవే నీ ప్రాప్త దండంబు స

ద్ధావం ముప్పుగ నెండెడో న కపురాం తత్త్వ సమూహంబు

వచ్చి విశ్రాంతము బ్రహ్మ మట్లగు ద్దేవంబుండు విప్రులు భుజు

పాల్ - దు నిర్జుప్తర నాథా అనె పాత మందు ఏతయు అనగా
మిక్కిలు, ౧౮, ప్రకృతుతోడి గుణగీలాది సమప్రకృ
తులను నెఱిగడ పంశవలయు నిబంధనగా నడిపించవలసినది,
గుణవాంఛల వాణ్ణికాంతం మృదు ధర్మాభివృద్ధి తే త్రియం,
సదర్శం సుద్ధ లక్షణము నబ్రహ్మేత సదాత్రియ తత్త్వమ్,
కానికి అన కపుటకు, తావలములు, తావులు అనగా అవి
లయములు దండనీతి విధానము దండకాస్త్రాధ్యాయము
ప్రంతటికి ఆతెంబ్బదింటి రత్న రత్నము మెచ్చుతొ

ప్రవర్తనము 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000.

శ్రీమద్రామాయణము

వ. విప్రుని పండితనికలును గలన ప్రాచీనమత్రండు సెప్పినాడు విను
ము,

క శంకరుడుగా కని నాయుధ

వంతుడై కవియు విప్రు వసుధేశుడు

దాంతి నయి నవాంసిండు

యెంతయు ధర్మంబు ప్రాచీనమిట్లని చెప్పెను

గలరుతల్పగల భూమిని

ననకంబు విద్యోగి బ్రాహ్మణులు పుట్టుట

ధర్మంబు కల నడవవలయు

శరీర నిద్ర మమలయ జనదె యాదర్శి

వ. దుర్గంబు లనెక ధర్మంబు లు పానియం ధునరదుర్గంబు వరిష్ఠంబునాన

వర్ణములు నాట్యములను మొదలు పెరిగినవిగను, ఈ వయ
 గలుగ వలయుచే వలక్ష్యమావంతు, డుట సాధు చేయుంగలవం
 బునై యుండు వివిధవిషయమున బుట్టెనైతి వరనములుగలవు
 దదీయూర్జుంబు వివరించెద.

సీ. మేదిని పతి యతి మృదువైన మావంతుఁ
 డే నుండు నెట్లట్ల యెక్కి యూద
 యూహుడొకవ

హా- అనగా బ్రహ్మచారి తరులయుండు దీప్తార్థ దండము
 పోయుమనుట, బ్రహ్మము వేదము ॥ ౨౪ ॥ విప్రనిదండిం
 మనె డీలుగలవు అనగా మనువాక్యములచేత దండనిచ్చే
 యు వస్తునప్రతికిన్ని బోధార్థ వివేచనముచేత సంపింపవస్తుననుట
 ౨౪, శాంతుఁడగు, ఉద్యమ్య సప్తమాంయూతమపివేవాం
 తగంఠే, నిగ్రహ్యాయాత్సవధర్మణాధర్మాపేక్షినాంధిపః,
 చినశ్యమానంధర్మంబులయొబ్బితే తన ధర్మవత్ ॥ నతేనధర్మ
 వరిననాస్తిహిన్య యాత్సం ముగ్ధమాత్స తీత్యుక్తమ్ ॥ ౨౫
 గురు తల్పం గురుపత్నీం గర్హ తితి గురు తల్పగః, తల్పంశ
 యాత్స వారోష్ణితీ విశదాః, భూత్రాణం గర్హ మాం తితి
 భూత్రాణవరీ, ధర్మవేదల సతవ వలయు, అనగా తలు
 దేనయును. సంపించుటనినది, శరీర నిర్మలము సేయబడెనపుడల్ల

76 అనగా శ్రీశ్రీ పాణి అయి యెదురుకునేది విప్రనకు
 శారీరదండము నెయ్యివలసినదిగాని యేతప్పితము చేసినప్పు
 డిన్ని శ్రీశ్రీ పాణి అయి యెదురుకునేది విప్రనకు శారీరద
 ణ్డముకూడదు, దేశనిరాసముచెయ్యివలసినది.... మ్రహ్మ
 ష్టులుకుతత్పర భూమివంతే తద్దేవత, రామద్విత్యవచ్చు
 స్యత్యయం.

అ.
 మూ

సెడి నీరపు ప్రజకులరు

దను నేనిలా కంటు బెగడుకుడును

గానవసంతంతు భానుని హాద్యన

దని యెడువాండ్రెంతో ధరణిప్రజలు

నుబుతనర్తనములు సెందించునదియిది

రామద్విత్యములకురాజుసము

కొరవేంద్రయదియుగాతదండముపర్

కడైవిశుద్ధి పూర్వ కముగవలయు

దనతలంపువెంటే దమకింపుప్రజకులె

శ్రవణంబురించుడియునుదగదుబతి

వినుగర్జిని ప్రజప్రజులకున

కనురూపములైన యుద్ధయావరకంబుల

గానుగిత్తి^{బిత్తి}ధరణిప్రజ

మనకిక దశనదపసకిత విదితి వాక్యములు
మ పరివార సంఘనదోల నృత్యములయే దో ప్రాప్తదమమందుగా.
వరునా

నాగి. వి సర్వనం, విధియతే నశాలిరం దంతమీచం. కదానో
త్యక్త మ్ 22, దుర్గంబులనొకవిధం బులు, అనగా మృ
ద్దిరి వన జలాన్ని నరదుర్గంబులనుత్, దుర్గేళు యే మనగా..
. పట్టు యేనాస్త్రాన్ని తాం, సర్వదుర్గేళుమనగాతే నరదు
ర్గంబులనుత్తరము త్యక్తం 22, మేదిని, మావటిడు, గలు
సాది, యేనూ గురువతే, నీవపు బ్రాహ్మ, తేకువసెడి, అనగా
భులము తొక, ఎక్కియూదములు, మానం నృపంసి
త్యం నీవం పరిభవేష్టనం, వాస్తవియంతా విశ్వేత శిర ఏవా
రురుత్తే త్యక్త మ్ 22 బెగడుతుంటును, బెగడిల్లును. బెంగ
వెట్టుతుంటును, అనుట, వసంతప్రభానునిహుత్తున, వసంతకం
లాద్దునివతే, తగియెడు వాడితొ, అతిమహిమ త్వవి
రత్వములు తొక అమట, రామసుమ్ము శ్రీ పృథ్వీవతిసు
మ్ము, దంశతలు పరిక్రింబు వలసి కడిగాని, తనమనసువ
చ్చనట్లే సేయకూడదు 23, విను, గర్జిని అయినప్రే
ప్రభ అనగా గర్జ ములులైన్య శినువు యొక్క
మనికిని బ్రతుకునకు తమకికాక, స్వప్నందసంబ- శిఖ

తనవాత్సవిడివిపెట్టి ప్రాణా వింతమయ్యెయి వలయును.

౪౯ మూ జ్ఞంబున కోరి మెప్పుడు బనినబొందుతుండగా నదే
 త్తురుకా తుంహలవేషభాషణములుం రుల్కిత్యముంబుదియె
 తురువారెల్ల పదంబువేడుదురు సింతురున్న మి మారెట్టనగ్ని
 వ. కాన్తన భృత్యులయె శనత్కంతనంబునగదలతేకు
 వసెడలరింపవలువదు సప్తాంశంబులబెసవిరంశంబు
 సరింబు వారి నెవ్వనినైన విడువవలయుననినెట్టి ప్రాంత
 యులు -

క ప్రవలేపంబునగర్త
 వ్యవిదేకము లేకవలసి నట్లులయెవ్వం
 తనినతి నేయు ధరణి
 ధన్యుడు విడువవలయు తనకతఁడు గురుడైనన్
 వ త్రినిమరు త్త్రం తను మహా రాజునకు బ్రహ్మస్థి యెడలదం
 బలకె నట్లె గురుగురుండు మత్త్రుండుని మన్నింపంబనితేకు దప్పు
 గలగిన ధరణి పతులకు దండింప నవలయు సగటుండు దనకెడలక
 స మం బిసుని పౌరబాల ఘాతకు గాదెయి యునుద్దాలక
 ముని నిబుతనయు నేవతే తుని విప్రులయెడ మిథ్యాప
 మారుడని యెట్టింగియు బుకెత్తిజింపదని

చాళి. ౭౭,, పరిపాలనం, ఈనాటి వరకు

అంతకు ముందుగా వచ్చిన వనితల యుగం, పురుషులు, ..
 ఎదురుగా ఉంటుంటే అంతకు ముందుగా వచ్చిన వనితల యుగం, పురుషులు, ..
 నాగరి ప్రతియోగమునోత భూమి పొందుచోలురు. ఇట్లు
 రంజనాశ్రమిషయం కుర్చీ... ప్రతి... కైకొనెను, అంతకు
 అని దిక్కున అతనియే గురించి విడి. కవిభట్టాచారి శ్రీయా
 ణం నామన్నం బోల్లుప ఇట్లు చేయెను, అని సూత్రం,
 రు అని తిలకించుచు మాత్రము క పరమం దుపింతురు అ
 ని డిల్లడి. ౧౦, కావున, తేకువ సెడ బెట్టు బెట్టు సాం సప్తం.
 గంబుల బెస, సావ ముగిమూత్య సువంతాత్మకాం ప్రృథుర్గల
 ములలయందు, ౧౧, అ వ లోపంబున, గురూర పృథుల ప్రసా
 కాలాగ్నితాగ్నిమూలనాతః, అత్తు భంప్రతి పన్ను సగిడంబో
 భవ తిశాగ్నిత ఇత్తుతం, ౧౨, అని, గతాని సహజాతః
 సగరః, నిక్తంబున నామము, చక్రతంబున, అట్లు నంబు
 ను తిత్తితం, కాలమెత్తిని అనుచు,

దేవుడు

అయిదు విన మెం యిట్లు చరితంబుల రాజు ప్రజారంభము.
 డుగా వలయు నిక్తంబును ఇక్తంబును ముఖంబు నినుల సెప్పిం
 పక పెట్టవలయు వట్టిది వరితెనా బెట్టుచు సైరణ గలది వక్రిలు
 భూవల్లభుఁడగు వట్టి యై యుతి నలులు

80

క. ఆనకీతు తైదికపువ

శృంగములగానియగుతపవలయుకానియగు

మనుటపతికిమేలుగలదె

వినుమువతుల్వర్గపరతవివాతమతనికియ

గీ. సకలవర్ణధర్మసంకరరక్షయలు

సంధివిప్రవాదిల్లద్గుణములు

నలయుకరయుటయలునువద్దపమ్యునిపార్వ

నమునునొపతియొప్పుడునడపవలయు

క. పాన^{తియ}~~తియ~~కాడెడుమాంబల

గానదలపకదుక్కునీతికొంటధనంబు

దనకెక్కినట్టితప్పుల

గానిసుఖములక్రీడినొపతిగుణమంత్రబుధుల

క కడునమ్మియునియును

క్కుడునెమ్మియునుసుఖిలతగాదె

యొడ్డనెనుబుద్ధిసాగి

తదతితనికెనంగవలయుదశవ్రదగమియు

క ధనముపహరింపకుండుతర

కనిశముబుని

82

న పరిమితప్రయోగం నెసగ నల్లకయుండుముదములెంతయు
నల్లపువిషయంబునంబ్రబు వినియ్యలవలెత్తర బుత్రుభంగినా
నల్లపు నల్లపు కంఠపుగా కితడునిం రను వారెద నియ్యకెంతకు

క భనదారం దితమల సె

వ్విని కిని రక్షింపుకునగ వశమేరకెచ్చె

ఘనుడగు పతి గలగినా

కనడే శుక్రండు సుమములబ్ధి నందింపజేయ

క త్రినధీయూనుండితడన

బును ఋత్విశిష్య నల్లమూవె సంరక్షక

ల్పనవోనుడైన నల్లపుడని

మనువువలెకెగాదె బుద్ధి మంతులువినగాజేయ

వ. మత్రియలు ముప్రహంస్పతి హేమంతు భరద్వాజ ప్రముఖులగు
రాశిధర్మము సాసనులు కామత్వముల కారణంబు బ్రహ్మ
సంరక్షయని కిగావున నెత్తె టింగునైనను లోకరక్షణంబు
రాశిలకు గర్భవ్యంబు

గీ. సంతోషోత్సాహం వంతుడై శత్రుకూడి

సార్థవంబు నైన ననాత్మ వమున

నైన శోభన నవలయు నత్యల్పుడైన

దశతంకస్త్రి విషంబుల పని డిమెంతు.

క విను నల్లపరాశ్రామిల్లవలుం

నాన బలువు రచితఁబ్రాణగాఢ్యైఖ్యయు
 న్ననుధీరుడే మఱిమనఁది
 దనకును దత్తింబుకెనులు భస్మత్యోమనాద్యు
 వ త్రివిధేషి శ్రీచక్రఁదేను రాధర్థప్రకరణము

పాశ్చి. మూడు, పాండుచున్నది. సరావళి శంసిన పతిర్యన్తు స
 ర్వహారోభవత్, సత్కేప్ర మనల యుక్తుః స్వభావోనైవ
 వధ్యత ఇత్యక్తం. ౧౪, ౧౫, కపటము, లెకురాము
 రానిమందు మనము కుమారుఁడు వాత కపటం దిడొచ్చ
 ములుబొక ముదంబు పెండియుండునా, నలంకాపాతీతి నలంక
 అనగిథా వరంతి తిథావః, తిథ్య తిమి త్థావత్,
 ౧౦, ౧౧, అనధియూనుండు, శదువుకుననివారఁడు, భద్రతా
 పురు ఖచగిష్టి న్నాం నామ మివాల్సవే, ప్రప్రవక్తా
 మూహ్యమనగియుండు మిత్తిలంబు ప్రత్యే తారం రాహుం
 భూరాగింబాప్రియ వాదినం, నల్ల మకమంబుగావారలం వన
 పాలంబు నాపితమిత్యక్తం, యుత్తిమనల్ల త్రివి స్వరమే
 వ్రాయువలసినది. ౧౨. మఱియును. రాధర్థమునగు
 నులు దండనాస్థ కర్మలు, సంక్షేపము, రాధత్య కారణమని
 అన్నారు, ౧౩, సంతతాత్మ హంతుఁడై విష్ణుతున్నదితా
 హంత్రీ కలవాడై, శత్రుకూడిని మట్టనఁబ్రాప్తలను

87
ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ

52

సాధ్య: శక్తిగల కాకవిగాలే ఏ నానియయ్య ధూమకాంతై నానియయ్య

పోయి పని వలయు, వి వ కారము సంస్కారము, నాగి
 యయి ధ్యమము కాదని వితి రుపె తితో నిల్చునత్రువు) కున్ను అ
 గ్నివిషమయలవ తెనో తన్ను కుప్పించు మన్ను కు. 4 నుక అవన్
 మున్ను శత్రువధ పోయ్యవలసి వదమట, అనాత్మవము ప్రధ
 మో సంత్రము కాదు 5 నుక అనకాగ్ని క్షమం దువి విద్యోగము
 పగ కలవా రడు పగతుడు అని మ తుప్రమాసము. ౮. ౪.
 విను, ఖామెరిగిగాడ్డంబు, పోయినంతకరము పోయియు
 లవిషయమై నిష్ఫలమ కుడి, గాడ్డావు, గాడ్డోలు,
 గాడ్డలు శ్రవ, ఇత్యాదిని యోగములు, ఏమటిమి, అ
 ప్రమాదము, పోత, అది కానియిమిషము, ౮. ౫, అని పో
 ప్తి, సంక్షేపరూపంబున, అనాం, కేలా కిలస్య వరాహం సో
 మేహా న్మునోగ్రం వంసోప, వాచో వసో భుక్తి, సత్రస్య
 యస్యోష్ఠం తత్సమావరోక్, ఇత్యాది ప్రంధము పోత
 అనుట, అసాగ్ని క్షం, కేలా కిలా దీనాం మురువాత్క్షం గూ
 ర్గా తల్లి డేవం రత్నా కరత్వం స్వవలత్తాప్రకటనం వైకవిర్య
 తనం క్రియూ కరీషత్సం పోతి ప్రమేణా జ్ఞేయమాని, మని వినియెద
 అను జ్ఞా ప్రస్తుతంబున్నాను. దుష్టదః శిలా అసాగ్నిం సంతీతి
 దుష్టదృశీతి, అనది మార్గ మంజీకరణం అన్నదని తెలుసు
 వలసి వది. కల్యంబున అనాం, కేలా భక్తి అను వత్సర ప్రచయముల
 పాపార్థి యోక్త-పాత్రః కాలమం దనుట కాలానుభవత్వంబు

86
 లాంచరింగ్ ఘోషనాదికములు చేసి అందు, తతఃకల్పం
 సము త్థాయ క్రతఘోషాభిశ్చక

నాగిపు కారవమల దీపాదిన
 లకు ది యొడిగింపవలయువంబులుబ్రాహ్మ
 మానసములు మిన్ను మరణములున
 తిరయూత్రలునెల్ల వారలకెట్లట్ల
 కాని విభేదంబుగానమిట్టి
 రామై కండునూర తేనిస్విబుద్ధిమ
 ల్లనులనెట్లు దనవ నంబుసేయ
 నలుపదొడువనెల్ల యులయు మనెలవై
 వని భుంజగుమనై, క్తుగానగ జూతెచ్చ
 వ అదియును వినవలతునని లకు తినిన నమ్మును నివతికి
 నమ్ము వాత్తుండిల్లనియె
 క వినుతెల్ల క్రతయుగంబున
 మనుషుల యొడ రంధ్రవీణ మంత్రుడిరా
 లున సౌకండు గలని యురయుడి
 మనుజొనవీణ తోరుధర్మ మతిమంత్రుదగ్గ
 క ఓంఠిరులకు రత్నకుతై
 యుండుదుకల్లుం ద్దదైవ్యవేయ దవిన లాగ్నం

అం దం పేరి ధర్మము

ప్రీతి తమై ము రలుకెనిర కార్యంబులకున్

క ప్రమమననామమయ రాగము

దమమనవయ ల మెదవగాలమదంబై తిప్పి

ప్రమమొందియు విన్నవవిది

విమార్గ పరితమయ ల వేదవిధ్వింసకైన్

క మనుషులు ధర్మము మొదలగా

మనవేదముగర్మములును జెకుటకున్

దీనయింద్రులు గాముల

సమగానగములు నామములనిరి నశించిన్

వ. బలియొద్దవ్రనింగని మమభిలాకంబునవేదంబులు

వ్యా.

క్రియూర్జుత్యంతం, తదిసి సమింపించి, ౮౬, రాఖ, మూర
తేజస్విబుద్ధిమంతుల సొంతి. బనవానికి అమూలములు సుసాంధ్యతో
అనుట, పై వనిబుడగు ముప్పైకొత్త గానగభావ, అనగా సమస్త
మగభిన్నములు మొక్కిరి అనుట యతికన్యోభిక్షత్వం దేవవద్యతి
సన్నతమిత్వం, దేవవత్సరదేవవాన నమతీరంభిక్షత్వవేతి
వత్సనీతౌర వై నగ్రం తస్మాదుపావదేవాంఘ్రి ష్టాంకా
మహా బ్రహ్మణామే మహాభాగా నమసోఽః శ్రీమత్పరబ్రహ్మ
తౌరవత్సనీతౌ. ఇ. తేకాని బ్రహ్మణులు మొక్కిరి అనిర్విద్యయుండెను.

నీ తి శ్చేష్టాం బురహుయంబు యది లాక పరిత్రా నిర్మ లకరణం
 బు న కు గాం గ నింబు న న య సుత్ర వింబె నా లాక పతామ
 హం ల లా దింబు న వ నాది నిధనుం డును విశ్వేభాగత్రయం
 సర్వ భూతా త్మకుం డును స నా తరుం డును నలు విరుంపా
 క్షేం డు విశాలా క్షేం డను నామం బు న నా విర్ల వింబు యా
 గ్రంథం బ ధి గమింబు చాని నభాని సింహ ద్వి కు ముఖ్య లకు
 నాయు ధ్వు ద్వులు హంబ నియు మ్మ లంబ యు మ్మ హం నీయ

వాగ్ని హండాం అత్తా విదై వై వే ఆ రో సూత్రంబు త్రి
 పవారక ముగనుక తారు సునిరి, త్రి (ప్ర) భను సూ
 త్ర మే త్రి ప వార క మై తో తారు సునిరి అనిష్ట హంబా జ్ఞాది .
 వని, రుగ్మలమై హంబిష్ట గమలుతునం రుపొత బలహంబుల
 మై విస్త్ర వింబున విశ్లా పంబున సావమోద్రాణుః, ఆహంబో
 మంత్ర, సుహంబ త మిత్రం, క్రొంశః, రహం, రాష్ట్రం రాజ్యం
 దేశ ఇత్యక్షః, దుర్గం ప్రాకారః బలం సైన్యం ఇవి సప్తాం
 ములు, అనిష్ట క్షే తర్హ సాస్త్రిం, త్ర యూ వేదత్రయం,
 ఆహార వ్యవహార సెత్రయ శ్చైత్య కం భర్త సాస్త్రిం వా,
 వార్యా క్షే ప్రి గాంబ్జ వాని హింబాని సప్తాం, దం దనితిః
 దం డ శ్చేష్టాం త్రి వి త్తా వానీ నాది దావరక రామ గుండలం
 బును, త్రి నగా, త్రి వి త్ర మ రేత్తి త్రం మిత్ర మిత్ర మిత్ర మతః పరం,

అథా ర మిత్ర మిత్రం న విభిన్నే భాగ్యైః ప్రసృతాః, పాత్రిత్రశః
తతః పశ్యతే అత్రం దస్తదనం తరం, ఆసంఘాతనయో
క్షైవ విభిన్నాభ్యామృత్యుతః, అశస్త్ర విభిన్నే భాగ్యైః సుభ్య
మో భూమ్యనంతరః, మంత్రాద్వయితే భావయదాసీమో
బలాధికః, ఆమిత్రాసంసంగతానాం త్యక్తానాం చ...
ప్రశ్నతి, సంధిః వివంతపశ్యతే, విశ్రమాః,

92 మా తంత్రంబు సంత్యే పశుపంబున బరివేల ధ్యాయంబుల్లవై
శాలాత్మంబున నిర్మితం.

నీ. మా రునివలన బడిసి యుంజున్మ మమకేంద్రం
దైదువేలుభోసె నమర గురుఁడు
దేదీపదమెన్నఁ ద్రిసహస్రతాధ్యాయ
రూప సమ్మితముగఁగూ పవర్తయ

వ. వాని శుక్రంతు సహస్రే ధ్యాయ పరిమితంబుగా వింపె
మత్తీయమమమమమమ శక్తి యొత్తింగి ముమలుత్రమంబు
న సంత్యే పంబులుగా త్రంభంబులు జేసిరి దీని తిశాస్త్రప్రవర్తన
ప్రకారంబుల్లు సురలు మేలువడసి విశ్వ లోకే న్నీరుఁడగు వి
ష్ణు పాలకిఁగని తగంగని కాయంబు విన్నవించి తిశాస్త్రసము
ద్భవం బెత్తింగింబ దీనినర్థి గమంపనునె తదియంబుగంబులు
నడపను శక్తుఁడగు వాని మెత్తకు నిర్దేశింపవలయునని

యజ్ఞోద్ధింశం న ద్దేహం శునిషుతే యోమంయం తానా
 మోక్షమానస ప్రత్రు నిత్తింశ విరమింశ మపేరితి యే. నతశు
 భూమికిప్రభుభాగా మెల్లకుంతి దత్తుచుండు నక్షమంశును
 ననపేర్చి తరామ్యుడై తపంబునకరిగె. తనీయప్రత్రుంధ
 నం గుండు దం దనీతి నయింబ భూప్రభుభారణంబు. నతని
 మెడుకువేసుఁడగువాఁ డత్తువనీరామ్యంబునకు నుక్కుండ్లి
 యుంత్రియవన తపంబు

వ్యా - - విరాగ్ధింబుడ, యూనం, నకుబుడ, అననం కూర్చుండుడ,
 దైర్ఘ్యభావః దీర్ఘ ప్రప్తింబుడ, సమాశ్రయః ఆశ్రయింబుడ
 ఇతి భద్రుణాంబు, లోకపితామహః, లోకసంబుధి బ్రహ్మతాత్త్వః,
 అనాదినిధనః, ఆద్యంతరహితః, బ్రహ్మ తు సంబంధ త్సంవత్సర
 ఇతి భావః, శివః సమస్తవిశత్తర్తా, బ్రహ్మ తు వితస్త్వగతామితీభా
 వః, శివస్సర్వభూత సర్వరూపః, నతరుద్రయే ప్రప్తవ్యం, బ్రహ్మ
 ణి తు సర్వభూతాత్మకత్వం, అంత్యం, తత్తుభాగభేదతానప
 మానోద్రాప్తవ్యమితి భావః, శివస్సర్వభూతనః, శాశ్వతః, బ్రహ్మ
 తు ద్వితీయ పరాశక్తావసాన ఇతి భావః, విరూపాక్షో నాగు
 సూర్యాక్షు రూపాణి అత్యేణియస్యసః, విరూపాక్షః, విశాలా
 త్మనామమితోత బ్రహ్మలలాటమంబు ప్రప్తి అనగా తుప్త్య
 త్తం బ్రహ్మణః ప్రతేలిలలాటాదుత్థితః ప్రభుః, నాయకాదుః

ప్రశ్నా పత్రేః కర్తవ్యమునకు తగిన నామమైన సుత ఇతి, సునీధం. ౧.
స్వయం పత్రే సుతవేదేన ముల్లగా మితి, అతః కైవల్యము వేసు.
దను వాడు, అనంగ పుష్కలైతి బలగానీతి మానభ్యమ్యవై.
ప్రతిపేదే సువరణాభ్య మధే బ్రాహ్మణ్యం భవత్, ముత్యైశ్చ
స్మృతుకాంతా కానిం తస్య నీధా నామ మానసే, ప్రబాహతాత్రి
భులగితాభు యూసావేద మభీషిన కిత్త్యక్తమ్
నితి పరస్మైః, ప్రస మితు శ్చోసి సంపి, ౫, ౬, ౭, ౮, ౯, ౧౦, ౧౧, ౧౨, ౧౩, ౧౪, ౧౫, ౧౬, ౧౭, ౧౮, ౧౯, ౨౦, ౨౧, ౨౨, ౨౩, ౨౪, ౨౫, ౨౬, ౨౭, ౨౮, ౨౯, ౩౦, ౩౧, ౩౨, ౩౩, ౩౪, ౩౫, ౩౬, ౩౭, ౩౮, ౩౯, ౪౦, ౪౧, ౪౨, ౪౩, ౪౪, ౪౫, ౪౬, ౪౭, ౪౮, ౪౯, ౫౦, ౫౧, ౫౨, ౫౩, ౫౪, ౫౫, ౫౬, ౫౭, ౫౮, ౫౯, ౬౦, ౬౧, ౬౨, ౬౩, ౬౪, ౬౫, ౬౬, ౬౭, ౬౮, ౬౯, ౭౦, ౭౧, ౭౨, ౭౩, ౭౪, ౭౫, ౭౬, ౭౭, ౭౮, ౭౯, ౮౦, ౮౧, ౮౨, ౮౩, ౮౪, ౮౫, ౮౬, ౮౭, ౮౮, ౮౯, ౯౦, ౯౧, ౯౨, ౯౩, ౯౪, ౯౫, ౯౬, ౯౭, ౯౮, ౯౯, ౧౦౦, ౧౦౧, ౧౦౨, ౧౦౩, ౧౦౪, ౧౦౫, ౧౦౬, ౧౦౭, ౧౦౮, ౧౦౯, ౧౧౦, ౧౧౧, ౧౧౨, ౧౧౩, ౧౧౪, ౧౧౫, ౧౧౬, ౧౧౭, ౧౧౮, ౧౧౯, ౧౨౦, ౧౨౧, ౧౨౨, ౧౨౩, ౧౨౪, ౧౨౫, ౧౨౬, ౧౨౭, ౧౨౮, ౧౨౯, ౧౩౦, ౧౩౧, ౧౩౨, ౧౩౩, ౧౩౪, ౧౩౫, ౧౩౬, ౧౩౭, ౧౩౮, ౧౩౯, ౧౪౦, ౧౪౧, ౧౪౨, ౧౪౩, ౧౪౪, ౧౪౫, ౧౪౬, ౧౪౭, ౧౪౮, ౧౪౯, ౧౫౦, ౧౫౧, ౧౫౨, ౧౫౩, ౧౫౪, ౧౫౫, ౧౫౬, ౧౫౭, ౧౫౮, ౧౫౯, ౧౬౦, ౧౬౧, ౧౬౨, ౧౬౩, ౧౬౪, ౧౬౫, ౧౬౬, ౧౬౭, ౧౬౮, ౧౬౯, ౧౭౦, ౧౭౧, ౧౭౨, ౧౭౩, ౧౭౪, ౧౭౫, ౧౭౬, ౧౭౭, ౧౭౮, ౧౭౯, ౧౮౦, ౧౮౧, ౧౮౨, ౧౮౩, ౧౮౪, ౧౮౫, ౧౮౬, ౧౮౭, ౧౮౮, ౧౮౯, ౧౯౦, ౧౯౧, ౧౯౨, ౧౯౩, ౧౯౪, ౧౯౫, ౧౯౬, ౧౯౭, ౧౯౮, ౧౯౯, ౨౦౦, ౨౦౧, ౨౦౨, ౨౦౩, ౨౦౪, ౨౦౫, ౨౦౬, ౨౦౭, ౨౦౮, ౨౦౯, ౨౧౦, ౨౧౧, ౨౧౨, ౨౧౩, ౨౧౪, ౨౧౫, ౨౧౬, ౨౧౭, ౨౧౮, ౨౧౯, ౨౨౦, ౨౨౧, ౨౨౨, ౨౨౩, ౨౨౪, ౨౨౫, ౨౨౬, ౨౨౭, ౨౨౮, ౨౨౯, ౨౩౦, ౨౩౧, ౨౩౨, ౨౩౩, ౨౩౪, ౨౩౫, ౨౩౬, ౨౩౭, ౨౩౮, ౨౩౯, ౨౪౦, ౨౪౧, ౨౪౨, ౨౪౩, ౨౪౪, ౨౪౫, ౨౪౬, ౨౪౭, ౨౪౮, ౨౪౯, ౨౫౦, ౨౫౧, ౨౫౨, ౨౫౩, ౨౫౪, ౨౫౫, ౨౫౬, ౨౫౭, ౨౫౮, ౨౫౯, ౨౬౦, ౨౬౧, ౨౬౨, ౨౬౩, ౨౬౪, ౨౬౫, ౨౬౬, ౨౬౭, ౨౬౮, ౨౬౯, ౨౭౦, ౨౭౧, ౨౭౨, ౨౭౩, ౨౭౪, ౨౭౫, ౨౭౬, ౨౭౭, ౨౭౮, ౨౭౯, ౨౮౦, ౨౮౧, ౨౮౨, ౨౮౩, ౨౮౪, ౨౮౫, ౨౮౬, ౨౮౭, ౨౮౮, ౨౮౯, ౨౯౦, ౨౯౧, ౨౯౨, ౨౯౩, ౨౯౪, ౨౯౫, ౨౯౬, ౨౯౭, ౨౯౮, ౨౯౯, ౩౦౦, ౩౦౧, ౩౦౨, ౩౦౩, ౩౦౪, ౩౦౫, ౩౦౬, ౩౦౭, ౩౦౮, ౩౦౯, ౩౧౦, ౩౧౧, ౩౧౨, ౩౧౩, ౩౧౪, ౩౧౫, ౩౧౬, ౩౧౭, ౩౧౮, ౩౧౯, ౩౨౦, ౩౨౧, ౩౨౨, ౩౨౩, ౩౨౪, ౩౨౫, ౩౨౬, ౩౨౭, ౩౨౮, ౩౨౯, ౩౩౦, ౩౩౧, ౩౩౨, ౩౩౩, ౩౩౪, ౩౩౫, ౩౩౬, ౩౩౭, ౩౩౮, ౩౩౯, ౩౪౦, ౩౪౧, ౩౪౨, ౩౪౩, ౩౪౪, ౩౪౫, ౩౪౬, ౩౪౭, ౩౪౮, ౩౪౯, ౩౫౦, ౩౫౧, ౩౫౨, ౩౫౩, ౩౫౪, ౩౫౫, ౩౫౬, ౩౫౭, ౩౫౮, ౩౫౯, ౩౬౦, ౩౬౧, ౩౬౨, ౩౬౩, ౩౬౪, ౩౬౫, ౩౬౬, ౩౬౭, ౩౬౮, ౩౬౯, ౩౭౦, ౩౭౧, ౩౭౨, ౩౭౩, ౩౭౪, ౩౭౫, ౩౭౬, ౩౭౭, ౩౭౮, ౩౭౯, ౩౮౦, ౩౮౧, ౩౮౨, ౩౮౩, ౩౮౪, ౩౮౫, ౩౮౬, ౩౮౭, ౩౮౮, ౩౮౯, ౩౯౦, ౩౯౧, ౩౯౨, ౩౯౩, ౩౯౪, ౩౯౫, ౩౯౬, ౩౯౭, ౩౯౮, ౩౯౯, ౪౦౦, ౪౦౧, ౪౦౨, ౪౦౩, ౪౦౪, ౪౦౫, ౪౦౬, ౪౦౭, ౪౦౮, ౪౦౯, ౪౧౦, ౪౧౧, ౪౧౨, ౪౧౩, ౪౧౪, ౪౧౫, ౪౧౬, ౪౧౭, ౪౧౮, ౪౧౯, ౪౨౦, ౪౨౧, ౪౨౨, ౪౨౩, ౪౨౪, ౪౨౫, ౪౨౬, ౪౨౭, ౪౨౮, ౪౨౯, ౪౩౦, ౪౩౧, ౪౩౨, ౪౩౩, ౪౩౪, ౪౩౫, ౪౩౬, ౪౩౭, ౪౩౮, ౪౩౯, ౪౪౦, ౪౪౧, ౪౪౨, ౪౪౩, ౪౪౪, ౪౪౫, ౪౪౬, ౪౪౭, ౪౪౮, ౪౪౯, ౪౫౦, ౪౫౧, ౪౫౨, ౪౫౩, ౪౫౪, ౪౫౫, ౪౫౬, ౪౫౭, ౪౫౮, ౪౫౯, ౪౬౦, ౪౬౧, ౪౬౨, ౪౬౩, ౪౬౪, ౪౬౫, ౪౬౬, ౪౬౭, ౪౬౮, ౪౬౯, ౪౭౦, ౪౭౧, ౪౭౨, ౪౭౩, ౪౭౪, ౪౭౫, ౪౭౬, ౪౭౭, ౪౭౮, ౪౭౯, ౪౮౦, ౪౮౧, ౪౮౨, ౪౮౩, ౪౮౪, ౪౮౫, ౪౮౬, ౪౮౭, ౪౮౮, ౪౮౯, ౪౯౦, ౪౯౧, ౪౯౨, ౪౯౩, ౪౯౪, ౪౯౫, ౪౯౬, ౪౯౭, ౪౯౮, ౪౯౯, ౫౦౦, ౫౦౧, ౫౦౨, ౫౦౩, ౫౦౪, ౫౦౫, ౫౦౬, ౫౦౭, ౫౦౮, ౫౦౯,

సారస్వత సదంశులు భరణి దివిలు
 లతలకు వాఁడ నెఱుఁగఁ ప్రభుని ప్రతిజ్ఞ
 లును మనమున్నత పదపదమెక్కు మను డునాతఁ
 డవని సురలు సమరలు తప్పిం గురకంబు
 శాసనట్లగు నాఁకని యెండు మాత

వ త్తినన వినివారు త్రిత్యైత్యులు తనకి మనోసుకలు సమయ
త్వమూపరిమ వారుగా ననుమతే సిరయ్యోకసరం బున వా
త్సల్యం బున సకలది వ్యవధివలతుత్తి వస్తున విష్ణువిధాతలు

నమ్మనీ న్నరుట నమరులు నక్కు మారున కక్షల న్ననీసాహు
 బాంధ్యే కంబు నిర్వక్తింబ రవిభునకు శుక్రండు బుర్రాహి
 తుం డును వాల బిల్బుల యుండు సారస్వత గణం బమాత్య
 లును గర్భం డు సాంవత్సరికుండును నై న తమిరి. మున్నును
 విషమ మగలట యు నమ్మనుని పతి సమ మూర్తిగా విండు
 లకు విండు ముగర రసావృవ యవం బులతొ నవనియు
 సాగరంబులును విండుగిరియు నగ్గురుప్రభాం భునిభునింబె

క. సురపతి విభవముమేరువు
 పారణిమునుగి న్నరేశుఁడేప్రితసంప
 ధ్గురుతయునెసగిరి రథకరి
 తురగభటావళులు వలపుతొ మెడగొట్టెన్

వ. ఇట్లుహానియు ప్రభుత్వ పరస్పరై యున్న హాత్తుండునా
 సుప్రొక్త ప్రకారంబున దర్శని తిపతిపాలనంబు దర్శ తాత్పర్య
 సమీక్షనంబుగా నాచరింబెన్

క. దేరగాదుల వలని భయము
 మెరయక యెరులతొడమెసగిరులును
 త్రురులు తొకయ తని తటి
 ధరణిప్రభు సస్యసంపదలు గలగి మనున్

గ. సుప్రొక్త ప్రకారంబున తత్పర తత్పర తత్పర
 తత్పరయంబునానంబు రంబునమనెన్

ప్రభులకును జోయకుతలమునకా నివాసము
 మునుపు రక్తియై నానప్రపంచమునకు నభివ
 య. తత్సం తతి యాము

చాళి. రక్తిం తునం. సుకరములు, సారనను. సారనిచ్చుము. వింత్రు
 లను దండించును, అదం దాగ్రమే ద్విజాన్యై తి ప్రతిజానీనా
 వావిజ్ఞానై తుత్త్రం, ప్రతిజ్ఞై పదమెక్కుము ప్రతిజ్ఞాం
 బాధి రాగీహాస్పమనసా కర్మణాః శోభన్తీ కం, ౧౦, అనిన
 వాలజ్జి బుగ్గలయందు సూర్యకణాలు జన్మించి సూర్యుని
 మేముందు నడచేయుచులయందు సారస్వత గణంబు, చివ్రా
 నిధులైన బ్రాహ్మణులు, సాంవత్సరికం కు యోగైతి
 క్కుఁడు ౧౧, ౧౨, ౧౩, ఆచార, గుణులు, శాఖిరచాగ్రము
 తత్తికాలమందు, ౧౪, బ్రాహ్మణ, క్షేత్రాంత్రయాలైన
 తి క్షేత్రముః, రంబుయజీతి రాంబా, ౧౫, తత్సం తతి
 యా సాధి పనం బా కరూ

డి. మూ. వల్లము దత్తలుచు వైరావిత్వంబు వహించు దంతితి
 బాలంబరి కాని యొకం కు గణనిన కేటంబు రానిసాధిపనం
 బునుకాని మిగిల వర్తింప దత్తిన బసం బులుతం రాకుండు
 యును విష్ణు వివాదంబులు విష్ణుం కు రానిలని బువేదోంశంబులు

బ్రహ్మశిష్యులయందు నట్లగుటంజోపియింపగలుగుచుంజెల్ల
 వారిచేత్రైక్యకృత్యములు దత్తక్షణమును కావరించునెక్కనివలె
 మన లోకముం తయలు వత్తిల్లుటకునైవలయును కలహితమైనలయు
 గుణములు వేరగామొండు గారణము గలదేయింపజ్జింపఁట.
 మ. మారి శ్కాలం మన ముట్టి న్నక్కమున కాని యుత్తమమ్మత్రుకళ
 సిరిగాంచెందకవారు మున్నురును సుస్థిమొన్నతి సత్రయం
 తురుభూపాలకునాంతఃతన్మననాంతాంతాన్తన్మనాన్తన్మన
 ద్వికలకాత్మసమర్థులైవి తతి పిత్రాన్తండు గాతారయన్తన్మన
 వ - దివంబుననుండి దండనీతి వయంబుటకు వచ్చున వంసుజైవ
 మహాత్మభాసి తుదై న మహామహాభంధుగావున వల్లంబులు
 నాన్త్రమంబులు నదామాత ప్రవర్తనంబులు తివేదప్రసంగో
 తిహిసంబులు నంబుల నద్దినంబులు దదీయ ముహాత్మ్యంబు
 ననతనియందు మందర్శనంబులు కాన్తీ గుణంబులు గలుగ
 జనంబులు దలంతురు దదాన్త కు ల్లానై వత్తింతురిది కాన్తీ
 దేవసముత్తన తెఱింగు మఱియనకుగవలయువానినడు
 గుమనిన నయ్యాపగం

వా. ద్విష్టుః స్వయమేవసనాతనః, నాంతివత్తి చ్చోరేకస్యేదామం
 స్తాద్విమితి శ్కారత, తపసాగిభగవాన్విష్టు కావివేకసభుంబు
 పం దేవవన్నర దేవానాం నమతేదంబు గుణము, ఇత్యుక్తంబున॥

౧. బ్రాహ్మణుని కు ద ప ము ప క మ శ్చ ర్తుం బవ
 శ్చం యి శ్రాత్రోమ స్సోమం నమశాన
 సర్వకర్మ ము లు కు శాని తం యు లు వాని
 న తప వలంబు నిష్ఠ యోగ పశుం త య

౨. కౌని ప శ్చం యు నం బు నక కారుణీక త్వమ మగల్గ నెంతో మై
 శాన తపంగ విప్ర) వకు శాత్ర స్సనంబు క గూడె నొకం
 తాన ము బౌద్ధ నర్మ లకు శ్చ ర్తు నిరూఢ తబంబు పెట్ట ను
 త్తాన వి దూరు డై పరగ బ్రాహ్మణు కు కౌర వ వంశ దీ పకంబు
 ౩. యు లు నమశాన కర్మ ము లు నశ్చ యి నంబు కు శసక్తి వింశంబు
 బ్రాహ్మ క రు రాగ మెందంబు ని పొలన సేత యు రంగంబు నశ్చ
 వి బి తే మై ను ర వణింబు ల్ల యు న్న పద్మ ము ల్ల కు
 ప్ర బు త్తి లకా లు మాన సమరంబు ను న్న ర్మ ప్ర వీ ని ల్లి పల్క య

౪. ఆద్యోయ న శాన యు జ్ఞంబు ల శ్చ పై వై శ్చ
 న కు ను శ్రాత్రోమ ల శ్చ వర్ణా ర్థ నమ శ్చ నమ
 సంబ త్త గ్ని త్తంబు బు సు ల రత్నంబు వాత
 తం కు వాని కి నిది మవ శ్చ ర్మ మన ఘ్న !

౫. ఈ గూం డు వర్ణ ము లకు ను
 ధా మంబు గు లు సేత ద్మ ము గు రు ధా
 త్రి ము సాంబో శ్చ క గూం డు
 కౌమ యు జ్ఞో వన ము వాని క యు డు వి శ్చ పల్క య

భాగ్య-¹⁰⁴

బుద్ధికి. బుద్ధతా, బుద్ధసముహం, గాత్రమబు
 బంధు సహాయే బుద్ధిస్తే, అని భావి. భక్త్యా భగవంతు
 లు భగవదనుగ్రహమునొత్తరామును పొందును. భగవద
 నుగ్రహం బుద్ధిమైన లక్ష్మిని నర్తకుమంతు ఉపయోగింపజేసెనా
 భగవంతులు ఉన్నప్పుడు ఉన్నామో అనుట ॥ ౧౭ ॥ నివంబ
 న, కైవసములు అనగా ప్రభుత్వవిషయకై అనితెలియ
 తలసినదిగాని నమస్తార్థవిషయముకాదు ॥ ౧౮ ॥ ౧౯ ॥ ౨౦ ॥
 బలవత్తునునక. నానాభగ్గియనములతోత, అనగా పట్టర్థలయ,
 నున్న అభగ్గియనమునుబట్టివనక, ౨౧ ॥ యుభవము, రా
 నుకుయుద్ధముముబ్బిము, నాస్యకవి ఆతమం కింఛ వనర్థ
 సుగ్రీవిబద్ధునికాత్, వంసమధ్యయవంయజ్ఞా రాజాజ్ఞాప్తే
 మోవిధియతో జత్తుక్తిం ॥ ఉరవసంబుట, ఉరవడించుట,
 ఉణయోశభేదం ॥ అన్యాయన, మోమటంకిపకురక్షణము
 ముబ్బిము, పితృవ లాభలయైవేమోగియుకు పురావోపశూ
 నికం, విత్తర్థవద్ధుని వేదవర్తిత్వ

విమర్శ: భగవద్ధానభంగులుగూర్చుట
 జనపతియనుమతముతోతనదవనివా
 ననిరూఢి ప్రాప్తి కలగిన
 బుద్ధుని సుపరిత్రులగుగతు బుద్ధునినాదా ।

గీ అధి పత్రై వర్ణితులకుమలయ విశాల
 శ్రద్ధ గలుమితి మిగులధర్మంబులొ
 యల్లుమునకుండె నట్టి కమై నడియుగలదె
 యల్లు కేర్తయ ముంబె సంతతి మం నె

వ. ఆశ్రమ ధర్మంబులాంకర్ణింపుము.

మ గురు శల పుత్రులు నాగ మంధ్ర యనముగ గాత్త నింపంబుద
 త్పర తన్మేం పెం డయంగ నా భారమియు బై క్కనకత్యంబు ల్
 త్పరతర్మంబుల యం దురాగభర గాంధ ద్భేషముల్లేక యె
 వ్వురితొడం బగ నాక యున్మియు మ భవగ్రావర్య బొడొత్త కమలము

మ నిని దత్తి కపర త్పముంగ రుణియున్మిక్తంబు నుం దత్తుయన్
 సుఖనాసంగము దేవ పిత్రు తి ధి సంసలదర్శ ను నే మంబు ధు
 న్మనినంబుల సతలాంక్షు శ్రమస్థు లకు శత్రు ప్రతి యుం యెత్తొప్పలం
 క ఖగర్భుండల శ్రవంస్థ ధర్మములు గాంగుంబెనుత్పిన్నాం

నె. తంనుం భంగియలు కేల బేర శవతిం కామెత్త తై నంబు కు
 న్నానా హంకృతల లుం డ్దు నిం ద్రుయ ములన్ మద్దెంచు నమ్మొలుతర

నాగి యుచ్చ సమావౌత్ ప్రణా పత్తి వై శ్చియ సులభైవతిద
 దేపగుం ని. త్తొక్రమ. గుద్దార్థ న్మనము అనగా సంవత్సరముకూ
 డికి యెవతివి అయినా ఆరావృలనుకావౌత్ ఒక అశ్రమంబు
 రాని తాగ వలసినది. నూరిం డెనికొత్త రెండొని అమ్మకొవలసినది

పం. తింబనపండి లిగి యే డొంబంతు ధా నగ్రము పన్నుకు పన్ను
 కైంబలని నది, అన్ని పంపిలకు విత్తనములు పూర్వకైంబలని న
 ది. చంద్రామేకాం పిదోధ్యను సతానుమిథునం వారికే, లభింబున
 మోఖాం స్థానం కే తథా ఖిరే, ససానిసంబు జానామేఖాంనాం
 త్సరీ భుతి రిత్తుక్తం, ఇది పుల్లరిన్ని భూం మిత్తుక్తుగా గ్రహించ
 వలసిగ దిగి, ఈమూడు, శూద్రునకు ప్రైవర్ణిక శుశుక్తుచనిము.
 ముఖ్యధర్మము, ధాత్రీమ వాళా, భూకాంతా, భీవనము అనగా
 త్రివశ్యి... నియోమా వర్ణానాం శూద్రుడనైతే భక్తవేత్తన పరా
 శీరముపాన భ్యోజనానిన, యూత యూమానిదేయూ శూద్రుయ
 పరిహారిణే, అథా రభిని విశీర్ణాని వసనాద్వహంతిః, శూ
 ద్రుయై వసంతేయూని తస్యధర్మ ధనంపా తదిత్యుక్తం ౧౪౬,
 ---చయాం స్తనకుర్వీత యా తం శూద్రుకథంచ, పాపీయాం
 మాధనం లభ్యైవశేకు రభ్యధరీయసః, రాక్షావాస మసంశ్లాతః
 కామంకుర్వీత ధార్మిక ఇత్యుక్తం ౧౪౭, అథిప్త ప్రైవర్ణికలకు
 స్తుయన్ముముఖ్యధర్మము. శూద్రులైతే మంత్రయన్ముము
 తేదు.....

౧౪ మూ. పూమం దాప సంతానముక సదువు సల్పు. గాల్గో శిష్టాశాతం
 వానప్రస్థ విధాప్ర విష్ణుశ్రీప్రజా వాత్సల్య విఘ్నార్తనన్య
 శా. విఘ్నార్తనను నిల్లు నాకలక నేమేని. గానం. రంత్రయై

న మెల్ల నెల్ల సమయము నన్ని బరిచర్యంబానివత్తిండు నా
ని బ్రహ్మగోరణతంతండు నింత్రయంబుయంబే పాఠియోసంబులగి
స్కెల్ల క్రొత్తును పోతయు కండు లు లెబేర్తిన్నియ ముండెననిపొయ
క ఈ నా లుగాత్రము మలులకు

[illegible]

కెం, కెం, తానుంభార్యయనునది అనగా సంతానము తొలిపత్న
మందనుట సంతానము డింటి కై మాళవద్దనుభార్యనుడివిద్ర
శ్శదమున్న కలదు, సపత్నీకుడై త్రొల్లిన పత్నీమందు, అస్తివేదా
త్రములు కలవని తెలుసువలసివది. . . . ఎన్నో ఇతరకాండ
డికి, రాత్రియైనప్పుడు రాత్రియైనప్పుడు అనుడ, ప్రకారముకు
వికలపు సంద్ధి కలదు, వినుబూడంబడినందెల్లను . . . బరముగను
చు తొలగినిరసనంబున సుఖ రుగి శ్శాది బ్బంబ్బిదురాశుఁ
డుగాకయున్న తడల గనుగివునిగి, అనిప్రయోగము. త్రి
పరిచర్యంబుని అనగా వానప్రస్థాశ్రమమందు త్రిస్నులు
ఁడుకుట, స్పృష్టము. ఘోరంబులకే ఘోరములయందు మె
ల్లకొప్పుకు మేనిమెప్పున్ను బిల్లమిన్ని లేక, కెం, కెం, సుమ
తి, అశ్రమంతరంబు వానప్రస్థాశ్రమము తలను, కాదు
యతిగాగ, య లేవ్విరుఁడుకా గొండదల, ప్రవర్తనచర్యము
మొదటివేతెదు గనుక భైత్యచర్యచేయవల్లును, అశ్రమాః

10. మా ద్విజుఁడు సుపాత్రంబుదానవిధిముఖములక
ల్ల బుర్రోగ్గోర నృపముఖ్యుల .
నిబివ్రాత్రంబులనుమాననీయతగలుగుకొ
గి. వర్ణములనాశ్రమంబులవసుమతీకుఁ
కుక్తపదముల నడిపించి యుభయపాత

సిద్ధి గనుదప్పు చంద్రాక్షనిశిష్టజునులు
 గలనశంధ్రున కింద్రుండు దలపసరియెల్లు
 వ. అనియనుంగాంక.

సి. వినుంబు మాంబులునెల్ల సత్సములు
 మాంబులునడకనయట్లవెళితె.

రాజితత్వత్రాధర్మములకు లానయీ
 సరవిధర్మములు జనుమన్నిములు
 వేదములును శుభవ్రతములును దండ
 నీతిమాసినజెడుభూతలంబు
 సంస్కారవీంసమై బాలవీంసతమెందు
 నట్లనబ్రొలుకు జోహావహ.
 రాములరసిన నెమ్మది ప్రాతుకుగాన
 రాము సర్వాత్తము : శుభర్తాక్షయంబు
 రామధర్మము లెఱుక్కుకు రామనంశ
 ధర్మదేవతయ నవతె ధర్మ లనయ !

చాళి. వివాతాస్సశేషవర్షయితాచిరాశిషన్, భైష్ట్యశాంతితలః
 శ్రేణువలస్త స్యతద్ధర్మబాణా ఇత్యుక్తం³¹ సిద్ధిధర్మవ్రతం ఆగా
 అన్యధర్మవృత్తియగువాడు అయోనియోధు అనుట
 శ్లోకర్థం శత్రుని బర్హణం చ క్రచ్చివోదీశ్యాప శుపాలనం

10^వ శ్లోకము ప్రకారముగా వి. ప. రా. క్ష. పోతెనా ర. కా. ష. ర. గ. త. త్పరమం.
 బుత్రా వర్తమానస్య, ఏతే స. ర్వే శూద్రు సమావసంతి రాజున్మే తాన్వ.
 ర్షయే ద్దేవ కృత్యై, మావళింతవళిం యాని బానాన్వని రాజున్
 కే. అలా నగదేయూని భువంతి బాన్మై ఇత్యైత్తం॥ అట్లు
 బుత్రా వర్తమానస్య నికవతే కే, క్షేత్ర యాదుల యొక్క నిబువృత్తముల
 యందున్న క్షేత్ర యాదులకు మాననీయత గలుగజే, లేక
 పావిత్రే వారున్న ఆ యోగ్యతే అనుట, 38, వర్ణములను
 న్ను అశ్రమాలనున్న ఉత్తమ భవముల న న పింఛ, అనగా రాజు
 కుముఖి భర్తృమౌ మనుట, ఉత్తమ తాత సిద్ధి యందు, క
 నుదప్త ప్రాప్తనీ మాప్త తప్తకుంజం ఉన్న, శిష్టజనులు
 గల నారేంద్రున కింద్రుడు దలప సరియె అనగా వారు పోదే
 న పుణ్యమందు ఆరెంబూగళు వస్తున్నది గనుక వేరే
 పుణ్యములు ఆ క్త అతాదనాట, 32, 33, ఎనుంగువం
 జులగా, ఎనుంగు అడుగులగా, అంబయందనుట, వంబూ
 అకేది సంస్కృతము, అంబు అనెడి తెనుంగు లేదనవచ్చు.
 నగవ వారీరమువల్ల తెలుసువలసినది. శక్తిగ్రహం వారీర
 రగోబహుమాన కౌశల్య వాత్సావ్య ద్వీకవారీర తప్త, వాత్స
 సగిదేవా ద్వివతే భద్రా సాన్నిధ్య తస్మిద్భవదస్యవతి
 ద్ధి ఇతి కాకికా, సర్వజంతు శ్రుల అడుగులున్నామా
 లని యుట్టు

96 మూ అవస్థింశ్రమము.

గీ. తెల్లమూంధాత్రాడనుమనోవల్లభుండు
విష్ణుసందర్శనముసేయవేడియొకమ
హాభవరమునిష్ఠమెయ్యెయనమరవిభుండు
సన్నిహితుడయ్యెత్రాతసమ్మనవిభునకు

వ అట్లందుండుబ్రాత్యత్నంబునయ్యె

క. అన్నరపాటుండురామన

బున్నమునకువన్ననట్లుబుగతనలుబు

క్రిన్నప్రయతారేమాములు

లున్నెలయుముదముమనసుబుగదియంగడి

వ. అట్లుదండప్రసాదములుబుబ్బెసితెలుచెతులుచెయిగిడ్డి
నిలువనసురేయ్యడన్నరేయ్యనకట్లనియె..

గీ. విష్ణుమూడనీవువేడుకపడితినా

త్రెననమునత్తెననకిదివిష్ణు

దర్శనంబునీదుచలసెడ్డియెఱిసింపు

మదియెన్నెన్నెనుమనోనుభావము

క. అనన్యదాసాంసాంతవ

రూపముడుపుముబ్బెత్తెనరణతత్పరతమనం

మునదృఢముగనెందింపుము

ననుబుకతార్థనిగోయెనాన్యదాసాంసాంతవ

మ 108 ధరణీశానత్రసధర్మముత్తమము సద్ధర్మములందెల్లనె

తెరువు కాబరలు. గానె తెనసిద్ధియెందు. గానెముగా
 ధరయంబును నుడింబు దండము సమప్తివానిప్రశాంతియగు
 ధర పాల్గొన రానియెందల గతియెందల శక్తిమేయెరికియ

వ త్రివిధులకెపురందరుం

వాగ్ధి. త్తత్త్రధర్మము సద్ధర్మములున్ను తత్తువ అనుచున్నది. య
 ధారాబుధి వంసై పదే తే సద్ధాసత్తాద్ధర్మము
 వివంధర్మము గానె ధర్మము సద్ధాసత్తాద్ధర్మము
 నీనాన్ని యోగి తత్తుతం, రానినంగ ధర్మము వేతయనవే
 రే అనగా బిత్త తత్తువే అనుటె, 32, 30, 40, అన్నర
 దేహములున్నెలయు గదియంగా అనగా దండవత్తనా
 మము అనుటె, వెల్లె సకముక నకారబ్ధి తేము వెల్లెయవల
 సినది, మనస్సు యోగము కలుగు నట్లుగా 4, 3, అట్లు
 దండః సోమ్యం గ నీయస్తాః ప్రణామః, ప్రవీచ్ఛానః,
 33, విష్ణు, వేడుక పడితిని, అరికి, అద్దు తము, 34,
 అనప్రభుసా. పాఠికాః, 35, వంసైః, బైత్తే భిక్షా కదంబ
 కయితగ్గిమ రః, 36, ధరణీశానత్రసధర్మముత్తమము, అనగా భూ
 స. పార్థరం రానిసంపార్థరయోగి గ మ బైత్తే చరాగ్నిం పంలనం చ ప్రణామః
 వివాగి వర్తమా సర్వభూ తానుకం వేరేహంతాళి గంబు ~~తాను~~ ధర్మ

మంత్రం, కల్ప తోటాద్య మ్నా వాచిది దేవాత్మవ్రతం: పశువద
 న్యోకేష భూతాన్మద్య ర్వాః, ఇత్యుక్తం, భర లాఘం యన రాజు
 భూమిని పాలించునరాజు.

మూ.

దండకుల రాజులంగలయంగలం నాని
 గీ. లగిత పాలాంత్రులరుమారు మొకున్నాత్మ
 పరణమర్హ మెప్పు బుయెత్తువు సమర వయక్తం
 దేహంలగుటయు నమ్మెలుదెప్పు సంచ
 యంబు నలు వదల మొపద ముద్దిక్తలరము.

వ. అనిబెప్పి దివంబునకుంజనియె.

చ. అది యొకఁడేలవేదములయందు బురాణము లగ్నిబ్రహ్మర్షి
 విదులు బహుప్రదేశములవే మరుగాఁడు మనుభుతెల్లభూ
 మిదయు తుకండే దక్షు వయమేయ సుధత్తము లిటుగాఁగాని
 ర్మదకల్పతదండనీతి కనరా మనమెల్ల వినంగనోర్చుకోయ

ఉ. కావునగా మతా ధనుల గ్రామము నాశ్రయింకె

భూవలయపుబో సమత బొత్తుచును రాంబుమునెతమేలుని
 కల్ప విధి లాగుగాఁగలుగు సారఫధర్మములంఘటించుమే
 తావిరి నస్రయత్నమున వానికి వహ్ని నృపాలయమొయ్యు

చ. అతిథుల దినకూటలధనాద్ధితతేనియతివ్రజంబుసం
 న్నతి బరికింపుహర్షమదమానవిభాదములంబొరంగనీ

110 తే. లోకవేదాంతానామైత్యుడలుగానకభూమిప్రభుగానునన్ని
 సైత దృఢబుద్ధి శబ్దమితిసేయ సమస్త సుదర్శన శబ్దాన్ని
 వ. అనినవినియభూతనత్రం డు మహాప్రయత్నం వర్ణాశ్రయంబు
 లవిధంబులు ద్రుక్షణంబుయెప్పును దానవర్ణుపేంప్రను
 తేజింగియి త్తె రాష్ట్రజనులెయ్యది యూపకింబుసుఖి
 లగుదురాతేజింగింప వేయనియదిగిన నమ్మ వాంకాంత
 నకు నాంతన వ్రం దిట్ల నయె
 నీ. రాజునుత్తమగుణా శ్లాఖిష్టు నశ్చిత్త్రుః

వాగ్. కావలయు సురరాజ్యక్రి వాణంపంక దనువిశేషంబున
 సంఖ్యావితుక డునవారు యు డనిమని యూవిజ్ఞునకు దారు
 మునులు నతని కెన్నొక, ఆ నప్రయోగము 42, 43,
 లిగితపెరిలాం, బై క్షాపరణం, సనాత్నిసం, ప్రభుమెల్లప్ర
 ప్రభూరక్షణమున్న యుద్ధమతిల్లి, అమ్మెలుదెన్ను,
 సన్నాగి సాంకమ ఫలమున, తెస్త్రుం దన్నవి. నూ స భము
 క్షాత్ర ధర్మము. 42, 40, 40, కాచన, కౌమము
 శంకింప జేయలను కామమున రక్షింపును, ప్రియమును
 పాగాచింపును, రాజ్యమున సేత, రాజ్యమున సేయు ద్దేమె
 లు శుభము, సన్నాగి సాంకమ ధర్మములవల్లనువచ్చెను
 భము, వానిరివలసి నట్లు, అమ్మెలునీ, ఆరాజు ధర్మమునెత

వస్తువును, ౧౨, ప్రతిభుల ధనార్థులను దీనకౌటుల, నానా
 దీపిడితలను, యతేప్రభులు శుక్లార్థులను పరికింపు.
 పరిక్షింపము, తెలుగుమొత్తపు మనస్సులును ముందు ప్రజ్ఞానాట్టు
 ము, నానాకౌముకంకె రక్షితుని తలచుకొమ్ము, ఇదిప్ర
 భారక్షణము ద్వి ౫౩, ౫౪.
 పోత పోయెడి, మాలయట్టుల మోములవలెనో

97

గా వింపకొని యెల్లకాళియులును
 దన్యుఖింబున జెల్లదద్దయు సుఖముండ
 బడయు ముకుకు భూపాలనంబు
 సేతలేకున్న దున్నే ప్రితులైనను
 లమోనగిదారధనాపహరణ
 మాచరింతురు మాలయట్టుల బలవంతు
 లచ్చలదనుకు నానాకౌములు
 గాండ్రుభూపతిలేకున్న మంత్రిభువులు
 యదిపక్షి చివోయి ట్లయనుబోనానా
 ట్లయనుగా రక్షగాని చు ట్లయనుమొదలు
 గాండ్రుతెడతెరువులు గాని గావే.

వ. వినము -

నీ మనులుగ నైతరిదాల్చు సమయంబు దమణున .

112

జోసి కూరతేప్రుళ్ళుమియురంకె,

సైపకయుష్టేదుర్భసునందఅనుగూ

శాసింపువారుగాజూలతమకు

నధిపతియుగమెరునాసపడకయుండి

నడవడిబహంకారణములజొక్కు

వడినవిచ్చిల్లుతెల్పువ్యాగానగమోయి

మూకురత్తకుండగుమనొప్పుకొకడు

వలయురూపింపుమాతనిగాఁజూపుతుర

వారమనుటయునబొందునువారివలని

కరుణమనువునిరూపించెనరులసత్వ

చరితంబనిపాలనమునకుజొరకడతండు.

వ. మెరకున్ననల్లనములమ్మచోత్తునితొనకంబులుగాతనె

ప్రాబలమోతబడువులందునుబసిండినెబడియగునంశంబును

ధాన్యంబుదశమగ్గంగంబునుభంజంగంబుగాంబున్నుకెనిశ

సూత్రపజ్జీవులకెల్లనీవారిజోసుకెనిబలవంతుండైదుష్టనిగ్రహ

శిష్టప్రతిపాలనమాచరింపుమమమందఅమననుసరింపని

పనుప్రసేయంగలవారమధర్మవర్తనలుచెతె

వా.

మకారములుగాపియినది. చెనులు, పోలు, ఇతివల్,

...బహువచనకుప్రతిస్పృహగావచ్చెతి సూత్రంకెండు

3 తనవారు బెద్ద సోయి

మనుజోడు న రాతి బినులు మదిని సకలగా

గానరది భూప్రభు కృష్ణుడు

వినుకావున మ్రొలులు బతికి వెఱచుట యొప్పుకొని

4. వాచనా సన శయ్యాని వాసములును

భాగి భగింధ మాల్యాంబర భూషణముల

గుప్తియును నర పతికి నెక్కువగా వలువ

దనుతలం నైన మనుట భూ జనుల గుణము

5. త్రితండ్రును మంచు స సహితాలపనంబును సత్కృష్ణాక్షగా

ప్రతమును సంచిభూగ నరవధ్యతయను సమభావముగిత్త

జ్ఞతయు బాతే ద్రియ త్పము మ్రసాద ఫలంబును గల్గు భూమికి

బాత్ర సముద్దే విరూధి బున భీషణ సారత సుప్త బంప గాన్

6. అనుట యుండుంజెలూ ప్రముఖ మను ధ్యులకల్ల రాని నిప

తియును దైవంబునంగా విప్రులు సెప్పి రట్లగుట యేమిడి నెలా

యని యుండుదు మీ వలన మ్రొప్పుటంబు గా వింటి నని పలికిన

గాంధీ యుండు యుంకనుంజెప్పెద రాల్ల వ నస్సును

మాన వేంద్రుండు నీవ పిని వి తర్కిం బు లిహంపు తి

నాగి.

ప. తి. నున పంట్ల యుండు పడూ వంతున్న పన్ను కింకపు

భుక్తుని పశూనా మధిపం బాసం బొకణ్ణాస్య తథేవ, నాన్యస్థానాం

మన బరితెలుగు మాదియైన మహితోత్సవముల
నానించుకొనె వృత్తినివ

మృత సిన పాలకుఁడైతొనియెనొనిర్జయతన్

గీ విభుఁడు లేకున్న సినములు సభయకాదయలు
లగుచుపోకని నాదంబులడరదల్ల

డిల్లుదురు కామి లేమియ యెల్లవారు

లేమి ^{గలమి}య కలమి నిర్లేప రవితా

క యోగములును యోగములును

ద్యోగములును బహువిధముల ధర్మములును

భాగనరపతి రక్షి

యోగమున జెల్లు ట్రుజుకు నుల్లాసముగ

క ఒకరునకి నలసియూతని

సకలవారణింబురత్నసంపయమును

స్వైకేనగదనవలసిన పా

నిర్భూటే ధనోమఁడండ్లు నెపున ధైర్యకర్మ

గీ భారత ధైర్యకర్మనెల్ల యమునప్రభ

సూర్యోదయండ్లునకొంద్రునకొరకరుల

మనుష్యుల యొక బహుమతి నామననతం

దేవతాత్మకుఁడగుచే సంధి యయెయధీప

క వినునొక సమ్రాట్టుచిరా

18
 విశేషానిరాసతానితి విరాత, ద్విత్వాత్మనా ర్థహలం.
 త్రివిధసూత్రమున్నదిగనుక, సమ్రాట్టు, నిరాట్టు త్రివిధము
 లులు భూపాలకును పొగతుననిన స్తుతింతునని చెప్పి
 ఉండగా త్రినుట రాజ్యజ్ఞానం. నిరాట్టు ముందు క్షేత్రయోగా
 భూపతిర్లుపం.

మూ० 10.

భూపాలనం జానరించెననితెప్పుటయు ధర్మసంధానండురా
 జుజినపద పరిపాలనం. మును శత్రువధం మును మ్రదలలు
 నశ్రుత్యంబులు నడపుతఁజొంగి తింశంపవేయుటుడిగిన
 భీష్ముఁడి స్తనియె.

క తనుదానతెలుతనెలువను

మనుజుపతికి వలయుచోదపమాదురైలువనె

మనముననుదలచునది మును

దనుకెలువనెటిపతికి దరమిపగఁజొచ్చి

గీ. వినుము దన్నుకెలుచుటనగవేరాండెపం

నెంతయుములదూలనీకకెలది

నాగుటయుజొతెంతయుతప్పింబుగలరాజులు

రిపులజెఱుపజాలు నప్రపవరెణిగి!

క తిరామాదికనెలసం

హారస్థలములకుదేస సంధులకు ముత

దావీరములకు నగరికి నీద

రా రమణుడైన భవలయు వత్సలునియత్కి

గీ. త్రులకడ నిశభూమియుం దనుభవము

హంధవామాత్యమిత్రుల పాలవెళ్ళ

ధరులవేగులుగా బెట్టె ధరణిపునకు

వలయునుండురులెఱుగని వారిగాంగ

క తనువొనుండుని తెఱుంగుక

మును (బ్ర) బలునితొడ శీఘ్రమునసంధానం

దెసరింపవలయునతనికి

ధనంబుసగి తొనునబతికి దగనిలనావో

క మత్తు (బ్ర) మత్తుని విషయా

యత్తుని రుద్దలునిభూరి యుట్ట పగట్టి

నెత్తు నది శిఖి విచారుల

నుత్తులపెట్టునది యుతనియురివిగడంకొ

గీ కయ్యమునకువలదుగాల్పవనధిపసా

మమునవోదమునను మూర్ఖమునను

మత్తుదోసెఱుగువేవది వచ్చెను

తెనుతెఱుగునెఱుగెనుటమలు

ప. భవకుండుద్రోహనర్తిబ్ర

120
 చాళి- వివం యస్మా యతే కబ్జైః కస్తం. నా క్షితం మహాతీత్యుక్తమ్,
 17 ॥ నియతిమేయ, నియమమునోత అయస్. పన్నుఁడు, శుభ
 యుక్తుఁడు 23 ॥ రాక్షసనకు, రాక్ష ప్రభులు దేవితోదేవనాథాయము
 గా డండవలసినది. 24 ॥ అ. నివసుమనస్సు, యయాతి దేవాత్ము
 డు, 25 ॥ తమమాత్యుర, రేషము పశరశోకకటము, 26 ॥ వినుము
 తూలనీక, విషయములును పలుకఁబడవచ్చుకనులదిని ప్రమాణి
 ముచోత, 27 ॥ ఇరామా దేశసంధుతం, పోలమేరలకు, పురీవ్యోర
 వలులకు, శుభము పుష్టుకేనో, మెట్ల అదో, ఘట్టములకు
 28 ॥ అరుల, పాల సమీపమందు, దేవదళుల వేగులగా ప్రవృత్తు
 వేళ్లలను పరులనా, 29 ॥ సామ జామా పాయావాహం, తమచో
 నుఁడని 30 ॥ తంత్రాపాయమాహం

99

బరికించుచు వచ్చు భాగమునో

నానునది వారికొక నరిగిడి నిధంబుల నాప్త వక్షుల
 భినివన బాగికు లొకర నగ్రము భార్య కరంబులారయ
 బనుచుచు నన్నిటంధరనిపాలుఁడు గన్పిడియున్న బెంపయ
 నీ. క్షోటయే మట్టికెప్పు వాఁడంబుగఁజేయు

భారణంబుగాలు చును గట్టి యులును,

నేయు నునెయును నానా యుధవులునెచ్చ

ధములు నానీల యంత్రములు గూఁప

ములులుగా నుగానం దు వలయువాని సమగ్ర
 ములుగ సంపాదించి భూరిధి కల్గి
 శౌర్యాదిగుణముల నడిపన్నయాత్మయోగ
 ధుల బెల్ల మర్జుట రుల ఘనీని
 బలయుఁ దలఁస దమపథమువద్ద నితాత్మ
 ములునుగా నగ్రయోగయ ములును జేక
 యుండునైసి మిత్ర మంతజనులనెత్తి
 యును గుడిర బనుచు నది వినియింతు

౪. రాజునకు కత్తింప వలయునది విను శానునమాత్యుని
 నపదకొన నై నమిత్ర దుర్గములను రాజ్యాంగ సప్తకంబు
 గల్గి డియరయ వలయు నది సంగతి

వ్యా- ఎత్తు నది, భిరం తు వెల్లవలసినది, ఉత్తలపెట్టునది. నుః
 షిపెట్టవలసినది. ౧౧, కయ్యమునకు వలదు గాఱువో, కాలురువో
 కూడదనుట, సామభేదములచేత నత్త నమనము మెత్తదోసి, మును
 క్రూణదోసి బె యును మే వది, నె తి నె అ పాయము, కప్పుకొన
 లసినది. అయిం భే కలిపాయః సాంత్వనతుప్రదానభేదేనచ
 సరాధిప, యదర్థం శక్తుయా ఇతిత్తైతే నతువ్యేతపంతిత ఇతిక్రమ
 ౧౨, జనకులు వ్రాతె నర్కిల ప్రేతుచేత, అరి ఆనగా, పన్ను
 ప్త భూగతుంగానునది, అణి వంతెన్ను పున్నుకొన న్నును.

అనగా అది ప్రజాజ్యేషమును అనే అవుతున్నది అనుట
 ఈ నదీత బలంబాపి ప్రజాజ్యేషి కుదునంద, సచక్షాగ
 మవి ప్రాజ్ఞుస్థానింతు వాని సుప్రయోగ ఇత్యక్రమ్, అన
 న ప్రజాజ్యేషస్థి విరూధః పరిహరితః, అయోవంతు కనుకనే
 అంధ్రమును నన్ను అరి అని ఉన్నది విసయం రత్న గమలు
 వనాని లోని ఇళ్లు కల పత్రై అశవులు, గాని కులాని, కూ
 వా లీ పన్నులు వై పనుల మందలు, అకరాః నమ్ముకు పన్ను
 వస్త్రై ఉప్పు మళ్లు, నగాః ఇనుము రాగి మొదలైన అల్ప
 లోకములు దొరికి పర్వతాలు, ఇవి మొదలైన అల్పకం
 ఘలు సామ్యు వస్త్రై మోటాలు, కల్లిడి, మాపు, డొబ్బాకె
 కేట పొటంబు పట్టుకొని లయండి రత్నములునుట,
 గడ్డి త్రొణము, విరాణంబు భక్ష్యై వైద్య వస్తుజాతము,

శ్రీ. కూ. విద్రాహంబూనా సనద్వైద్ధి భావ సమాశ్రయంబులును యో
 త్సంగంబున ధ పవలయను నది ధర్మాధికామంబులను వర్ణత్రో
 తలయంబునం బొంట్లం పవలయను నది సత్వోతగు స్త్రమంబు
 లను గుణత్రోకంబును విశేషింబు ధర్మ సేవ సంతతంబునా
 నకిం పవలయను నది మ్రోమా దంబున నర్థకామంబులు కూ
 నంబు వైనను ధర్మ నిష్కలైసి ధర్మ పొలనంబు సుస్థిరం
 బై బెల్లు నాంగిరస భార్గవాదులగు పెద్దల మునెప్పిరి

శ్రావణం వ్రతం క్షయం సుఖం బుధ్ధిం శ్రయం బు
 లనం వాకబలం పాదపాదముల స్థంబులను కత్తెం శ్రయం
 బులును మనంబును గుండ నేకాదన సంబంధంబైన ఇం శ్రయం
 హంతం బు బలంబు కామంబులను కత్తె శ్రయంబున
 పానార్థం దూషణంబులను గానభజంబులను వాకబలంబులను
 తపోరుచ్యంబులనునైన సప్తవ్రతసంబుల దానలకయ
 శ్లాఘ్య భయంబులను నానాతనయ విత్తయ కత్తె
 కలవాక్యంబులకు లాను నాకనయ విత్తయ కత్తె
 మ్మైనయ మాంబులైనయ మాంబులైనయ మాంబులైనయ
 బులునైనయ మాంబులైనయ మాంబులైనయ మాంబులైనయ
 జేసి యనుభవనిరాసంబును నుభవనిరాసంబును
 బ్రజ బాలంబును

వాగ్.

విగాద్యము అనుట విగాద్యత ఇతి విగాద్యం కెలుచును
 ధాన్యము కట్టయలును కట్టెలున్ను అనికలను. యశ్రయ
 లు శత ఘ్ని మొరతైనవి, సతి సన్న ప్రసన్న మెందిన, తనమిత్రుల
 నుదంతెత్తి రమ్మని పిలుచుకొన వలసినది, గాన, రామనకు
 తామెదలయున రాజ్యాంగ సప్తకము మాంబు విహరించవ
 లసినది, షడ్గుణం వివర్ణాంగం, సంధ్యాదయః, గుణాత్మకం
 బును గుణాత్మయంబును ప్రాంగిరస భార్యవాదులు గారు.

గారణమెట్లున్నదర్శన తిష్ఠాద్వతసా

పెద్దరంగ దంతనీతిస

మారంబుమునదప్పుగతి తయ్యగారతి నధిపా!

వ త్రిందు

క ధర్మంబువెరుగువైదిక

కర్మఫలముతెసగుబులుతునికాయము బ్రాహ్మణ

శ్రేష్ఠంబునర్మసాయువు

బోర్తి బెరయుదునుకపెద్ద పృథివి స్థలంబు

గీ రాని మూడుభాగములు ధర్మంబునతాళు

ద్రోతనమ్మెయినలబ్రాహ్మణీతిసలుపు

దర్శనంబుననర్థంబు మోపి చెల్లి

దోయ్య నక్కల మమ్మా త్రాజెందుమలు.

క నరపతి ధర్మార్థాపి కర్మ

పరుఁడగునలయగిలునంబు బాంధవునుధర్మ

స్మరణమధర్మంబెందును

బరగునువర్ణాశ్రమములు బధములుదక్షిణ

వ కాలప్రధానంబెట్టిదెనను.

గీ విభునిసకలధర్మవృత్తినత్రాపి గాత

యలుగిలుఁబోలు ధర్మయుక్తిమాత్ర

లరయ విభుల బట్టలయ్యెనయ్యలు తరు

లచ్చల లయ గమ్య లట్లయ వ్రసెపాల,
వ అనుటయ నట్లవాడైన విభుం డగుభంబు

నా. ఋగ్వేది సామాని, ౧, శే త వ త్త ఘర్మ కాలాః, ౨, క్రత్తు
కారణ కాకాని, ౧, అరిమితోత్రా వానీనాః, ౨, ధర్మ
జయూర్జ జయూసురజయూః, ౧౦, ౧౧, అనిన, రామిన్న
దం తనీతిన్ని అనగా, యారం తున్న ఉదాత్త మనునట్లు
గా కూడుకొన్న వస్తువులు, ఆర్య ప్రాచీన సౌ పెద్దలతోత
ప్రశంసించ బడ్డవాడె అని సంబుధి కార్య సిద్ధిని పొసే
తరములు తార తమ్యములు సెప్పువయ అనగా యుగము
లుపొప్పు తగ్గుగా ధీ వ్రంజున్నవి యందుకు కారణములై
వృతూనెప్పు మనుట, ౧౬, ౧౭, భూర మణుఁడు కాలము
నకు గారణము, కాలక్రమ అనుట, ఎల్లన్న, ఎలాగంటె
కృతయముగ మువ్వై డెప్పుడు కామిదం తనీతి పూర్ణము
గా నడపును, కాలావంకారణంరాజ్యైర్జ రంబావాకాల
కారణం, ఇతితే సంచయూ మాంజూ ద్రాబాకాలస్యకారణం
ఇత్యుక్తం॥ ౧౮, ౧౯, ధర్మంబు, శ్రమంబు సుఖము
దునక దున్నక అనుట, మన్న మనక మన్నక ఇతివత్,
అత్రప్రపహ్య పృథివీ త్యుక్తం, ౨౦, రామి, కృతయంబు
భూమి దున్నితే పండును, కృత్వ పశ్యేవ పృథివీ భవంత్యాన్

ధయస్తదే త్యక్తం, దాప్తపరమం దుకుక్షి నాప్యే త కిన్న
 ఉ ర వ గు నారకపం తలు, అని అరణ్యోపశ్చమం దు
 ఉన్నది. ౭౨, ౭౩,

రే. వయో. అం దు నని రర్తనం దమనకు మ. చాకీ న. రమంజిట్లని రయో.
 మ. అరయం ద పుగతంతె అంబు మదలం భావేన మల్లవము
 ప్పరుఁడాత్మస్తుతితెదుజ్జోయనియతో గార్యంబు తిలకింపన
 స్థిరములు జరుగుతు గర్విగాతకరుఁడస్త్రీలు లుఁడకైతిధను.
 ఉతిమొవ్వ. గా న. తప్పొక్కత్త గనుచాని త్తంత దీప్తం ద గుణం

న అనివెండిలము

గీ. సాం. గవే దవేడి యుని ప్రశా మితుడె ప్ప
 నగరమెలకవలయు దగ వృ గ్రా ప యు
 నిక్రమింతును గలు గు సమిచ్చనపు నములు
 నరులు నరయ బనుచు నది వి భుం తు.

క పరుస దనము మెయి నరిగాన
 ఘోర దగదడి మెదువు గలియుమెప్ప గువిమపా
 ల్గురిష్టం చుకైన గదలబన
 నరయ వలదె గాగ్రప్రసయ నట్ట దయగిపాం!

గీ. కైరితొలువాఁడు కుసుమ ఫలంబులు
 గలియునట్లు రాజు గాన గవలయు

న పునములు న జీకె యుం గారములు సేయు

భంగి యైన భూమి బాడు గాదె ।

క వ యుఁ బ్ర జ రక్షిం చుట కు నె

న యు ద ప ములు న ధర్మ రములు న రవర వాననో

బలమును లక్ష్యమునుగ

క్రియలు సుకతియు గలగు వసుమతీ నా ధు న కున్

వ. వి నే టిం బు పుకా వి తుని బా డం ప వలయు శుల్లి - - - -

కూర వుండు వసుధ విప్ర క్షత్రియుల యందె వాని ధనంబై

యలుండు నని వా యు దేవు న డిగిన నమ్మ హ త్ముండు పతుర్ము

ఖిని ముఖి బా వూరు పదంబులు బ్రాహ్మణ క్షత్రియు

వైశ్య కూట్రులకుఁ బ్ర వస్థానములను దెజెప్పి యుట్లుకల

ష్టప్రభు ల్లెడి సర్వ వర్ణంబులకు నిష్ఠురుఁ డగు బ్రాహ్మణు

డు పృథివీ ధన ధా న్యా ది నమస్త వస్తు భుజునుం దానను

వాగ్. ధర్మ వృత్తి చేత త్రి త్త టి ఆకాలమును కల తయు

గమును - - - - - ధర్మ యుక్తి మాత్రులు, ధర్మ భాగ

ములు ఎట్లు లెక్కె యె యెకాల ముండు యెన్ని భాగము

లు న్గమసో అయ్యి యిత లులు ఆకాలములు త్రి

పులయు గముల ద్లె యువు త్రేత వ్యాపక కలయు గముల వంఠ

వత్రినుడి అనగా ప్రతియు గముండున్న ప్రతిపాద మందున్న

సంఖ్యలుగాల భర్తమున్న నడమనలు డె ౭౪, ౭౫
 ప్రాయములైయున్న కుడు ప్రమాదములు
 కారకాదు, అరిసెప్పొంగనడు, పన్ను యెక్కువ పుచ్చుకొందు,
 ౭౬, ౭౭, సాంఘవేదవేది అప్పసములు, అత్తు
 ణములు, ప్రసాదాపూజా భక్తిములు యిస్తున కానుకలు ...
 ప్రతిసంవత్సరమున్న యిచ్చై పన్నులు
 ౭౮, పరుస దనము మై, పారు ప్పముచేత, అనగా యె
 క్కువ అనుట, అరిపన్ను అది యెక్కువ పన్ను పుచ్చు
 కునుట, పాదుకొని పాలు తాగుట వంటిది, ౭౯, కొ
 లి తొలువాడు, తొలు మాట అనుట అప్పసములు
 పన్నులు, అంగారము యెన్నిలు, ౩౦౦, దయ, ఎనయె,
 తుల్యమా, దానధర్మో చరక్షణమువలన ఇలావు
 త్రుండగు డై ప్రాయములొంటి ప్రసాద భూమి తాను
 త్తైత్రయలు నివ్రావనాట్ట

101 వూర. సం సంఖ్యలు క్షయము కలుట వంటి నీతి ధారాగా
 ఋనకు క్షయము యెనిపె బాల్మకృణాశాంతి
 సురక్షిం ఋనక్షయము అధి పత్యైవై, పతితమి
 సంఖ్య దేవ కునింబ్రతిల్లహింస నల్లున్నట్లుది
 భూమి తె ఆంగిల్లు నుటంబొసి నిని భర్తక్షయము

30

విద్యార్థి సుంతును శాంతింతును నగుచేత, తాళి
తీసుకు సర్వ సుఖ వాలు సమర్థింపును నున పతి
శుశ్రూషా చాపరుండును నమాంకారతతింతుండు
మనై రం తనీ తినయింపుయభయం లోకంబుల
బెంపు వహించు.

క ర స గంధం జగ్జనుభవములు
 పా స శ శ్ర భీతమగు పుత్రమున భయములంబొ
 ప స మ ర్థుఁడు గావు న నోపుఁ
 డ స మానప్రభుత్వమొదె నవనీనాథా!

క అనిచాయుదేవుడట్లన్ని
 స్థాన పతియోధి. చెననుకునాంతనవృత
 మ్ముసులపతియిట్లులనుదే
 మనులబురగావించుకునానభిభావములెందున్
 వత్తిరనాధర్మతనయుతొదేవప్రతుండు ప్రకాశించి
 తవిషయంబునాశుక్రండుసెప్పినవాక్యంబులుగాల
 వ్రుడు పనభిసించెదనాకట్లింపుమనిపలకియిట్లనియె
 గా అమరగరుడగంధర్వవిద్యాధిరాది
 డిభ్రులకునధ్వరంబులద్రుపిభౌసి
 సరమశుభములయెండుభావకుడువాని
 కెల్లమూలంబురగప్రకాశించునిబుద్ధి 4

క రక్ష్యః పినాసగుహాశ్రిత

యమైశ్వర్యదులు బాధపెట్టు సవనీ నాథుని

రక్ష్యపురూపాంత మంత్రసు

రక్ష్య సంస్కారవిధి విశవాంతర్మదనోయ

క. వివిదూతాబ్జ తంబులకును

నవశ్లోలగదూమ కడునకరదూతాశాం

తీవిధానంబుననిరసన

మవును బురూపాంతాని మోత ననవద్యులుగాయ్

వ. ఇవాన్ కర్మంబుల తాత్పర్యంబు కలుగుము బలహస్తతియలు

ను శాంతికంబును సౌప్తికంబును శత్రు నాశనంబును మంత్రాభ్య

పురూపాంత సాధనంబు లన్నియై నావు ననీవు సంభావిత

పురూపాంతం డప్పు నిమలు,

క. పరిశుద్ధి తొనకుత్సిత

పురూపాంతంబునీచదశలయెందుమకుమకొ

వరయబ్జమెసుద్ధుండయి

పురూపాంతత్వంబు సేతల్లాపతి నగరకోయ

క. అరూపాశ్రయ గల యుత్తము

తారూపాంత్యంబు నడప బంపు నదిధరి

ప్రేరమనిబుండతడ దానుస

మారుల్లము తెల్లనొక మతిగనుకం పైకోయ

32
5 బ్రహ్మశ్మత్రు ము లాందియ.

వాగ్. శ్మత్రుయ్య నిపువేనపెట్టు శ్మత్రుయూర్తి వత్సవో
ప్రకాశ, అమలు, పత్యభావేయైవప్రేరేవరం
కులుతే పతిం, అనం తస్మాత్తనం శ్మత్రం వత్సధివీక
రుతే పతిమిత్యుక్తమ్ ॥ ౧ ॥ రసశంధా ద్విసుభవమయ
యము ... వే సిద్ధింశశు రాబుభు ... గల
కుర్తి, 4, ౫, ౬, ౭, వివిధేనా నశశ్శలం, నశరులం, క్షిప్ర
... అనిసూత్ర, ఇవాచిక్యంబుల, ఈసుప్రవాక్యంబు
లయొక్క, కలుగుమలు కలవాడగుము, శాంతి, అరిష్టా
నకం, హృత్తికం, తేజోవద్ధకం, ౭, పరిశుద్ధి యుక్తునీవదన
వస్త్రే కుత్సితులు పురూపాంతంబుచున్నారగు ౧౦, ...
శ్మత్రుములు,

6 శాస్త్రముల్లో, లోకం త్యములు వినిపితనాత్మ
బ్రాహ్మదులు హంత్వంతురు
బ్రాహ్మణము వివర్ణసమితి బ్రాహ్మదంబెందగో
న ఈలకుత్వంబున లక్షలకాన్యోపసంవాదంబుగలదు వినుమైలు
కుగన్యోప్రసిబ్రాహ్మశ్మత్రు ప్రకారంబుతిగిన నమ్మనుటపతికి
నమ్మనియట్ల నియె.

గీ. క్షేత్రమునకులు పుట్టిగా బట్టుబ్రాహ్మణులు
 బ్రాహ్మణులను నకులమోనిరాని యెడల
 యుల్లయు వర్జ్యులంబు కెంతెంత విడువమి
 వెలుగురెండు మా యువ దినోదిన.

క. ఆమలగాన బెండుగులవి
 ప్రభుభాగముల బ్రాహ్మణులు బెండుబ్రాహ్మణులను
 త్వవల బడలుగ నేరదు భో
 దము గలగిన నలము కెలసి దస్యులు బ్రాహ్మణులు

గీ. అట్లుదన బుట్టురు ద్రుని యులుకదాన
 సకలమునకు వినినానంబు సంభవిల్లు
 గానయెల్ల విధంబుల గలసియుండ
 వలయు నప్రభులు బురగా వింతువసుమతినే

క. వినుము విశేషించు జనన
 బునితొన్నతి నిప్పుడతని బునపతివినయం.
 బుననడపవలయు దానను
 మునుగడయురు వృతకు బ్రాజకు మహానయమగ్నో

వ. అని చెప్పి పురగా వింతుని విత్తయులు మునుకుండుండను
 రామునకు వైశ్రవణునకు కలగిన సంవాదంబున బ్రకటిం
 బయ్యెడు నత్తె అంతే తీరింబెద.

మ. వినుము రామునమస్త దిబ్బబయము విస్ఫుక్తి మైశోరేతా

దనలా వారయలు బుద్ధి వైత్రవనిల మోఁ దంబోవనాతంబుదే
త్యనికాయంబుల బంబనంజెరువునంరత్నైస్యములంబుమూ
కనతిక్కుభ్రమగంజభోయటయసుక్తం బిడ్డనత్తంబుతో
క నృపతి బురూపాతు దూరిన
దపముల మంత్రములదేవతాపూజలవే
ర్యపటత్వ మతనిసేనకల
నపరిమితమునసేనమ్మహాత్మ్యం తథివ
అ బ్రహ్మశక్తిచేర్చి రాజుసేనముదైత్య
సేనబడలువడశభోయనాతం
తతిరయమున ముద్దేనలకఁగలబోలుండు
ననికవెతెనెనిబలంనివితమున
వ వెతలసమరంబు సేయుసమరంబునం గిన్నకేశవరుం
దన్నరేశ్వరునాఁగొకింబ.

వాగ్ని. కలుసుకొని, కపటత్రత్యము కుట్టవయ
చుండగా, ౧౨, యాయుర్భంబున పురూరవా ...
క్షత్రమునకు క్షత్రవై బ్రహ్మణో యోనికానిః క్షత్రస్య
వై ద్విజః, నైవాం ప్రత్రావేదమధీయతేన యదా బ్రహ్మక్ష
త్రియోస్సం త్యజంతి, అవధ్యస్తా దసుగ్భూతాంభవన్తా
యో బ్రహ్మణో క్షత్రియోస్సం త్యజంతి త్యక్తం.

౧౪, ౧౫, అట్లు వన, పువర్ణ ద్వైత విరూపాక్ష కారములు, నాన
 తరుణమోపవలు వల్లము, ౧౬, విను ము విప్రు, కల నివ. కాథికు
 బ, వలకు కథ, బ్రతుకు, పి కుకత వికూకత, ఇతివత్, నుకా
 రకు బ్రహ్మ క్షత్రాయులకు, ౧౭, అ.తి చెప్పి విలును ముదిరి, ను
 ర్నివంశ్యరాజు, కైత్రవణిః కైకవేరః, ౧౮, ౧౯,
 నలపతి మురగిని తలచూరిన, ను మకుండుండు వసిష్ఠ
 ని, ... బ్రహ్మ శక్తి వసిష్ఠ శక్తి హత, పేర్ల మొక్కతై
 పడలు

100 ము. వక్ష్యంతేతి యే బ్రహ్మ వక్త్రో భవ వ్యాకృత విలాసం బమి
 త్రక్తిత్య భం యెనరించ నేయును కునా తంశిష్ట నివంతు
 శ్వాక్షత్రంబులకైక యోని నివననం బవ్యధగల్పంబెయోం
 కక్ష్య హంకలనంబు సహతశు తైకావింప బంపంబెకేం
 వ త్ర సుడియలు ధ నమండు సొంతవనస్వరంబున
 ౬ నాకు నునీకు నోట కి ర్నింబువతింపగ నేకువన్న
 వేకముఖంబు నాధకాని యెలుమునావు నా నవ్యయంబిళం
 దికుపి త త్పత్రొల్ల మెరునిసిమహాత్మక రంబెవిట్టి
 ద్వికర మద్భుతాత్మిత మపంపె సకం గర్హణం లు నిఖ్య త్తి
 వ త్రినన వినిపాలస్త్రం కు నీవధి కుండువల్లు పోయి ముని
 గారవింబన లు మకుండుండు కు వు దీతంబైత బని

~ కలగ రివియలు నిరవీత్ర విత్రమంబున నేలె నని చెప్పినవిని
 లరు ఖాత శత్రుం డు రానిధత్తుంబుల యుద్దేశవల్ల ప్రీతి పుణ్య
 లుగ కంబులు నిరతి నయంబునా జేయం. ఇంబునది యెఱ్ఱాది
 యుని యుడిగిన -

శ్రీ అతని కిట్టులనియె నమర వరం శివ
 సూనుండెదీత భీతు లైన సఖి
 నులకు నభయమొసగి యులఘన సౌఖ్యార్థము

వాల్. వెతగా కుంల ...

అలక అనోపారముందు అలకాపురమును, ౨౧, వెతల
 కిన్నరేశవీరుండల, వైశ్రవణుండు కుత్సితనినోవీరుడున్న
 రాజైతే నకేశవీరుండలని కుత్సితుడుగూడు, ౨౨,
 రక్షుండైతివి, యిటు ఈత్రుకారముగా బ్రహ్మనక్తి న
 బ్రహ్మణ శక్తి పోతనా, నీశక్తి పోతనా అనుట, ఇట్లు
 నీవంటవి అనగా నీవృయెఱుగవనుట, బ్రహ్మక్షత్రంబుల
 కు పితరేగాని పుననగ యలకు కారణమైన బలమువల్ల
 నుంబి ఘట్టువనల అనగా బ్రహ్మణులయందు తమ
 బలమున్న రాజులయందు అప్రబలమున్న అనుట
 తమోగక్షమిత్రులను సంకటముకై బ్రహ్మక్ష
 త్రులయి అసౌఖ్యనగరముకై ముడి - - -

పోలయిది సాదనుట, పరస్పరవియక్తములై తోరండు¹³⁷
 స్మృత క్రమములు కావని తాత్పర్యము. బ్రహ్మత్యక్తమిది.
 సప్తమేక తోనిసవియంబువా, ఇతఁడు ప్రధానవిధానం
 ర తల్లికంపరితక్షితి తపోమంత్రములం..... బ్రహ్మసోమ
 ప్రతిష్ఠితం, బ్రహ్మ బాహులం నిత్యం త్రియైషు
 తిష్ఠితం తాభ్యాం సంభూయం
 యిత్యుక్తం ౩, ౪, నాకును, ఎనువన్న అనౌ
 అనౌదిక్కున ను అనౌది తాతపోతే ఎదు
 అని యాడును. ఇక్తతను
 గనుక పాంకువా వస్తునది.

1026

మూ. పోత యింతయును విశిష్టమనెను.

అనివేదియి

క ఎనుపర్వమునకు ఇహావేదము

లనుబడిన మూలము బట్టి లనుబోయియును

లునవిచ్చు లంఘనము

జ్ఞానముతముగ బోలుచునుది ప్రాశస్త్యంబునఘోషము

క అనిన వినిధర్మసంపదమును విప్రప్రభులు తలకు నిజధర్మము
 సంఘముల జీవసంఘమునడవక తక్కినవెట్లనియదిగిన బాత
 మహాదతనికెట్లనియ నా పద దనికెన నతనికె తరహితి

౧౧ త్రింబువక్ష్మితంబుగాదెట్లననునాయుదౌప భవహరి
 క్షేత్రకర్తంబులంతోసి శ్రావణానింబుమట్టుపతి శ్రావణాని
 క్షేత్రాని సముదాయురు వానిని శ్రీమతులవైశ్రీత్రాయ
 లవైశ్రీసముదాయురు నిత్యాని వృణంబులను నాతీత
 విశ్వాధనలగాని తాత్పర్యంబున శ్రావణానియై పరిపూ
 సూద్రులునురు తక్కినకాతులవారును దమతమతారత
 మ్యంబులతోనిట్లనిబలుంతి విమానులనురు రట్టవారు
 ఊత్యుక్తమకట్యంబులకు హంత్రంబులుగ రుభూకా
 తుఁడింతయునెఱింగి యర్హప్రకారంబున బ్రుజనదీపి రక్షిం
 బున బ్రహ్మకృతంబులు ధర్మంబునందు పతురక్షింకంబునకు
 సుక్తుఁడను బ్రుజులపాతకంబులారయకుం దనరయజుల
 దంత్యిదంతనరవింతుడైన

పాల్గొ. గసకవవాస్యోః ప్రథమామాతలి కాత్మస్య వాకిన్వైచైతే, త్రి
 నిసూత్రం, నవిన్, అనగా, స - - - - - లమ్నయేలయా ధన్వ
 నమ్న వికదిత్వైవైన నీచ వికముఖంబుగా ధరణియేలముత్రి
 నితిన్నంరుబోతను అని ప్రాచీనవలసినది ఈకుపితత్వముల్ల
 నీకేంపానకు యెదరును అనుట, బరునీగి ముకంతవకంబు, రాజు
 మేషులెక్కుము నాస్త్రిక్తముకాదనుట, ౧౪, ౧౫, త్రితనికీ ప్ర
 భయప్రదానము సహస్విత్రము. ౧౬, ౧౭, ౧౮, త్రితనవిని

ఎల్ల నియతినిన ఆప ధర్మములయెట్ల నియతిన ఆపదదనిక
 న, ఆప రవస్తున స్తుతం తనకంటే తక్కువజాతి వృత్తముచేయ
 కట్టును. అయినప్పటికిన్ని యెజాతితర్కచేస్తూ ఆజాతి లా
 సములభిజ్ఞులైనారు. గుట్టుపతి వట్టుపతి, అనగా మానసి
 పిగియి నీడవితియ, స్థాయను వితియ సవీల్పమైనాచేకుం
 తాసర్వమును విడిచి అనుచు, తక్కిన జాతులవాడు మత్స్య
 త్రియవై శశిమూర్తులున్ను, యెజాతికలితమునోస్తో
 ఆజాతితొంసములవృతులైనారు, అట్లువారు ఆప
 ధర్మములను చేసినవాడు జాత్యంతమకలిత్యంబుల
 కు బాత్రంబులు గారు, అనగా తమ తమ జాతి లా
 డ్రుత్తములుకాదు, జన్మవత్తు వివేచనాచేత రణ్యబ్రహ్మ
 త్వాచిరజ్ఞు బంధవః, ... బ్రహ్మకృతహంభవం త్యుతే
 త్యుక్తమ్, అర్హప్రకారంబున

గూఢ మహిమ విభుని వారలు సేసిన పాపంబుల నాలవపాఠంబు
 గాండ ఋషుధులం తయల బొందునని జెప్పుదురనుడియ
 నమ్మునుమి నామంబు
 ౧) వినుము వివిధ సుఖము లనుభవింపగలుగి
 విభవయ్యక్తి దిరుగవేత్త తోరు
 నాకు ధర్మ రత్న గొముమింది భరముద

ల్లోపభయముల మనములుగానబెడ్డ.

వ కావున

౪. అనఘం లకునొకదానిష్మమునట్ట మహిం వహనంబునొల్లదం
దనపరుషత్వమేటికి దృఢప్రసమంబుననొనుగానకుం

జనియెదనన్నభోక్తుఁడది ఊడ్యోమనాకనప్రిపంలధర్మమే
మనుజువరెల్లొకమనము మాద్దవమగ్గల మిట్టలుంపునో ॥

౪ నిష్క్రొత్తిపెప్పుటకు టాం టువిమత్రవీర్యశంతనులు న్నవార
సాముడ్డి చినువలు.

౫. ఈఁగకాలయం త యెనియు విసర

వైగావమండధర్మ వ్రననెనడల

రయ్యిటెంటిం కాంబు లకైదధికామప్రభో

యముక్తి దండధరణియెప్పైగాక

౬ దానాధ్యయన యునినముల

తొనుల్వీజనులసాగు త్రోవనప్రపతికిం

దానయకల్పతధర్మము

దీనిని టుప్రసరకము నకుదెరువనునధిపాం!

౭ కావున వర్ణాశ్రమముల

నోవిధముననైన ధర్మ మెడలకయింకం

గావంశమోపునప్రపతికి

వేదలజ్జుభయములుగాక తిలలయదుక్తి ॥

వ. ఇట్లు గుడిదేలుపునది యొక్కయితరసంఘటన వాతక్రియ
ము

క పరమనియతి తొడగేతయ

నరపతియభ్యయన విధి యొనర్చునట్టి

పరిసరమునకేసిన యెడ

ధరణీనర్పరపదైశ్చైవచానవృత్తతని

వ. పట్టినయెడబ్రులలుచునద్దనులు నిద్రాపి పోవంజూ

లకయమ్మవీపాలుండువానికట్లనియె

న. మ్రుచ్చమియనురంకు నెల్లొట్టనైనా

భూమిలంపలతొప్ప భూమిసురులు

వేదాభ్యయనయల్లు విధిచానతత్తుకు

రాములు నిర్మిత్యులొరంధనములు

జన్మముత్యతయలు సమరావరణ

వ్రతమునుగలరుగానిరక్షణాది.

వారా వినితూతైవైశులునడుపుదు

రమ్ముడు సూతులకడికల్పి

తొడ శుశ్రూష జొసి శుశ్రూషునతింతు

వ్యా. ప్రజలనరవిరక్తింబున, అనగా, మోరా దుష్పద్రవములు
లేకుండా చొస్త్రమున, ప్రత్యాపరము శత్రుసాధ్యుడన.

142
 మోరై ధూని తం యది, స్ఫూకూశాత్త్ర దీయంత్య
 దశక్తే మోపజీవత ఇత్యుక్తమ్, ప్రజుల రక్షింపజేసా
 బుగావంతు ధర్మమున్ను, నేక్తి తోక రక్షింపకపోతే
 నాలుగోవంతుపాపమున్ను నేక్తి వ్యర తిన్ని రక్షింపక
 పోతే సమస్తపాపమున్ను శాఖు పొందుదుమన్నా తు. పతు
 డ్దంతస్స ధర్మస్స రాజాభారత విందతీ త్యుక్తమ్.
 పతుర్ద తస్స పాపస్స రాజాభారత విందతి. అపాన్
 కాల స్స ధర్మమేవోతి భూ యోధ్య మంత నిస్తే అల ఇత్యుక్తమ్.
 కె, కె, కె, కె, కె, ఈ గణాలయంత యోనియు కెంతెవై
 నా అనుట, వీస రవ్రావకు. ద వీసమువాసి తక్కువ కాదు.
 తా ధర్మ వ్రేస్తే దగురయ్య ధర్మ ము. దోనడబనిం? !
 అనగా కెంతెవైనా తక్కువ డొరవల్లును అనుట ధర్మము
 ధర్మవు అని డికొంతుంటు -

10/5/6.
 మోరై

శ్రీమారంధ్రంబు గాంచి నీ విట్లు చెరవు
 మూలపట్ట తత్యుద్ధత లిలనన్న
 దలపని ది నీకు బధ్ధమేదానవోంధ్ర!

౫ అనుటయునమ్ముచోరమఖు, తాతని కిట్లనునట్ట వానిగా
 నిను విని వర్ణన వ్రేణము నిర్మలమత్త త జోయురాని
 డున బడకున్దెల్పగగడు. ఇట్లు వై రమజెంపతి మవర

దీనపరిరక్షణకు స్థూలతసామ్య తనిష్టయైన భూభూవనా.

వ అనిపతి సన్నిభుజేసి పనియెనని చెప్పిన గొంతోయగద్రజుం
వలసంతోగాల్గించి పోవనా భూవంతైన ష్ట్రయ కర్మానుష్ఠానం.
మున నశక్తుఁడని విప్రుఁడెట్లు 'బ్ర'తు కుమాఁడనియదిగిన
భోష్టుఁడెట్లనియె.

వ మనదనును ప్పును చైవలును మాంసము నావు వలెఁబుగూడకు
ల్లను పులి తలైలమాక్రైక కులుక భృతకేసరమైన పంతువుక
నన ముద్దికంబుగా బడయ వానికిఁబోనియెవలెయింపగా
దనుమతియూజి వైశ్యకల తినెనను విప్రున కాప వాగతో

వ అనిన విని శక్తనందనుండు లయజ్ఞుంబుతెట్లైన సమీచినంబు
లగుననియదిగిన ననిమిషనదీనం వసుఁడతనికి యెట్లనియె.

గీ. శ్రుభృవలయుమిత్థోపనదువేదంబుల
బరిభావింప నశమభవగ్రియస్థుకా.

కర్మకేపుమనదియు నాకశక్తిజాలమం.

త్రాష్టపోషకంబులంఘ్రభూపం.

క ఈ గడియెఁటింగిపోసిన

యంశము సోమాప్రసోయ న ప్పురుషునిద

హోగ మొనర్చుమహానుభ

యోగ ము సోమాధికాశ్చయ్యక్తమయత్రుతుల్య

గీ. అధిపంబుకండె నదికంబుదపముద

144

పండునంగవేలని ప్రున్నదనము

నిన్నకదోతగానహంసయుసత్యవా

శ్యాంబునమమునయలయుగానియలరయలు

న కనిసి

న ప్రాయమున నర్థునం నమలదల భీష్మునితొప్పపుడెట్టిభంగిపా

నియెల నగరంబున మున గునిక్తపుమిత్రుడౌతొని శర్మకు

నయగతిదెల్లెడివేరదనినవినియిట్లెనునాతడేకలు

స్థియుతుడైవెనిగివలయుదెల్లెముగానెఱిగితుఁగొనగా!

న మునిముత్యంబుచురెన్దయు

న మున యపమత్రిత్యువగానీ నరపతిమిత్రు

న మున పలుకుగానెనది,

తొమ్మిది మహాత్మ్యమతిఁజామనరయగవలయు

104

వ్యా.

గానున్ను డొందునది. ధూమం, నన్నయసొచ్చు, మూచ్చు, ఇతి

వత్, ఈసారముండు యతిఁగొనెచ్చునది. ౩౫, ౩౬. కాళద

నొబ్బితిలనిచ్చు, అపదలు ౩౭, ౩౮, ౩౯, ౪౦, ౪౧, ౪౨, ౪౩

మననిను ప్రాతుకదొచ్చును, మాత్మికముతొనె, శ్లోకకేసర

మైననంతువునో, అనెప్పికికము, ఇవితిదికలాశమువచ్చునా

తిమ్మనూకను అనెమనస్సును. ఉండి అవలంబించువెళ్ళ

పుత్రినైనా అపదయండు, మననిను, అని అనభయము, ౪౪, ౪౫, ౪౬

ఈనాటి సోమపూర్వోయ్యనెప్పుడు వుంది, ఈనాడు, ఆయనమను
ని సోమ రెయోగము కలవానిగా జేస్తున్నది. ఈయోగము, ఆసాని
మరెయోగము, సోమియాధి కాంబియలక్రమైన మహాసూర్య రెయోగము
ను, స్థూమలకౌత జేస్తున్నది. ఈనాడు వేదములు అట్లును
దెప్పుకూం జెల్లవి అనుట, ౧౭, ఈ శ్లోకము, ప్రాన్న రశము
అన్న దనము, ౧౮, ౧౯, ౨౦, నమ్మము, నమ్ముత.

104 వూర తనిమమోగానకింబునాతం ముత్త్రం

కతంబు నదమంగనెల్ల కార్యములు నేభము

సెం. మనోమిటనోమిట కునిక తెూడ

నలిపుట మిత్త్రుత్తేగా రభిముల్లులు పవలయలు,

ఈ మన్ననకున్న కింపక వమానము వచ్చిన స్తుక్త కెక్తభం

గిన్నె జోగా రభిముల్లుగత నెల్ల పుట్టె తగ జేయనట్టిమి

ప్రాన్న ర నాయకుం కు కనరూపు నక గలమైన న్నీయన

తూర్పు తియంపుడింబు మహామోహవిల జేత సుఖావహంబుతో

క విను ముట్టమం. త్రొగామం, మున ముణుభమున భయము నగం

ర్యనిరూపణంబు వదలక, చివకుడై నడుచునదిక విభవము జోయు

క త్రి నెప్పి వెండియు

క త్రి న్నలు దమ్ములు గలుగుట

యనునది జోయు సోమ సెంత యెరుగ మిడుతైనన్,

106
మ స్తనయనీ యలనుసం

ప స్తనములుగాగ వారి నొంటింబు డుర
వ ఎట్లందెని

క బలగవలగలభూపాలలుఁ డు

గెలని మహాశ్వరులముద్దితి నత్రైగమునకు

నిలయుఁడని తనివొనిన్

ములుకంగావలతొరెట్ట నూలునొడవన్

క ఎక్కువతక్కువ మాటలు

నుక్తివములుబురదెగిలు లొంగిఁబడుటయున్

తెక్కుననయన్గ నవల్లులు

దీ క్కున నన్నియునుసైప నేలమునీయకున్

క లొపలరాములుబలెంకయులు

బాపంబులుదలతలొకటి బలమియుపెరవ్రం

భూపక తక్కువకెలని

నోపొందిన వారి నతప్రకేంలయుసెప్పకున్

గి. కాలుదురువారునొపతికి మేలునయ

గీ తెలవ భుగగావున గిల్లి షములు

దెలరయుకుండగ వారలనరసి కెనరు

దెదివిన తక్కువ గారనింబు భూంజి భూనకున్

147
 చా. ఉండుట, ముత్యపు వే, హావ, మిక్కిలినట్లు ఉండుట, అవ
 ముత్యపు అనగా బావు నియతము కావదు, ౪౧, తరకు
 వేలు నొసినవాడు మిత్రుడు, నేనాం భువకు మిత్రుడుకా
 వదు, అమిత్రుని యందున్న యేమిటి పాదకకార్యము యో
 వలసినది. ౪౨, ౪౩, ౪౪, ౪౫, ఉన్నలు, నిలుమిమలు అనగా
 కత్తి, రెండు అవంతి అట్లు లా పాదక పైకి మీ ... కేవాడు, అన
 గా అవి ధైర్యములు అనుట, మన్నన పల్లారము, ఈ, నానము
 పా ఉండుకు నొప ధైర్యముండుట, అట్లు మంచిది. ౪౬, ౪౭
 బలశతులు, ఇంది జనము, కెలనిమహావీరులు కెలకులపాల్గవీ
 రులు బయందు పండితులు, ప్రేమ, బలువు బలయుకు
 బలవంతుడు, ౪౮, ఎక్కువ లక్ష్మవమాడలు, వాకారుభ్రమలు,
 పక్షి వములు కొండలములు బండిగిలులు కైదునొట్టెల్ల వని
 ద్వీపములు, అది కనుకకొకటి గీ వస్తునది. ౪౯ పద రవాహ్నిః
 పశు వ్యోమై, అని సూత్రము, పండితుడు తెల్పుటయు,
 తన యన్న పేర్లు లక్షిక్తున పేర్లు మిక్కిలు, కలవు అనిర్వచ్యము
 అభ్యాసశతము, అస్తి భవతే తాత్ర యునిమహానీనమప్రస్తో
 తి, అవి అన్ని సలుస్తో తేలుము వస్తున్నది. ౫౦

శ్రీమూ వ. అనుటయు శర్మ బాండు కనార్థనంబొందిత్రు సుఖంబు
 నడచుననియనిన నతనికల్పింపబడినయే.

క ప్రాచీనాచార్యుల వలననునది

నాచార్యులకునకు వానికొన్ని నరులంజేతుం

జేయవలంజేయవలనవ

ధారయకు, ప్రైకావవలయలు భరణిప్రైకావలయ

వ ఈయనలనునది తామోసంబుగలవాంకల్లింపుమిగాలకల్లి

యైనామనెయి, తను మునిచ్చేమనల్లియనియెండుకొసల్లి

విభునిభూమికి బంబరస్థంబుజేసెకెనియెక్తకొకంబుదెల్లు

యిప్పుత్తిత్రికాలవేదియనియెల్ల బనులనుజేప్పులు తిరిగి

ప్రేమంబున కామముగనియెటెనికి వక్కాకింబుపిసేయకల్లిన్లునానినె

మకార్యంబులవలనసేమలుగలదు వానబుట్టననెని

యెల్లనిప్పులునుసెప్పి నీకు దప్పినప్పులుంబుట్టంపంజా

లుననుపలుకువలకియమ్మవోవకునాదరంబువడసి

వీడుబుట్టినకరిగి

క ఈరాత్రొయివ్విభునియగి

కాదులుసంపితాకభంగిగాకముమటునా

దారామనకల్లిప్రైకా

గారితహంసంబుజేసుగానియెటెనినె

వ అట్లునియోగులకవలెంపాయంబునగాకంబుమల్లి

తంబుగట్టెసంబుగట్టెనంబుగానెటెనింబితనవేరుజేప్పి

యెనుమి తంత్రిసంబుండనతనిపిమ్మటనిమ్మటనియవ

11.9
 సెల్లక వరంబున కరిగి తపంబునె యలుముడి తి నీమాది
 యుద్ధికన్ద్రే వం. ~~బునాది~~ నంజెసి నీదగల యెగా
 గడ్డేమంబులరయవేడివస్తు తి యూరాజ్ఞంబునబురం
 బునవర్తిం బ భవవీయరాళిలక్ష్మి మధురయయ్య
 ను

హృ వస్తున్నది, గృహ, లాపల మనసుని లాగా రాయలు చు
 --- తగా అలవనలుచేస్తూ, పోగలయును, బట్టి
 తోగా ఉండుకుంఘా, వెకవుచేర్చు, విపాద... విమా
 గ్గముచేతనైనా నదపుడి గమనా వుండు, ౧౦, ౧౦, ౧౦.
 ఆయ తికాడు, సాము ఇద్దించే ఉద్యోగస్థులు, టా
 నావారుండలనుడి, త్రివళూరుకుడు, త్రివళూరునము
 కలవాడై, ౧౩, ఈయర్థంబు, కాలకవల్క్యః తమూల
 వల్క్యః, కాలస్థంధస్తమూలః స్యాత్తాపియోపి త్రిమళః.
 ద్వీదశబు జ్ఞాతాసాం తర తాత్తాల్క వల్క్యయః, ఉ
 డమా సాత్తాల్కప్రత్యయః, తాతతాత్తయవత్, ఉపమా
 నధర్మవాచక లప్రోపమా, సాచసంజ్ఞా తాత్తదమాలి
 కాలకవల్క్యయైతి నామాద్యయం యస్య తద్యోక్తః, ము
 నిః తిలకవల్క్యయః కౌసల్యం యదు వాచకోత్యక్తం
 ఏమలుక్కుప్రమాదము, దానబుట్టనసెసి, ప్రమాదబుట్టన

తెరువును, వీడుబట్టునకు విడిచిన ... కు, విడిచికి
 ౬౪, ౬౫, అట్లునియోగుల, ఉద్యోగస్థుల యొక్క
 పిమ్ముట తర్జాత, యోగంబులబ్ధిలాభం, క్షేమం లభిప
 రిరక్షణం.

105

న ధము లగునానియుక్తకుల వలన భౌరఖినసంవత్సరం
 వైన కౌవేరియుంబోతెనుపయోగ్యగాతునికి సుఖిం
 నీకేటంబింబుట కై వి భివర్జితంబై కౌకంబునెవ
 రుడిమెట్టితి ముక్క తులై నదేమ్రావంబుల వాని ఖిమ్మి
 కతంబున లుగినంగీడు గలుగుడి నీకుగాంతగాననయ్యోగను
 గలగి యురసిననింత నుదేట పడియెడు నాయాప్తియుగార్
 వివేకంబుకలుమియు నమ్ము మది యోపదేశంబు నాదరిం
 ప్తమి ప్పుడు నన్నా గరింపక విడిచిన వాదవగుము వంశకులైన
 యధికారపురుషులకు నేర్పు మైత్రు మంబున బరస్పరవిరోధం
 బుగల్బంబు ప్రీతి పెట్టి యొకరి మెకరిత్రులంబున నండిం
 ప్తమని వారలంచేరుగ్రాస్తై యుపదేశించిన.

క అరామి నట్లుచేసిమ.

హారానిష్ఠితికి నెల్ల నవ్విప్రుమహేషా
 దారణు మంత్రుగా గాని
 సారమున ప్రీతి సుఖ యుగంబులు వడసోయి

వ. ౧౩౧౩౩ కౌంతేయోగ్రామంకు మంత్రాద్యైష్ట్య వాఙ్మనాంశు
యనెటింగింపును నుటయు గాంగేయం దతని ౩ ట్లనియె

న. జ్ఞానపరుండు జౌరజూనపదాప్యండు

కావ్యిజ్ఞుండును నైర్వశౌర్యమునుండు

నకుల్రాణుండును విశురధైత్యుండు బలియెడ

భక్త్యమరాగసంజ్ఞమముతెసగ

సమసుఖదుఃఖుడైయె ముట్టెన్మృగుగాగ

దలపుచు నరయక తప్పుమొద

బెట్టిన నలుకమ్మెది డ్టిన గలక కా

సెందక తేర్పుచు బెందునెడక

మెలగు వాండును నిలరంధ్రములకుమాట

సేయ బరరంధ్రములగని అక్తువరప

జాలని పుణిండునైన విశాలబుడ్ధి

గావలయుమంత్రముఖ్యిండుగౌరవేంద్ర!

వ. అనిపెట్టి

క. ముందుమధుర వాక్యములనిం

పొదవె డుబాబున పువ్వుతొడనుర్వీనుండున

మ్మదముసల పులకు ప్రియలకు

సెందవంపగ వలయునది మనెమాన్మతిదోయున్

గ. ఈనియును ప్రియవచనసంయోగమునన

పాళి ఆయుక్తకులవలన ఉద్యోగస్థులవలన, మిథ్యాభివృద్ధితంబు
మిథ్యాగా సర్వమున్ను యె టులు వనిశ్చేషింతబుద్ధి. అనుట,
కన్ను తెరిచి, అప్రమ, అప్రమ, తపిము, నన్నా వరింపక విడిచి
వా కవలుము, అనగా నాయుండు అనుమానము ఉండదనుట
౬౬, ౬౭, ౬౮, శిష్టా నపరుడు, సమ సుఖ దుఃఖిన్దై చెమటనె
త్తురుగాక తలపుచు, అనగా యుద్ధా దికముదు నెత్తురువేస్తే
అది, చెమట, అనగా స్వీదవలుగా భావింప తుది భావే సుకృతి
సుఖ దుఃఖములయందు సమన్దై తన్ను శ్రీసహాయుగా తలపు
చు, అనుట, అరయక, విహరింపక, తేర్చుచు కలకను తెలకెట్లు
కుంఠా, నిజరంధ్రములకు తమవారి హృదయములకు, మాట
సేయ అనివశాయు ఉండు, ౬౯, ౭౦, ౭౧, శుగిలయను, తాళ
మున్ను సాం తపివాక్యములు ఉండేకాని సంకేతములుమహిమ.

శ్లో. మా యుక్తుకే న న ప్న బల్లల పాండుకలమి

లొందెద మదిగం ద నీదెం త యె టులు మదిప !

వ అనుట యుక్త తనయుండు బినుల వివాహంబు కుపునప్పుడు
బు కమిశుడు మారున బాపంబున బెరయవలండు తెలుతాం
గింపవెయనుటయు దేవప్రతంబిట్లనియె.

- స. పగి వహిర ముద్దె స ర్పిచ్చ మోహ ప్రసూతాది
 యుదియభూమ తికి ద్దర్శన తివరములు.
 శీర్షి యు పోయనున్న గొ సత్కలు ద్దర్శ
 పదులు సేన భూమి కలువీవు.
 ద్దర్శనము మోహానందము ముం తెనాత (బ్ర)
 బివి నాద మోహము సర్పముడిసి
 చిని ద్దన వాంభ క్షై ద్దన కులదెస వ్రాలు
 త్తీర్చ క ద్దర్శము తెలుపు ద్దర్శ.
 సుం దంబుం జి ద్దర్శి దంజింప ద సునిత
 నను సునిం పు దంజిమావరింపు
 వెలుగు గురికి తెని నుంజదు బ్రజ్జత
 గనిన పులు గురికి తెని క రనిదెదరు
- వ. దంజింబు ద్దర్శనము గలదు వాని యుండు
 క. నది కుట్ర యర్థ ము నానుట యు
 జ్ఞానమును నుట గట్టు యు కలు పో కాబట్టిండు
 జ్ఞానమును వెలుదలము గలపలు
 ద్దర్శనము ద్దర్శనము న ద్దర్శన విహారా!
- వ. అని వెట్టి ద్దర్శనము పెం ది యు ని య్గని
 యె.

వాగ్-¹⁵⁴ - పుష్పకైసుదపు కున్న వాక్యం కతి కల్గి ప మెరట
 వాని మునును కంఠము గాని బిడని వృదు, తిరగా,
 వానా వానములు రెంటియుం దున్న సాంతవవాక్యములు ధా,
 తవలని నదకుట, మొదటి పాదమందు అర్థ బం దువు కుచికల్ప
 ముగనుక పొసఁగఁగము తొను లెగాబిదు తామ్ర కృతికా త్పరత
 సురజే స్థితచ నస్మిస్థాత్, తపోసూత్రము సాధ్యానుసావరవి
 త్తయమైన పుట కిన్ని సిద్ధానుసావరకున్న ఉపలక్షకము, అనగా
 పొసఁగఁగతాని సత్త్వ వస్త్రే, ఉండవల్లును, తొకపోతే అర్థబం
 దువు మాం కవల్లును అమట, వట్టి దిక్కున యేలాగువాని
 నాశూచ్యము తొడు, అపస్త్రుగము ఖిల దనవీపువెట్టుకొని
 అని పొసఁగి వాహరణము, వేఁడికొని క్రొవణంబై కనుపొడి
 మియుని మోలరాని పుత్రులు దమమెయి వాఁకి మిదప్పిన
 నిప్పులు పొడిమిసెడి నట్లెనులుని తిరి యులుకొని అని, అ
 ర్థ బంధు పొసఁగి వాహరణము 22, 23, వగివవారకుట్టికొని
 జాప్రియకారి, ప్రీయకారిణి అనిన్ని వుండవల్లును, ధా
 యు విరమమహాతనా, నిత్య తస్మిన్ తగ్గిరియ్య స రాజసాం అని
 సూక్తం. **తా** సుఖానిలవైనాని, తంబలవంటి అనగానాది
 ప్రాతిపదియందు రెవరి వద్ద నయినా లంఘము పుష్పకైని, బి
 గవెప్పకూడదమట, తోగ, శ్రేయమును, పులుగులు పక్షులు, 14,
 నతికుట, ముంగకు కెలు పోతులు తెగగాటుట. అర్థముగానుట

నవంతుఁడు నౌరమలచోస్తి సాక్షుగానుట,

106 మూక. తనకడకువచ్చుమొగమో

దని వాఁడని మాత పలుకుట కుఁగఁపింపం

జనదు జననా శునకు మా

తని జంపిన నరకమనుట ప్రవమనిరార్థం

గీ కులము నీలంబు వాతవాంఛ వలులును నోర్చు

నాంధ్రవాని తన దృఢయోగౌరవంబు

వలపు నలుగురి దక్షత లెలఁపఁగలము

లంఘనమాతకు నీ లోకునాంధ్రజనులు

క మొన దీర్చువెరపు లుంఘనము

లనొకము లానర్చునెచ్చునాయుధములవి

న్ననువును యో టునల నర్థం

మనుసే నాపతికినై బి మలుగావలయున్

క తనయులైన నను నమ్మిన

జన పతిసిరి కాలు పొవు బితురతమైన

మ్మిన వాడ పాతెనమ్మక

యనికెసకల బును యెడలనురవైయుండు

గీ లొన విని పాండవాఁడనుఁడనుభవము

జం.గి యెట్లైన వేలయె ప్పొగవలయు.

ననుడంనవల్ల వీ విభునకున నమిగ్గఱప
 గాతశూన్యవృత్తి నుత్తై త్తెఱొండె
 పరస్పరగితునుకల పరిఘ్నెఱొ బాడవును
 ఘనమును నగుకొంటి కలగి తగిన
 వాకిళ్లు బలవగ్గా వలెనుష్టరమృగల
 వంప్రాతము లనామ రా రు వీ థు
 లందంబు లగుమేఱి యుంక న్ననెల్లవ
 స్తూవులును క్కొంబుల్ల సుఖిన బహుల
 మైథానగ్రములునుఘ్నై తాది రసద్రవ్య
 ములును నానా రుంత్రములును బహువి
 ద్ధాంబు ద్ద ములును ~~బహుమై~~ న యోధులుబండి
 తులువిలాసి నులును దూతముల్గి
 పరిఖనంబునెరయబరవొ త్తవంబులు
 మెఱియబురముతెలువు మిగులవలయు

౩. త్రిష్టప్పర వ రంబునంతు రత్న సవీర్ణ
 ముఖములగు ప దార్థ ములకు బంధు
 తతికిలతి సురత్నై త స్థితై నెయువాఁ
 డ ద్ది ప విధు ముఖా ము యురయై తి అను
 వత్త్రని ప లకి మత్తెయ న్న ఘ్నై త్తెఱొండె తిత్తెనెయే,

[illegible]

158 అశ్రయం కట్టవలసినది.

౧. క స్థలముఖ్యులయ్యెడలపే
ర్థలయూఖ్యులదెల్లవెరవు గీరిగినవిహార
సలప్రభుతయిల్లు భూపతి
నిలువలయరక్షవర్గ నీలయవెలయన్
- క. మోదులచెడెడకుండ
గ్రూకులచెజావకుండ సువలయభిమలం
జూదులచెబడకుండ
చారమణుడు పొర్లుగలగి రత్నిపదమన్
- క. అచ్చబేవోరముఖ్యియును
సవరణలును బసులసాంపుసనదట్లగుటన్
భువిబసులుగలుగుకొప్పుల
నవనీశుడుగన్నప్రజలయట్లరయదమన్
- క. అతిమిగులగానుటక్రొపుల
బెరిమాంబబడికినట్లభూవరకడుపున్
వెరవునబనియనయట్లగు
నరపతిప్రభుతనపునముదగగానినన్
- వ. అనినవిని పొందవాగ్రజుండు భంకారంబుగలుగుచెరవెట్టిది
దెలుపుమనియడిగిననాపగాతనయండతని కిట్లనియెన్

- క వినుకర్షకలలును వాణిజులు
 న న ఘనా గారక్షకలలు ధరాధీశున కక్షో
 ధన మొడగూడెడుచెలవలు
 న నే క వి ధ ములకుల నెల్ల నాద్యస్థలముల
 గీ. ధనములకు ధాన్యములకు సుతప్తాతలము
 త్రైసవానికిండు కలలును వానిగాక
 యలుండుదనుకను భండామొదవదగును
 పార్శ్వనమునె యు వలయు భూపాలకుండు
 క పులహసలదిను చందము
 గలుగిన నంతదిననిలుచు గాకశనంబుల్
 గలుగునెమిదంగావున
 జలగదిగినునల్లుగానగ జనునిలసామ్యుల్
 క తిరయుడు బ్రుజ నర్థింపగ
 నరియేటంబ్రమప్ర వ్రద్ధ మౌనట్టులుగా
 నరపతిశ్రీగాన గవచ్చు

వాణి - ధనదుర్గం మహాదుర్గం త్సైవర, మనుష్యదుర్గమబ్దుర్గం వన
 దుర్గం పరాని పడిత్యుక్తం॥ ౪౩, ౪౪, ౪౫, స్థల, వైర్లలయుష్టల
 ప్రసిద్ధ గ్రామములయందు, అనగా గ్రామసౌధి పతిః శారణ
 దశ గ్రామోపాధిం పరం, దివిసునాయకత సైవికం సహస్రస్యైవ

కారయోగ, ౧౬, యోగులకు, క్రూరులకు మన్ననాల్ల పోత, ౧౭,
 తివు తివును, బేతురము వాణిజ్యము, వ్యవసాయము, సవర
 నిలు, ఆయా ప్రయోజనములున్ను, పసులసాంపు సవను, పశు
 పుద్ధి తివుకుండా డండగా, తివును తిని తివ్వయివలు, కాపుల
 సంసారుల ౧౮, తి. త్రైపుల దండలను, పారిమూలక, చక్కున
 ట్లుగా, కరువుతో పసులమందను, వతిని పమ్యోన వాణిజ్య వ్యం
 స్థ సాంస్థన వికుట్టయే దియ్యతం, ౧౯, ౨౦, ౨౧, ధనములకు
 భాగ్యములకు నుత్పత్తి తలవలనైన వానికి, అనగా, కృషి
 వారత్వ వాణిజ్యాలకు, అనుట, మధురూహం దుకేంద్రాష్ట్రం
 బ్రహ్మణ ఇవపాదప మిత్తాత్మకం, ౨౨, పుల, కూనల, పిల్లలను
 బలకరిసిబునట్లు, బలకరత్వ పాదము మనిషికితలయకుం తత్వము
 ముగా నెసినట్లు తినుట, బలక అనోది నిలుతా పదానకు తద్దనము
 తిదిగనుకనో దంత్రముగాని తాలవ్యముకాదు, అకారముతిను
 ట్ల చిత్రము ఇంగమున్ను తోడు, బలక అనోది రక్త పాలు తినిప్ర
 సిద్ధిగనుక రక్తపదానకు ప్రయోగముతోడు, నమ్యమూనస్యో
 ప్రయోగ పేవ వరమిత్తస్త్వతిః, రక్తపాంస్రు బలకాయామిత్తీమ
 రః, వాణిజ్యోదన మాకేత్తు తలంతం రోశేన్నరపీ తయోగ, బలక
 కావత్తి బేదాష్ట్రం ముద్దువైవ నాధిప ఇత్తుతం, పులయిం,
 ని నప్పుడు తనపిల్లల ను తినున్న దని ప్రసిద్ధి కలదు, ౨౩, అరయుట
 రక్షింబుట.

07 మూ నైవేక వ్రలకైప్పంగజాలవెలయల ధనంబుల్

క దమియంపదగినవారల

సమయముదలపించువారిసంపదలుమమేచా

రమణుడుదనదల భండం

రమణం నమకున్ను జనమురాగిల్లంగాళ్

క ఆహుతి క్షిణురనియలవల

భూపాలుడు ధనముగలుగు పురుషుల సిరికా

జూపైపక కెనదగదుద

యాపరుడై పెంపవలయు నల్లలజనములకో

క ప్రభువ్రలనుపహారంబుల

విభుడనురాగిల్లజోసి వేదకుంగాచ్చుల్

సజయలుగాకుండ ధనం

బుభయమిగిల్లి పొందె నువ్వినాథా !

క ఆయతికి మ్రొయి గలుగును

పాయంబులు ధత్తుమార్గ పుతంబులుగా

జోయింపియమేలునప్రపతితి

మాలగా కృతినెప్పునిడెరెట్ల మతిగాదు సుమీ !

క ధనముఘటంబుది కుమ్రయో

జనమేమియపాత్రముల కునిల్లనెఱుమనో

యుందు, ప్రభున క్లింపగ, ప్రభునుకొరగా, అరిపన్ను, యెడ
 ప్రతిసంవత్సరమున్ను. తమవృద్ధిగాప్రస్తుతొవస్తును, అన
 గా ఆరణివంతునినియమముతోదనుట, "ప్రయోమే
 సముత్థాయ బహుభిర్దస్యభిస్సవ, ఇవమాత్మవధాయై
 వరాష్ట్రమిభ్యం తిబాడితుం, పరిత్రాసాయ భవతః పాల్
 క్షయిచ్చోధనానిస, ప్రతిదాస్యే బభృవతాం సర్వంబంహం
 శ్చయత్కృతే, నారయః ప్రతిరాస్యం తిరుధ్ధరాయుర.
 గాడితః, కళత్రామండితః కృతాన్ నన్యోత్సవం సవయమవహం
 యథా నత్యును సప్రవృత్తిమి రాష్ట్రసాన్ వీధయూరవః, ఆపేత్సే
 వబహ్మోద్యోగం బభృద్ధిః పుంపైరివ, ఇతివాసంమనురయాన్
 శ్చయూ సోపహారయా, సర్వరక్తి నభ్యవ సృజోజ్యోగమాన్త
 యకాలవిత, ఇత్యుక్తం, రక్తిఅనగా రుసుముచెబువై
 నకరములను, వెరచులజెప్పంగ, అనగా కువాత, అసీలు, ము
 దలైన ఉపాయములనుచెప్పగా, హాలవెలయుధనంబుల,
 నెల్లం ప్రతికరానోవం శిల్పనః ప్రతికారయేత్, ఉన్నావకరాన్యా
 యాగిః, పూర్వరాజ్ఞాం యుధిష్ఠిర, యథా యథానవీయేరం
 స్థానా ముగ్ధాన్మహీపతిః, అత్వేనాత్వేనదేయేనవర్ధమానంప్ర
 థాపయేత్, తత్రోభూయస్తత్రోభూయః కాయంవృద్ధిం
 సమాసరతి త్యక్తమ్, ౮౪, దమియంప దసినవారల, దంభ
 లను సమయము రలపించు, బుకామేకనిద్యాంతవాక్యమును తల

ప్రణామ కి తెచ్చి, స మ యూ ష్ఠ పథా హతకాల సిద్ధాంత సంవిద
 ఇత్యుక్తుః ॥ ౮౪ ॥ అపనిక, ధ నవంతులను హేమకేసరి పనిక
 కీడురాలయలు, ధ నవంతులయందు తప్పువెడుకుమారు, ధ నినః
 ప్రాజ్ఞ తే నిత్యం యానామ్నా దనభోజనైః |

మూ. ని నకేంద్ర ముఖ్యోక్త్ర య వలులు

వినురక్షయ నిరిక బాత్రవిషయముతైన

వ. ఇట్లుంగి యైన నానిన మిత్ర రాష్ట్ర బలములు వృద్ధియొందు
 నివిట్టతెఱుండు వాంఛవైపు జరక్కెంపుము రణింబులకలయక
 విరూధుల వధియంపుము, ముఖింబులు నరింపుము దరిత్రులైన
 ధ రణి సురాది సాధు జనుల నరసి కుట్రంబరక్షణము సేయుము
 మాంధాత్రకు నాంగిర సుండను ను ధ్యోరి దుసె ప్పిన మాతవా
 క్త్రంబులు పనగినించెదనాకర్ణింపుము.

గి. భూత వృద్ధులు ధ నలాభములును గలుగు

ధర్మమునన రానిభు మాతు ధర్మ రక్ష

తై కై జనింపెడు నాచుననతఁడ రణి

కావయ్యై ధర్మ నిరతుండ నాగవలయు

వ. వినుధర్మ మువకు బాత్రవర్మ

జనము జనన దేశమగుట జనపతిభక్తి

నాని యాదియసూల యాన

భక్తసుందరైతని విప్రకౌంటం సంభాషించుచు
 బ త్రివిధములు విభిన్నములగునట్టిపదమున జ్ఞానము విహీన
 బక తనయలుడు భూమి సురభితి సువృత్తి కసూయని నె
 ట్టినరసికి జూయంతి బలభృథం ముగ జ్ఞానవిశేషము దనం
 ననఘయతండు దాదాప నవృయసౌఖ్య విభూతి సుందర
 గీ ధర్మమునకు సిరికి దగ్గరినింబున యుది
 ధర్మమునిమి ఘలు సుదాత్ర మునులు
 నైన నల్లనిమి న సూనిన జో గుడుగు
 వానికె లున వలయు ధర్మం ప్రసక్తం.
 మ పరనారీగ మనాది దానిషములు భూ పాటుం పునీయం ద
 ధర్మము వర్ణము తొక యుండ బ్రభుతో వైసంబువాటంబున

వ్యా- వక్తవాగ్దేహినుగ్రహిష్ణో భవం ప్రభాస్సహం మయోత్తివై, అం
 మే తన్మహాద్రాక్ష్యాం ధనిమో నామ భారత, కకుదం సర్వభూ
 తానాం ధనస్థానాత్ర సంశయ జ్ఞాతృక్, ౧౬, ప్రభువులు,
 ధనికలను, విభుండు, కాలు ప్రసురాగిల్ల జోసి, కామ్రల్
 సంసారాలు, సభయలు గుండు, దేవులుగాక సిద్ధి కైదు
 ధనంబు, వెదకు, సంపాదించును, ౧౭, ఆ యతః ధనాగమము
 కుఱు, ఇటు వంటి వేరవులు ధర్మము క్రమములకావలసినది
 గాని మూలములు క్రమములకాకుండ, ౧౮, ధనము ఘటం

మడికు అంధార్థ సముకు, అపాత్ర వ్యయమైతే ప్రాయశః
 నముతొడు. పాత్ర వ్యయములు సిరికిరక్క శ్రీ వ్రద్దినిహ
 యలుచున్న వనుట, ౮౮, ఇట్లుంగి, అలయక అలసతయ.
 దక, కుటుంబరక్షణము, పాపగ్రహరక్షణము, ఉపద్యోః
 నిలవం సుతేరగ్రామం, వక్త్రం యోగం ఉపద్యోగం,
 సూతవ్రద్ది ధనలాభములు ధనమునకలు ~~సంపాదనం~~ ౯౦౮
 వినువిప్రకౌటం సంభావించుదని, ౧, ౩, ధర్మమునకు
 సిరికి..... అవసం, రసగర్భము అనుట
 ఇది . . . - శాలంబునలు ధై అవే ప ద్యములుగాపైబడ్డది.
 ౪, ౫.

108 క్తులుమిల్లై కును నెందునుంగలయనుక్తందేజుమండలము
 ద్దురసె న్నొంబుల నత్రులుత్తురురు బంధువునకింజొడిగిల్లు

క. కానిబెయి దములునెయక

నూనపు ధర్మమున నతరునుత్పిశుఁ తుసం,
 తొనము బంధులు బ్రజలు
 శానునుసే నలునుశుభము దలకున దేర్చున్లు

చ నెలుట్లుసెప్పినవాక్యముల నెలవొందిధర్మతత్పరుడై మూం
 ధాత్రుంతు మహావిభూతింబొంది నగడ నీవునట్లునెగలుము
 న ధర్మసందనుండు ధర్మమున నెగడమెకనుచు యెట్టిభంగి గలుగును

యందును బయలుపడెను నతనితో నక్కరుపితామహులండు దాల్చికిరి
 సలుగించని వసుమనస్సును రానిలువామదేవమహిమని నిట్లు
 యుడిగిన నతండాతని కుపదేశింపనతె అంతే. నియదవినుమని
 యుట్లని రెండు.

గీ. ఆర్థ సిద్ధి కంటే నరయనెక్కడో భక్తి

సిద్ధి వాన సకల సిద్ధులును బ్ర

నస్సంభంగి జౌరు గానవ త కీర్తియు

సంభవింతు గలుగు నర్హతి యలును య

క. భనము న్నకి భర్తమునెస

ననాదకమునెసెనొని చానప్రతికన

భనమును బొజ్జు మురగ్గన ముం

బనుగాను ముదిరుర్హతి యలును బాంబునన ఘోం

క. లోభంబు భర్తము బ్రహ్మము

గాభరపడి మార్గ ముద్ధి గనుగానికై కేం

లొభువావరునకు నిహం పర

శేంభనములచితజెప్పఁజూచవాకంబుల్

క. భక్తుప్రవర్తి యియలును

భక్తమునాకింతకంటే నత్తొచ్చి ధులగిం

వేర్కింబెరయువలయునను

ధార్మిక తాత్రాష్ట్రన తుగ్గి దామోచు వైంద్రుల్

వ ఆ సుకునవచనం
~~నితనవచనములు~~ బులదెలవైందిన వసుమనసునైతొం
 వామదేవుండురా జగితం త్రంబునకెల్ల నాధారభూతంబులని
 సామదేదదానచంజంబులు బ్రయోగింపతెలుగై తింగిదేదనాకర్ణి
 పుమనియిట్లనియె.

క మూలగుణముల సంఘటన
 బైలాంటిమగుననున్నలయప్పుతసదుభౌ

వ్యాకృతనిపెయిదములు, కూడనిచోప్పలు, వసుమనాః ఇక్ష్వాకు
 పుత్రులయందుంజిదౌవాత్రం ॥ ౧ ॥ అర్థసిద్ధికంటే ధర్మముదా
 క్తది ॥ ౧ ॥ ౨ ॥ లాభంబు, అర్థలాభము, ధర్మముబ్రహ్మ, ధర్మ
 ప్రధానముగా, కైకౌలు, ప్రాంతంబు, ఇహపరమౌభవము
 లయొక్క పోయటం, ఈలాగుశ్రుతివాక్యంబులపెప్పును
 ౧౦, ధర్మప్రవృత్తియయ్యును, ధార్మికతాత్రప్రశ్నను, మఱి
 న్ని ధార్మికతాప్రశ్నమందొకచోతను, ఆత్మహత్య తదాగద్య
 ౧౦, ౧౧, మూలగుణము, తంత్రితాతల నాటనంబుచేసినలయము.

మూ కౌలగితింబునదవభూ

పౌలునకునుదండమతిమలంబెనకెయ్యె.

చ సనురముసాహసంబుదికసంపదఅవైయిదెల్లకౌలుప
 | ధర్మమెరిఫు | తొలకలుదలరహంతరితిపెంపును సుభద్రంపుగా

ప ము ముడి డింప, నాలు నరవిలు న కట్ల గుట్టి పాతంబుసాం
మ ముదనయం త వాఁ డయ న మానవ నాంధు నెడో మ వీం నవీనా.

క తనభటులుగలగినప్పుడు

ధ న మిట్లుచి తొడిగి నల్ల తరునై నునాం.

తుని జోయ వలయు నానము

నన లు ది క్కని డేర్లు టు రవు నరప తొక పు డుల్లు

గీ. అంబుపాయములు టంకి ననువుగాని

యట్టి పగతుని యెడబోద మాచరింప

వలయు రంధ్రము ద గవేచు వలసుగలగి

తత్పరత జోయ నాలు సొద కుల బునియు

వ శుక్ర నిమతంబున బంబమోపాయం బై యుపేక్ష వ్రొల్లు

జానింబ్రయోగించు భంగి జోప్పెద

మ కలహంబుల్ దమ లగిన జేసి న నుపేక్ష నైపుణం బెంపున

త్రులజూడం దగు భూతదానపుల పోరుంబూ చునట్లమైయు

స్థులు ముండుదగ బుప్పు భంగి గలుగునట్లు నాథ కి డైనమం.

వాగ్గి. తనదు మోటు అల్పశక్తువును అనుట, దండాపాయమున

'ప్పబుడ్డది. గక, సమరము, సాహసంబు, అధిక సంపదలు, అమ్మెయి

దెప్పుకొలు బద్ధమే, ఆలాగు తెచ్చుకొనుట ముంబా? ముదికార
నీటి, అహంకారకొపములను చుట్లంబున వానికి, రిఫ్రాక్టర కల్గును

శత్రువులే ండరనుట, తనయంతవాడు, సమశత్రుననుట,
సమయైతన రాక్షసులయందు సామోపాయమునుండుది. అదిగనుకనే
సామమైనది. సామమునెప్పుబుట్టది. ౧౪, తనభటులుగలగినప్పు
డు అల్ప శత్రు సత్తెనాదానముయివ్వవలసినది. అనగా భటులకు
కల్పవౌకపోతే అల్పశత్రునకుదానముయివ్వకూడదనుట, అధిక
శత్రుని యెప్పుకున్నదానముచెతనీ తీర్చవలసినది. దాహాపా
యమునెప్పుబుట్టది. ౧౫. ఆయుపాయముల్, రంధ్రము, భద్రము
వేరువలను, వైదకనోర్పు భేదమునెప్పుబుట్టది. ౧౬, శుత్రునమ
తంబున, ౧౭, కలహంబుల్, దమలునజేసిన, శత్రువులన్నిశత్రు
వులున్నపొల్లుతెతాను తెనువతికిన్ని సహాయమువెల్లక
ఉపేక్షగాచూడవలసినది భూతదానవులపేగిరుంబూమనట్లు
పిశాచముయొక్కారక్షసులయొక్కై యుద్ధముచూచు
నట్లు, ఇమ్మెయిలో, శత్రుకారముగా, ములుముంటింక
బుప్పుభంగిగలుగులో, కాల్లుగుప్పుకెన్నముల్లు మట్టి సకముల్లు
పోత తీసినత్రమముఅవుచున్నది—

౧ మూ శత్రుల యొక్క విభుజిల్ల మాప్రసది నోర్చుంబోయ్యు మెల్లరగాక
న అని యిత్రాణుగ వామదేవుం డొసెప్పినపాతవచనంబులువాటం
బుకూసలపతి భూసమానుం డయ్యో నీశ్వను నట్లవత్రించెలయును
నిన గూం డవాగ్రుణుండు సమరంబున శత్రులనియుండు నప్పటి పొట్టి

యెట్లెంతవనమదయు బ్రీష్టు జిట్లనియె.

సీ. పరవారదులమలబున్నతొల్రునవాను
సబలుడ్డియెండ్రమైసంగరంబు,

నాదిననమ్మెలుగానొకొమాయులగో

నర్తనమాయల నోద్రుగాలుపు

గానునదివెన్నిన్నినమ్రుమాంబున

ఒడిసమగైదుపు ఇల్లుమైన

నరణపుద్రొక్కినదురగాళి యెడలన

మెరుతొడమోరుమనున్నయట్టి

పరసైనను.పదపదధర్మంబున

లంపుకంటేధర్మసమరకేల

జూపువంబురాంబునయచివిష్టులంకుర

గాదుగానయోడగాదుమోరయ

క వినుబల్లలుడినలూలయధ

మునువిషయమున శ్వేత్రమునునెట్లెమును

త్రున్నిపెన్దెనమ్రయోగిం

మననరపతినరకమునవసి.యనప్రపాలం!

క తనకుండుదృడియనియె

చ్చినయొకనిగాంబుకదగిబొచ్చిపకయలు

ప్రసరేంద్రు బాండుపెడపం-----

ఋనకు శాలని గలదెభరత స్తంభవ తలపన్
 వ త్రి నాపె ప్రి మజేయను.
 న త్రి రి ప యు బానియ వానిపుర మగ్గ లకళి నె యుపంధ గుర్తరం
 బరకు ప్ర జ్ఞ జలం బుమెయ బాధ లుపెట్టుట ధర్మ మట్టి ని
 త్తర త యెన ర్లు డ్డ ప్పటంకి బూడగ మాన్పగ రాద యెని భూ
 సుర గ్రాహ వాదేవ గేహ వయల చూరలవ శ్చిమ మంశు ట్టా ప్పగన్
 వ త్రి ని న విని యు జాత శత్రుండు రా బుధర్మం బుకండెను బాపకర్మం బు
 తేదు మెత్తు ని పలకి యుట్లెని రా బునకు నెట్లు నున డ్దాగతి యు
 పాటం ల్లు గాడి యు నుడియు నాప గాత నయు డ్డ తని తొండ
 క. శరణా గతు గా ను యు నని
 న తి పానిట్లం బడి నదెస్తు యురసి యుధరణి
 సురలం యోచ యు నానా
 ధ్వర ములు శ్రేసి యును కాబు దలగుదు రితవయ్య
 క త్రి న వి ని యు మ్మను శ్రేణివురు
 డ ని న ని వత్తుల యు శౌర్య మభి ను తికెక్క
 దను శ్రమెఱంగి న వారి కి
 నన ఘా యెట్లంగి లూక మగు నని యు డిగోన్

వ్యా - యు ది రక్షం విశాపే న వంశ్యత యత్ర కుత్ర బత్ ధవే క్షాత
 త్ర కర్త వ్యా వ ధ్యతాం కలి నా కలంః దుశ్శ లాపి మహాపాపి

శత్రులౌ శత్రుము ద్వారేత, పాదలగ్నంతరస్థిన కంఠకేసోవకంఠం
 మితంత్రమ్, త్రిశైవ మంత్రులయేపుకరుత్తంత్రుల అతివయమును
 న్ను, ఇల్లుమాపునది, ముల్లుచోతము ల్లుతీసివట్లే మతిభకమంత్రులౌ
 తానుడపేక్షగాఢాదిల్లుకుట్టవెయ్యవలసినది శరాణౌంధనుచా
 బాపి సువానాం ముక్తి మతి, వీక్షిత్ర ఉపాయానా ముపేక్షా బలం
 త్రవనా, ఇత్యుక్తమ్, ఉపేక్షాప్రాయము చెప్ప బట్టెడిది . .
 పరవారం అధర్మ జయముకంటే తనకా వుమలు, కలయ్యమందుగా
 వ... గనుక, పంచపాణిరాదు, ఇంటిదేవుల దిశస్సుట కంటే చాలాపం
 లిందుగ దవెనపులకు, అని భీష్మ పరవమందు ఉన్నది, విను, బల్ల
 యుడి నయకాయుధమును,

17. మాన అడుగుడు యు నమ్ము నొ కాంతుతొ కాంతనవును శశిరాంబరీష సంవా
 దంబును తెవరిసంబుగలదు జెప్పెదదాననీయశివయది దేవబడుననియుట్ల
 నియె,

నీ. అంబరీషుడునానాధ్వరంబులజొసెను

కడసన వాసవు కడకునోగి

యచట నుజ్జ్వలవిమానా రూఢుడై మనో

మౌనసంక్రీడసోదారచరితుఁ

కునునై వెలంకెడు తనదులంఠ సుదౌవుఁ

దనువాని యొకయొక్కని మిచ్చెడిది

తొండ మదీయభృత్యుఁడువీ, శుక్రతముఖ్య

కర్తముల్నియడై కారణమున

ననఘనాకంఠి గతునెక్కియునిగతి

నను దుసాని ప్లుఁడిమ్మ మత్తుని లేఱులు

దొప్పబొట్టలుచినగవాంఁభంబుతోని

వినుమునెప్పెదననియొట్టులనియొత్తె.

వ. ఈతనెంఱుఁడను దానవుతమానిలు సదముండును విదముండు
ను ననియె శు వారలు.

గా బాతగిగర్భము సూపగారి పడుదర్పంబెప్ప సుగ్రాహంత్రా

త్రాహంబూర్జితభంగిగా భయదహా ప్లస్థితానావిధ

వ్యూహంబుల్ దరణీప్రకంపనములై యుద్ధమసంభాంఘ

నల్లకాత్పంబున దెక్కితొండనడవో సరంభశుంభద తో

డి మంబుతుగంఠవైనను మాత్మను వారలు నాడవెట్టు యొ

త్తింతుకశంకతోకప్రబులెల్లను నెగ్గిల ముట్ట యథముల్

గాంబు ర్భక్తికై కైసులకుంఘన లగ్నల వెలుండియంతరి

బంబుతిసై న్యరయక్రముగ బూర్జివయుల్లని పలుకె తత్తఱి

మ పసగివోనని చున్దలంబునురణప్రవోముం దాపని

వసురానికముద్రంబు భూప్రబలకుఁ గూర్చంబుగావింబ రా

కసుమి రాకబయంబు తేకప్రబుదుఃఖంబు రగరాకనీ

యసు వర్గంబుల పోక గానెఱుగు పెక్కాడంగనితోడ తో

174
 మహాప్రభువు అని నా సంగతి మహాత్మా వ్యసన రసికుడై లుట్లకాకంబుని నీవు
 డైని యీతం దేనియ దను యిలయూ డేగా పవన సుందరమందు
 డను రృచ్చింబుండు తానిట్లను మనము నసె న్యంబునో జలనత్రయం

వాగ్. కర్ణి బాణమును, విషము పూసిన బాణమును నున్న ప్రయోగింపకూ
 డదు, ౧౦, ౧౧, ౧౨, త్రివిధము, మూలము, శుభాశుభములను బట్టి
 ౧౩, ౧౪, అనవిని, ఆశువు దెలిసి వానికి ఇది సత్కర్మముగా నుత్తమము
 ౧౫, ౧౬, అంబరీషుడు, నాభాగప్రత్యక్షుడు, కడసను, అంతకాలమును
 బట్టి, బ్రత్యక్షులు, ౧౭, ౧౮, ౧౯, మును, దాడి వెట్టి, దండు వెళ్లు నాటం
 పద తద్భవము, బెగ్గిల ఇలయ పదగా ముట్టి, తాకి, ధరిత్రిగై
 క్రమమటకుం బ్రవాంతుడనైతను అమడి, కనలు, క్రాపమును
 అగ్గలము, అధికముగా, పంబుతి, పట్టతిని, ౨౦, పసగో ప్రశ
 స్తిగా, రాక సుమీరాక, వల్లుట సుమీరా వల్లుట ప్రబుధుఃఖిం
 యెందగాంరాక, వల్లుట, నీ వేలొకముల పాపు వెలు
 నుము, సుఖి తావరాత్మ నీ సేనా పునరామన. తన, బంధ
 మోక్ష మకల్ గమన మిచ్చిత ఇత్యుక్తిం ౫ ౩౩

మూ గా ననోనీలా ప్రచారిం గాటుతునత నితిం గానీ యుత్తరము శుభము
 ము అనిని స్థాయకలడై రణింబుడిగి సైన్యంబు తయ్యంబు
 జనగా జేసి పరీత భూమికి దృశ్య తానహం బునగోయనం

భువిఁ భూత్రంబున నెచ్చి వాలునుగళం బునుగ్గి నొస త్తపాం
ఘనుఁ తద్దేవుఁ డు ముందటఁ నిలువని ధ్నంబుందాలంకించుచున్
మ రనునెసాహసమిట్లు సేయనిది గర్భంబేతతంబేమియు
పైనితన్నం గని పక్షజాగి ధరయని పాలంబునుయెం దనం
దనమయంబేసి యితండు నీపలుకులుం దైతేయలుం బాకసు
ల్లనివారఁడై నతెఱంగుదేపై నెవునుల్లంబాద్య తయెందగదాన్
ఉ అపరమేష్వరుం డితనికిప్పు డు నివృతఁడైతమంబునం
జాపము నస్త్రుకొడియు ప్రిసన్న తనిజ్జి రణంబునుడునీ
యేపువకొర్పదేవ తలకేసియుదై త్యాలకేనిరాదు బాని
మ్రోపగత్తేనొగట్టుముమహిం బురణియ డకుండుమాఖిలాన్
మ అని వీడ్చెల్పునని తఁడుబ్బుమరియెం గారంగదేరక్తవే
రనిదైత్య ద్వజునిప్ర తాపమహిమో త్పాహంబులఁబోరికెం
గానకు గాగ్ధ్వి తి హంతవీనులుల బెన్గుప్పల్లనంబేసినె
య్యనిపె ద్రోవనని ద్దత్తేం దునిమ్మదై త్యాధీశులఁప్రేక్షుడిన్
వ ఇచ్చిధంబున సదముంతును దముండును బడినంగనికొప్పా
ద్దీపతుండై "

సృష్టర. విరూపాక్షునియొక్క విదముఁడుసమైక్యవిరూపాక్షునియొక్క
దేవతామహాసమయంబుననుచుచరతరానిప్రభాబానితుండై
యూరక్షి నాంధుపైనే రలుకమ ఉప్పుదోయియనీతం దునిగెన్.
దేరుదగిత్త దీప్తి యవల నిగు క్కుడై తయవకుల చలుంపన్.

176
 వా. . అనినది, అవ్వదును శతశత్రుండు నిపురమున్న దను యశశ్చరుల
 నున్న నుం తమారుడనే ద్రుష్టి పోతయూని సైన్యంబు పోషించుటకు
 శత్రుం గాననీ లా, నాంజర సును శత్రువును కునని వసండుకు, ను,
 ద్రువకు కౌరతి లయతయను, 34, అని, నిశ్చయనా తీతి నిశ్చయకః, నిశ్చ
 యంబు వాంఛిత్రయ్య అంబునగా జేసి, నీవద్దకి పంపి, పోతయూ
 మితి శ్చ శానయూ మి వద్దకి, వాలును శశంబు గూర్చి శ్చ, కం శము న అ-- పో
 తే అనుచు, 35, ననునీ, గూర్చి, సాని, ఉల్లంబు, మాత రయము, 36
 అపకమే, దివ్య రథోత్తమంబును, త్రపుర దహన - - - - -
 ద్రుయాంధ్రవై న రథమును, గూపము, పినాకమును, రథంబును
 శోభాంబు యే న తత్త్రిపురం మాతం, ధనుః పినాకం శిక్షంబు తాద్ర
 మస్త్రంబు శంకర ఇత్యక్తమ్, భూమియందు పాదము ధారవద్దు
 యుద్ధముండు, 37, అని, ధృవానీ, సేనా, చిరికింగానక, తప
 రాత్రుమ తే శానకు అయినానానని ప్రమాంబక, నెయ్యని, ఇష్ట
 మని పైదెయ్యన, పైకివచ్చిన, నెయ్యియు అనగా, ఇష్టము, నెయ్యి
 నినాతూర డ ఖతలక్ష శాన్ద మున మూర్తి పోలిక కర్ణావి దుర్బలసం
 పంశులు.

19. మా. వ ఇట్లు విధా త్రవశంబునఁ బాదహంతియై
 మ , రశంబుం దాకి క్రపాని ప్పొలనము శత్రువై వెలుం గాద
 త్రను సంభోదన కెలస త్త నతఁడొ దన్నుంబు త్రప్పర

శ్చ న కౌత్సేయం కథార. శ్చ ర బడియో దం నాత నిం గుణైః
 క్రినైతాభివళి నివైసల్ల త బరిష్టేమో ద్యవం తవం బు శ శ్చ

వ ఇట్లు నిష్ఠేషం బుగా బరవీరుల బరిమాన్విన నిరాఖ్యం బులు బుగ్గి బైవేత్తె
 భూ ప్రజ యు : బ్రమో శం బు సుంద ని త్తె టింగున నీ సుదేవుడు
 సుకృత వంతుడై యు. తడవ నం బున కట్టుండ యెగ్గ నే యట్లుం బులును
 సంకల్పం యుట్టుం బు లకు సదృశం బులు గావు విరువలు వీరమస్తోత
 రాశి వేదితా గ్రహిణి బాణాది సాధనం బులు స్రుక్ష్మవం బులు గాకెలవే
 తం బా జ్యం బును మాంసం బు బురూడాశం బునుగా వీరవ్రత దీక్షతు.
 డు సను రాధవిరం బు సలపి కు ధీర బల పూత యు మస్తిష్ట కర్షణం
 యు గేన్ద్రైవాం బు నాం త్రుప్తేన యు భీరివం. దూత యు హే
 తి మోన యు క బి కళేబర పుణ్యన యు నగు పుణ్యన దినవల్లభ నెల్ల
 శం బుజోసి తు దీయ లు కం బున సుశ్లోకుడై ని త్త్యస్థితి న త్యోరాతం
 ప దవిష్ణు బ్రువర్తిల్లు బు గృత ముండ గుటకు దనువు దెరింగ వల
 యునని వేత్తె డె గు వ త్తెం డిం యునివర్తన గతి యు బా బునిట్టి.
 ది రణాం బరణ ప్రభా వం బోనును బ్రుల లద్దె తేయ వ్రా తకాత
 న సుకృతం బున నాదె యా దే వేం ద్రుత్వం బు ప్పెంది తి నని పటకన
 నం బు రిచ్చండు స మర శకారుల స మధిక త్వం బు దెలసి సంఖా వివేకని
 చెప్పి దేవవ్రతం డు

వా 17^వ ధ్రువ తు మోర బలవ త్సం గ్రామ రంగం బునన్ అని సభాప
 ధ్యము నందు అద్భుత వాక్యము, అంతా యీతం తు మోర బలవ
 పి అయిన అని తిద్ద వస్తును, అయిన వక్రముగా, అంతా ఏయ్య
 ని, ఏయమని ఏయందని విధి అనో, ప్రేత్తా తో, అంతా అను
 శీ ప్రయముగా అనుచు. 34, 35, వీరందారూ, పేరందారూ
 స వేయి పునో, బలందారూ స వేయి పునో అనిన్ని పాఠము, అనూ
 భూమి అయందు పాఠము అవవద్దన్నమాట మతియ అనుచు,
 పంపణి, అని తిద్దను, హంతు ప్రావస్తునతి శం, శం, ననుకుం
 శ్రావణం, విద్ధం, కౌత్తేయకం విద్ధం, శ్రీ, ఇట్లు ప్రయోగ
 ము అదగుటకు తనువు మొత్తం నవలయనని తోమనెను
 తొండలను నవర్తన తిరుమలు, మరణి నీతి విడివి అయి ధ్యమునెయి
 డి సత్యాత్మమము. శం

111 వయా - వెండియలు.

క ఇనకుం తు ప్రాతర్ధనునకుం

దనకునని తని మైనయపుడు దనయోధులతో,

వినునాక మునకునకునకు

శనునాను దనియూ పాపె పై శారవనాంధా ।

శి. పుణ్య తమముయోగాస్పదం బునుమసావం

రాంగదానిన బునావలం బునైనయదిత

అందు బురుదుల వైచేసిన నరుల నెలపు

దురము పందల మోటు ది నుంబి మయము.

న అనె తన మో వశత్యంబు నంబూవెనను భయస్థలంబులు గూఢ
యనీవిరులు దెంపు మెం పిరివైవ దతెయ నుటికి వైకులబులు
మరి సమరంబు తెగువ దీప్త లక్ష్మింబున ర్లు బుణ్ణితమణికంబు
నిష్టుగా వున గూరుఁడధిక పుణ్ణితమణికంబు యిట్లు దేవప్ర
తుండం రత్నసూనునకు సమరాని వర్తన విశేష తెఱంగిచెననిన
విని యుట మోద వారల సంప్రశ్నల తుంబులు ప్రవర్తించిన విధం
బువివరింపుమనుచును

మ పరమాయుః పరమాద్భుత సిద్ధి పరమపాత్రావీణ్య సంపాదనా

ద రసంబూ విత భక్త లుక నిగమాంతస్థిత హంత్యాశ్రయం

చరణప్రే డ మయూరకాత్రమహి మా సుఖీత్య విజ్ఞానసం

నాగి. జనకుఁడు, వైదేహుడు, ప్రతర్దనః, కాశీ నవభూత్యః, అయియూరి
దేహిత్రి, జనకుఁడు తన యోధులు రణభీరువులై తేగూరభీరు
లొకములు తెలుసేత్తెరికు నాక నరకములను చూపె ను. ౪౪౦.

పుణ్యి. ఇది రణమువేసిన నరులమోటు, ఇది, దురము పందలమోటు,
రణభీరుల నెలపు, ౪౪౧, అనెత. పుమెం పిరివైవ, సాహసము

శృద్ధి పొందగం, తతెయ నుటికి, సేనలను బాటిన కర్మ, వైకుల
ప్రత్యేక, న బులములను, తెఱువ, సాహసము ప్రేన ర్లుచేసుదు, ౪౪౨,

వాగ్ధి- యమ నియమాద్య షట్కంఠములయొక్క త్రయభాగ్యసముదాయ
 త సంతవికారమైన షట్తక మలయమును పరిమళమయమైన
 రూపము కలవాదాం, సమానాభావముచేత ప్రకంఠించుట
 నవాదాం, సర్వమందున్న తుల్యమైన స్థితి కలవాదాం
 సమశ్చితము, నిర్దేశ్యము, స్పృశము, సత్త్వియ అయిన ప్రభు
 త్చము కలవాదాం, విమలమమయందు విలాసముచేత స్పృష్ట
 సర్వభంతువులు కలవాదాం, నమరమలన షట్తొన్న త్యక్తిస్య
 న్యమతాం, నమస్కరిస్తూవున్న వారి అమలన షట్త మలయం
 దు పోన్న త్యముచేత ప్రకాశిస్తూవున్న మమకారము కలవా
 దాం, రమమహితమైన తపస్స శ్శ్శ వముచేత తెలియజేసిన
 తత్త్వము కలవాదాం. ౪౪౮, ఇతి శీలం॥

ఇతి శ్రీమదుభయ కవితాశూర సూరమాం
 లక్ష్మీ నృసింహ సూరి కుమార భారతావధీయ
 భీరకై . . . ర ప్రభుభువతి సమానాధి తత్త్వ తి
 లక్ష్మీ పతి ప్రణాళితం దైవ శ్రీమహాభావత
 కుంభంకషాంబువాగ్ధిభాగ్యనంబునంబు
 శాంతిపరవంబున భీతీతూనాభా
 సము . . . సంభూత్యు

శ్రీమహాభారతము, తిక్కభట్టాచార్య సంభాషణలు
 శ్రీమహాభారతము

శ్రీః శుభమస్తు

శాంతిపరవిము - తృతీయాశ్వాసము

మూలము. శ్రీ ధుర్యోతరాశ్వాసము
 గాఢాత్మ విహారణదివిని పూజ్యవరణియూ
 రాధకభరణినిరాది
 వ్యాధి కరణ సౌమ్య కరణ హరి హరణాథా!
 వ రేవాదైశంపాలయనూడు బునమేళయలు నశిల్లనియెన నల్లు శూ
 రులు పుణ్య తమ పురుషు లగుట విని కుంతినందనా శ్రుణుడు శంకా
 నందనుతూ గాల నిరూపణా దు లగు రసోపాపాయంబు తెజీ
 శంపరమనుటయు నతండు భరిలాదరుండై
 నీ. వానయు నీతనను వర్ణించు మండ్రువే
 సవిశాక మున్న సుస్థయలపండి.
 లాదెడల తజీ శ్రీ వైతనిది శత్రుపై బూరి
 గడ్డ యత్తును గలుగుతెలుపు
 గాఢాంబు నడమటి గర్భంబు సేదములు

గంక టంబులును బుల్లులును వింజ్లు
మొదలుగా నాయుధంబులు రథగభివాయు.

బులసవరణిలు న సూర్యభంగి.

సెప్పి యురి జీకంబునై తుండ వలయు

శంఖికాశంక పటకంబున సెప్పెను బులస

లలున తూర్ణిమల్లుల వియలున తెప్ప

యధిపతి డిదల సమతల మగుట మేలు

క వరుల బులయరుల తెలు

గరయులు వారెదురు నతురు నట్టి దయవడె

ప్రసప్తం దెరువు నడప్పిం

యెరసిన యెడ విడియు యెట్టి యెదురుట రవళు

నీ నిత్రులై వ్రుయెట్టి నీరు రవ్వయివడ

బడిన యెడ నునుండు డడిసి పొలసి

నపుడు బెదరి యున్న యువసర మునబగ

వా. తిరస్సు

అవిష్కృతము

శ్రీధుర్య. తాంతసంబుద్ధులు, తిరు, ౧, ౨
వానయునీతును బలకాలమును, మంత్రులొసవి

184 గ్రీష్మము తువు, గా కమున్న అనగా, వై ప్రశుద్ధుగా
యందు పంచలూ రవికు ఉత్తి, అనగా మార్గశిర్ష శుద్ధుగా
యందైనా, వై త్రాన్రం వా మార్గశిర్షిన్రం వా సేనాయోగః
ప్రశస్సోత ఇత్యోక్తం, పూర్వశ్చ, శ్చ డ్టయల్ కడైలు, సి శములు
ధ్వజములు కంకడం ఋలు, కవచములు, పల్కలు, శంఖు, వింశ్చ
వింశులు, శంఖుః సంకువు, కాశంశంశుమ్ములు, పడి వాభేరి, నిశీర్ణ
శం తం ఋంం, సవరణలు సరతులు, విడిదల, సేనలు దిగివోయి
ట, కి, రుల, గాంశపురుషుల, శెప్పరపుంశువుల ని
మోర్నాస్తత మార్గమందు, ఇత్యు ఇష్టము, య రిత్తత్రామయో
ధులయెతదు వెయ్యవచ్చునుగాని ఉత్తములయందు
యైకూడదు, ఉభే ప్రశ్నో వేదితవో ఋణో... వశా
రత, ఋననవికల్పం నానోవేత ప్రతిసోవేతహం పం మిత్త్యక్త

శ్రీ మూ. వాంశియెడివెయె అప వలయు నధిప,

సీ. బెట్టును రాయును మిచ్చియు బల్లంబు

గంకిన మోడు గా బ్బలమునోల

విరుమునీళ్లు నూరుంపి యునుతెక సమనా

ల మునైన మోడు శిల్ప ములనోల

కచ్చియ్రంగకత తుగడప రమ్ములు శల

శ మిమెప్పు మోడు రథ ములతోల

యెడనెడ మ్రాకును మధువును నలయెడు
గురు నాథ యెఱుగుము గురునీల

యే బలంబుదనకు నెక్కుడుగలెన
బ్బలమునీలయోరు నలనుగాగ
నినుడునీతగుణాలవెనుకగామెననక
పింబు పొడువస.భవంబు యుము..

౪ పలుకలవారలగ్రామన బన్నగనిండుల వారి ఘోటకం
బులునుగరుల్ రథ.బులు సుభూవకవెన్నెనుకగ్రామంబున
నిలపిన గూడి నిల్చిన యుచీకమునంగడు ముయ్యెయెడల
నలయగు సెట్టు నరయ్యులు ప్రకారమువారల ఎల్లబట్టెగ

ఆ. బండ్లులు తప్పించి పగడ యెఱుగిరి పానియి
రముగడగి యెట్లు లాభులెసగ
నతిరయమున నడరు నట్లుగదెరసము
ద్ధతియెనర్పవలయు దాకుదలల

౪. త్రనుటయెఱుఁగెంతె యాగ్రామండు శాంతమృత్యుగోబం
డై ట్టెవారు గావలయు ననిన నతం డిట్లనియె.

గీ. ఎనుగెనుంబుబెన్చిన ట్లెసకమెసగ
నంగములసాంప్రములకిని సింగములకు
బుట్టెయగుతయనుగట్టెమెఱుయ
వలనుగల యోగవీరులు వలయునని

వ దేశవిదేశీయులూ కర్ణింశ్రమ గాంధారసింధుసోమీరులు కళారం
ముల స బళంబుల బ తిశ్రమంబుగలుగి బలశైలి సమగ్రతై సవ్యసమ
రంబులకు

వాగ్. నిద్ర, కూడు రతసి. అన్నము అలసగ్రీమై, గు చెట్టును, వృక్షము
రాయు, పాచాణము, మట్టి, మె అక, పల్లంబు, క మ్మిగ్రంశక, బండి
అంశు దిగబ తక, గడ పలు, గట్లు, వత్తులు, వత్తునోసి అన్నిరాంపి
ఇలాంబులు, దళిం ర్వ సమాసము, కలుగము, తొక పోవడై, నేల ఇలామి
యే బలము గాలా డింజే అబలావకు ఆగిగనెల, పోరు గలనలగాగ
లయద్దరంశము గాగ, సూర్యివాంబువులు త నవెనుకగా డింధ
వలసి వడి, యుతొవాంబు ర్వల సూనిరూగి యతన్నత్రస్తతొ
బియ ఇత్యుక్తం ౯, పలుకల వారలు, బిడ్డ పోలక పాణులు, పిడ్డు
ను, వ్యూహంబును, ఆత్రతః పురుషానీకమపి చత్వవతాం భవేత్,
పుష్కతన్దకటానీకయ్యోశ్వం మధ్యి తస్త శ్చేత్త్యుక్తం, ౭ బంతులు
భటులు సంశ్రద్ధేవా ప్రశుష్టేవా సత్యంబాయదివాశ్రు తం, ప్ర
గ్రా వ్యగ్ని హంశూ... శ్చేత భన్నా ఇత్యుక్తం
..... మయెదల ॥ ౧, ౮॥

మూ - పూల లయం దుదాదు యోగి నకులెల్లతై కువులకునెల్ల
స త్వవంతుడై లయంబుదురు బాం, బుగ్గితానికకయగ్గులును

నోర్పురు, గపత్తె యోశ్వుతెయ్యుండుదురు యవనులు గాంజో
 ఋలు మధురమట్ల దేశంబులవారును శుక్తిప్రసమకంబునకు
 నలవతియ్యుండుదురు, ఘోర్గురులు బెద్దపరుజుల శిదంబుల బరి
 శోత్తుతెయ్యుండుదురు, మాంజవులు రథంబులు మొదలైనవతుల
 గంబుల బతుకుతెయ్యెన్గరుండు పెత్తం. శ్రుతి నసౌక్తియ్యుండుదురు
 క్కం దట్టికొని ద్వేషించు తమ త్రియ ననీక దేశంబుల వారు వివిధ
 ప్రకారంబైయ్యుండుదురయ్యెనే అంబు తెత్తింగి పెనంగించు నియం
 బు గానునదియని న రత్తు నందనుండు నియంబునైన గంబుల దానిరు లచ్చ
 గంబులు వివవలతునన వృత్త ల్చుట్టు దతనికిట్లనియె

క సైని కులమన ములు తాని
 వనీనూనములను మనుంతు వంయవంశజులుల్,
 వీనులకును సెంగులుండు
 బానికపలు లుబ్బునిలయ మున్నసైన్యమునన్
 క మృగములు బిడ్డులు వనులు
 గు గతింబురియింతు వెనుక మందానిలు డి
 ప్పుగవల్లు పరగు గడుమె
 లనుమాడలు చెృతముగెలును నట్టిలలమునన్

క వెలుగునెడ నెలవితొన
 స్తులు వలసల, సుడియల శిఖల గాగురని మాత్రం
 బులు గంజోర భవనులం

184
శ్రీలగునునియమునుగానునట్టిదేననిమాట.

త అనిపెప్పిమతియునతడి

ట్లగుబుట్టి న పగతిరాంప్ర ననిమంజయిష్ట

వినుకయ్యమునకు గాజ్జ

వృణాంబును రితిమెట్ల వి తునకలదైన్

వాంఛి వినుఁడు, ఎసక మెసక కేరంబుమిలుల, గాత్ర సేవ్య వ ము ప్రా
పిల్ల సింహపు పిల్లల కిల్లతవుమున, గ డ్ద నిన్ని, మెరియ మను
నొచ్చు, గం, దేవ, కరారంబుల, నాకలయందు సుభంబుల
నెయిలెలయందు, వినిక కయ్యంబునకు గ నియువ్దనకు
ఘోషయలు పెద్ద పరులు లడిదంబుల బరిణత్యైయంబును
రు, అనగా నినిరాతులు పిడివద్దను నుండుగాజ్జ పర
ణాలు అనగా శిల్పిలుగలగి ముప్పది అంగులు పొడుగుఁ
కుంతివొత నిస్త్రింగునున పేరుగలగి ఁన్న పెద్ద గిత్తముల
యందు నిచ్చి త్తుతై యుండురు, ౧౧, ౧౨, ౧౩, వెలుమనె
డ, పొమా మకాలముదు, నలపలసుడియ నెల్ల గామ
రని దడ్డి నొవర్తనిల్లబోత బప్పును, ౧౪, అని బుద్ధిన, బు
ద్ధి బోతనో, అనగా సామాన్యతా యత్రయము పోతనో
అనుట, సామాన్యతానోన నోనోన . . . నా మృత్యు

క పో అనువునడు మ విసి వసు బోసు
 వె అ మృగములు బెదరినను వివేకనిదీయు
 క్త త్రి బహుల్య సై న్యమతిము తి
 లు అనునవాగంగ రాదు బలయుత్తతె నన్

క వినుకెంద త్తై న శకు లెం
 ప్పన మాంకృని కడిమిమీరి పాంగి యుదరి నన్
 మొన యెంత యైన విరు గును
 జను నేకయ్యెంబు ప్రే డుప శక్తు ల్తెనన్

క క్షమ మేలగునె ననతి
 క్షమదై న్యము దేన్పునెదిరి శర్మింబునన్
 య్యము ప్రేడియె లుల యుకెన్
 ప్ప వలబెడ సదయ క్షమాతి శయలుఁ దగుల్చెన్

వ. అని న నపైఁత ప్రాంతముండు మిదమిరేదా పగతియె ద
 నెట్టి వాఁ డుగా వలయు ననవుడు నాభూపతితొన్జేచ్చుండు
 బ్రహ్మస్థితి దివస్థితి ముపదేనింబున తె అం దె యిం దెద ననియిట్లని
 యె

ర. వినుమతి యం పనుం దె అప వేచుటెస్సె ప్రతాపభూషణం
 యునవె డబల్లకుట్టులను మెంతులవాని శలంగభౌసి రే
 బున దన పూపుద ప్పున అసెయని శం దమున విలయన్ నా
 డ్దన మెరియం గ బల్లులు గ తలన్బది నమ్మక లయుఁదగాదగాన్

న ఆరి పలు వీక నెత్తి, ననునప్పుడు దేనియల ట్టునట్టుగా
 నరపతి వాదివాంతు విసకొల్పయ మంతాడు మేలుబట్టివా
 దిరవలుగజొలయగా మృగము తేకువ మంపున వేడికాడున
 త్వనొనులు సూపికాదె తుది బంపదె నుండనలాది గారివ ౧౫

వా, ప్రయతేత రిక్తాంశౌతలం నయలద్దేనకదాచన త్త్రీక్ష
 ౫౧౪ పౌత్రు, అవిసనను, తెసినను, ద్విక్త బలమున
 త్రిముఖిమతున యెక్కరి త్రిక్త వింతి పోతే, అది
 గనుకయుద్ధమేకెం. ౫౧౬ వినుకేం వజ్రైవ
 కుంబెవలు ముదిరియినా, మొన యెంతయైన విరుగును. అది
 గనుక జయంప జయవలులు దైవాదీనమనుట ౫౧౭ త మప్ర
 వారి యుంబుర్రయంత్రి వారన్నవి భారత,
 వాల్మీకిచక్రపాణియంత శూరన్నివరుదన్నివే
 త్త్రీక్ష మ్మీ కింబ, నత్రువేదం నకాతొదిలి వజనం
 కౌవల దుష్ట నత్రు, విభయమతి భావం, ౧౧౮, ౧౧౯, విను
 మతి, పౌత్రువేదం, కుంబి కేనుట్, అస్స, ముంబి.
 ఇయిన పుట్టికిన్ని గమ్యక్తుల పోతనున్న వెదకు ల్లకుట్టు
 లను అనగా రిక్తకప్పుడు మెచ్చే ముదిరి పోతనున్న
 యెంబల పోతనున్న నత్రునకల గజోసి రిసిన వికట
 సము వెదకుట్టే తే తన పుట్టినప్పు అనగా తనలాపల్ల

అలగనన తెలుగున్నది, అది గనుక,

- మూ 114 చ వేమల తు శత్రునింబరి భావింప ద్విత్వకు రిత్తవైరణ్ణం
 దామది బట్టతొలు సుఖతం శ్రమగంబు సుసంధికారవం
 చిమదగం రూపిడక సేయబడియున్నదగ్గ మైనవారి
 డేమెయ్యినైన వభ్యుచిగు నిట్టవినిన్నయ మంత్ర గల్గిడిన్
 క కాలవిపర్యయము ననర
 పంబుఁడు వామ్రైక్తి యెని బగతులనిత
 న్నల మేలిని తతెయగుట
 గంబుని ప్పరికనులు నదిసుకరము గ వానిన్
 క అనరతనంబును బెడిదపు
 దనమును తొకుండ బరని దరియొత్తొనినో
 రునుమోతె సుత్రవలయును
 మనుజొంద్రుఁడు మామూరంగ్రమంబునవర్తిపా
 త పెత్తండ్రి తొండ విరసం
 మెక్కిమతి లుమైనక త అని యున్న పగతొత్తొ
 నుక్కాడి బంధు భూవము
 దక్కడె పగ అ యెడవలయు దానెరపంగన్
 చ అనిన నంతనుప్రత్యుత్తొన బాలతనత్రుంగ్గొనినిపరి
 వారదొంగంబునదైనను బరులచేత నొనియలు సంపద

192

సెంటురీ నాపదయెరసిన భరణిగిరిం తొనెవ్వుగనె ఎవ్వం
 బున బాపితును నెట్టింగిం ప్రమునుడలలు కాల్ల కెనెల్లపతి
 యైన క్షేమదర్శి విశేషావేతి పోత భూమిగాని లు పోయి నగ
 యెంచి మున్ను దనకు మంత్రుడైయుండి తామరా బ్రాహ్మ
 సేయుచుండ భరమనాంతి నెలంది వనంబునకుం జననకాలత
 వృత్తి యుగానైయుంబి యుల్ల యదిగిన నమ్మనుది
 నమ్మనిసె ప్పిన వాత్సలములు సెప్పెదనని యుక్కులుపితామ
 హుం డిట్లని యెప్పు —

చా

అశ్వసేతుని త్రుమలు ... అనగా తప డిములెసి
 పద్మతిగా అనుట న మ్మియున్న బాధప్పన, వరుసను, పల్లు
 మన్న లాపలనమ్మ నుండదు, ౨౦, అరిపయి, జేనియలుట్లు
 నట్లుగా, మధురముగా, తిరముగా, స్థిరముగా తేకువ
 తెంప, వేటకాడు వ్యాధుడు, ఆత్మవీరములు, దవలులు
 అనగా, అపక్ష్మిమోగి ముల కూతలు అనుట, బారి, ఎదుల
 ౨౧, వేవలలు, పలుమూరులున్న శత్రుపరిభవము వృక్ష ...
 ... వైరమేపట్టుకొనుట సుఖముకాదు, సంశ్లిమనాదలెకుం
 పోయకూడదు, అన్యమైన, సమీపమే -- కాలపయమున
 శత్రుని పృథ్వికాలమును, తటియనుమును, ఆనవృద్ధికాలము
 దు, ౨౩, అనదతనము, అనాధత్వము, బెడిదపుదనము,

పరుల త్యాగము... కలమును, - 14, పెక్కు ప్రజలందఱు
విరసము, విరూధము, దుక్కుమఱియ, వికలమునందఱు, తఱ
నియున్న తక్కువగాఁజేయు, అక్కఱి శక్తినిఁబి, 14, అనిన
కలము పోయి, గ్రహించబడి కాలక వృక్షమును, తాపంబు
వర్షమువలెనో తన యాపకసంగతిని జాత్రులకు తెలుల
నిచ్చినదిగానిని ॥

3. ముఖ్య అర్థ వంతుడై యోగములనుభవించు
మన్నయ పూజ యుడి యిట్లు లుంధనోర
దస్థిరమతాను లగనగునానని యెఱుంగు
నతగు వగలుండఁజేడి యెట్లైనవధిప ॥
- క కలములు యుండి నెఱిసని
తెన తెలుగు మోక్ష మాయ మని నిష్కంఠ
మోసమున కుంబు వళయ
దేమోపంబులు యుధుఁడు వేలఁడుకంటె
క వివరమునకులును సుహృద్
మనులను దెనిన ప్రభుగావనిన మిదెలులదో
ధనములు వారల కంటె
మనుజులందఱు వగలుగావని ముని యెఱుంగు

194

3 గతమునకును వశవతనా

గతమునకును మోముదెరలు కతుగారకతో
నతయెంతకదై **హంస**

గతిబంబన దాన మోందు గాతనవలయుకొలు

క వెరవును లావును గలుగిన

పురుషులుతొరట్లు లోకమున నెప్పురికి

సిరి శాసవితంబె యునివశ

మొరయందు దీ రుండు గలమివొక కు నదీ పాం,

క సారపుసిరి పోయిన రుండు

గారి కక నో వస్తునట్లు గారి కక యుండు కో
శ్రీరాక గల్గి దైవము

కారుణ్యము గలుగునొని గాఢవివేకం,

క సిరివిడుచుచు యురుషునివిను

పురుషులకు సిరి. దాని గునిదియల పూర్వమెప్పులముం
ల రుండు వాల్చి యుతి

మొరసి యునికియట్టమొట్ట యురుషునికెప్పుడు

క కలగిన పెద్ద మడుపువిను

తెలవిసెంతయు దనకు దాన దీరుండు

గలములయున రుతితంబుల

గలగిన దనయంత దేశం గౌరవ మెప్పుడు

చ. అని చెప్పియు పశమనప్రకారము నీతియెట్లం గివేదనా
కల్గింపు మనుటయు నమ్మునివరునెలూ నమ్మును బివరుండు
మనచే త్తానినన్న జేరి యేను దురితంబుల మెలంగవలెదె యూ
నతిమ్మునిన నతండుతని కిట్లనియె.

సీ. తద్దయునాంతంజై తక్కువకొల్లిన
త్రుని గని యెడగూడి మనగవలయు.
మన్మథుని యల భూమి మట్టింబ్బసె నభిమ
ల్లన గూర్చివైరిపె జనగవలయు

వ్యా. వలెనే తన లాపల సంకతిని చత్రులకు తెలియనివ్వనివానిని
అనుటకై, ౨౭, ౨౮, జననీ, నాకలకండినే కండియె
క్తువనా, వరపుద్ధనమునుతెన్నునా? ౨౯, గతమువకును
తిక్తాంతమైగదానిక, అనగా గతమువకును, అతిక్రాంతము
కానిదానిక, సూతుడెఱు, అత్యాశపడి అనుట, ౩౦, ౩౧, ౩౨.
సరివిడుచును బురుషుని, అనగా, ఆ ధిదైవికము పురుషుడుని
మెఱు. ఆ ధ్యాత్వికము, ఫలములరమితుడై ఫలముల
చేత రమింపఁ దగువాడై, అపిములఫలాభిప్రేరమస్మిత్తు
నననో, వాగ్భతస్సంశ్రవం తాత్తా సర్వభూతదయూనివితత్తి
త్యాక్రమం యదాన్ మూలరతుడై అటమోటులమివ
స్తునఘాత, ౩౩, ౩౪, అనిచెప్పి యుపశమనప్రకారము, అనగా.

15 వూ

ప్రబులు నిబెరియూ రంధిం బయూ తని
 సేనలెకూ దుగవరి శెఱుప వలయు
 విషము నమూంత్రిక విధి బుప్రపాటన
 నలయక రిప్రదెగ ట్లార్లవ లయు
 యెంబ దేవం యెనర్ని కలంబ యెని
 యంగనలగాని వారిమాయల వఱ్ఱిల్లి
 యైనమ జీయును బహువిధోపాయములను
 దెగువదింపక పగ తుసాంధింపవలయు.

వ త్రినిబెప్పెనని నెప్పిగానె యుండు వెండియుంజెప్పు నాకొన
 ల్గొండ ర్థక్కు పాయ విధంయకం బులను నుపాయం బులకుబొర
 జాలననన నమ్ముని కద్విరొంధి యగు విదేహ విభుని రానింబ
 యెకాంతంబునక్షేమ దర్శింబెక్కుని నీవతన రాజ్యంబు గానియు
 న్నవారత వన్నరప త్రి యుండు మెయిగాంబొంబు సాధింబుట
 యెప్పుడు సంధిసేయుమని వెరవుమె డంబి అబయికువు
 రకునుసంధి యెనర్ని నెయ్యింబువాటంబు వీడుమెలపిన కేసు
 బ్బగ్గెమోక్తై నదినియతనికి రనకూతునిబ్బ కరి తురగాంధి వివి
 భిపరాధ్యంబులగాసంగి వైదేహంబున వల్లభుండవ్వసుమతీ వల్లభు
 నిజప్రకంబున కనిబుప్పునై రాజులకు జయంప జయంబులను
 భూవ్యంబులు మదవిషాదంబులనా దరగీయంబు లనవున్
 డు ర్భక్తునందనుండు బరిజనంబులయందు గణంబులై యున్నవారు

పరివేశించు సమర్థత కారణము శిష్టుమనియ తిశిన వమ్మ
వీరకాంతునకు గాంతనవు డిట్లనియె.

క వినుమర్త్యార్థకులునుగా

ర్యసి పుణామా న సుల వరా యో ధులుమద

శ్రీకృష్ణ ముఖల పనులు శుభములు

రవీంద్రుని యొక్క శత్రుత్వ వారల వశినంబులు

3 వారుగదా శశిములుబడి

వారలంగా గలసి మెలగు వడువున నుత్తొ

ವಾಣಿ ತೇಜೋಬಲಯುಕ್ತ

నాటి కి నెమ్మ గలదింనువల సెదవుచున్నది

నీ కులమొక్క దినదేకువతోక బుద్ధియు

శ్రోతృబుద్ధిమను సతకుగానక

నాభి. ఉపశమనప్రకారము చెప్పితిననుట --- - ఈ,
తద్దయము మిక్కిలియు మన్మథులగులు, వనదుర్గస్థులయెట్
భూమిమట్టింపు సై నగ్రమల్లనకుండై . ప్రతివికలవలమును
సంసరించు విషమలన విష్ణుయోగముచేత, మాంత్రికవిధి
సంప్రసాదించున, అప్పులంతివేమొమనిన కృతార్థుడై యున్న...

అనుట్టి పాంపు రహం స్థూల ప్రాంతం తెలుప సామానం

వయ. 34, త్రివిధ ప్రశ్న రహిత యెలందు మెలలు గాంధీజీ సాక్షి చుట్ట

యెప్పుడు ఆనాం దిపాయాంతరవలనోతనిప్పుసాం
 ధింబుదీకుండనిపనిగా ఉండదు ఆనుట, సంజీవమానన్ద
 త్రుప్తే శ్రీకృష్ణాయాం స్థవంతే... న, యవ్యాయంత్రుతి
 యుద్ధేత స్వతత్త్వత్త్రయస్కతరి తుర్విత్తమ్ ఆదిగతు
 ----- ఆనాం పనయన్తే ముదును జయమరాదు
 ఆనుట, యద్వా యెప్పుడు అనిర్వి బెష్టవర్జును, కౌసల్యుని
 ఇత్యాదికలప్రత్యుని శ్రీరాములకు ప్రాంతవంశ్యుని ఆనుట
 రే, వినుము దీనికాళ్ళు, మంత్రులు, ఆనాయుధులైన

శూం యెట్లవారలెంతో ఉన్నవైనను మత్తు

రంబుగల్గుదురం గణంబులునులు

శాన నంతర్జే వత్తెనవత్తులునాపి

త్రుంధ్రు గాండవి నదిగ్రామ్మ రాజుల్

మూలంబు గావున మున్న భూపాలుండు

వారి ను దత్తదను వచనరస

నిగి నున్న నగల గంగ నీక పొదివి

యదీక ముగ గణము ఖ్యలనాదరింబ

పనులు నాదునది కమలం నహంయకుండ

యొప్పువెడలన రాజులంబు పోలు చంద్రులు.

3. చిక్కి ర్యమలు అను గణంబును

లొక్కటే యెలగులున్న సుఖమునకుఁ,

మిక్కిలినయగుకావ్యస

దత్తతయలయంగవలయు దశగూచిభములకు

వ ప్రసూదియు భర్త నందను. తుభర్తంబుల హునాబులగలని
 లయం తు నన్నియునను ప్రింపవచ్చు నె యెయ్యదియాయకు
 పురుషుడై పొకముష్టిక శుభంబుల బెం దుననినమంచా
 తిన్ నందను. డిట్లనియె

నీ. విను తెల్లయును దంత్రియును సురుడునునెవ

నీయులుసర్వత్రి నిత్యనితతే

వారల గాల్పుచు వారెట్టి చెప్పిన

నదియూచకించుటలకు డి కర్తవ్య

మూ శమత్రయము ను నగ్నిత్రయంబులు

తత్రయంబునుదేవ తాత్రయంబు

నను వస్తువులు వానియందును నుననిసె

రవమున నెక్కుడు కానివర్గ

యూజుగంబున దివమున యూజువతయు

మాత్రాల్ల క్కుడు నిత్యత్రిమానసం

నట్లయవ్యయూ నందనం పౌపణంబు

సురు ప కాల్మ సమూహకుం దుగూచు.

వ అకస్మత్ నభావతీతంబు శ. గా ప్ర త్రుతే స త్యావ్రతంబులు

జోషం ఋన బరః యుండం ఋతుషం దువానియెడ నెట్లం
నివాఁడై ధర్మ పరుఁ డనునని నమృతం పతికి నమృతమృతి
క్షణం యెఱు

పి. సత్యంబువలుకుట సకలధర్మములకు

మిశ్రితంబున ప్రతంబు మేఠం పాత,
కము దద్విశేషంబు కలదు జెప్పెదమెరు
నర్థం బు ప్రాణంబు నపహరింప

వా

తక్కిన పనులవారున్ను ఒక్క కులము జనులు, కిల్వా
రుగదా, గుణములు, వధువున, ఉపాయముచేత, కెచ,
కులము, ఒక్కడైన తేకువలెక, ఒకని మరొకడ ఒకడు
ఉండుక, బుద్ధాదులను, సరకుగానక లక్ష్యపెట్టక, తమఱు
తమరు యెట్లువంటివాఁడొ మోఁడొన్ని యొక్కరి నానియెకకుల
మవుటచేత పోట్లొడ్డుకొంటురు వాననం తల్లె బ్రతుక
నత్రులుకొందఱిని తమలొకతీసుకు పోయినారు ప్రితి
కనుక వారిలువారికి భేదముపట్టకుండా రాముమీరింప
వలసినది పోపువడలన గుణముభేదపడితే, రాజ్యముపె
డును, శం, ఎకకైకతలులను, లెంపెనులయం, కును, శం, శ్రీ,
విను, తల్లెయను అని ముందుగా చెప్పెద ధర్మది, లలూగు
రుత్రయముల ఆగమత్రయముది సవరూపము రక్షింతునరామాయో

20

శ్రోత్రాంతరంగతః, నశానాంతరంగతః శాంత్యుపాసనాంతరంగ
 తాంతరంగతః, పితృభ్యో నమతః మాతృకా సర్వాం వాప్యంతి
 వీమపి నాంతరంగతః సమం గుణితంతరంగతః
 త్రిష్టం తంతరంగతః

16వూ భూమి పాతకులతో సమానతం బంధుత్వ
 పాపంబు బెంకులు వలకి యుట్టి
 వారి పొంకింపుట పరమధర్మం బది
 యొకే డల భూతము లకు పాతంప
 బెంకులెల్లను దర్శము లుట్టె తనాథ
 కంబు లగునిక్తములు బంధకములు వినుము.
 భూతముల పితృభ్యో దుష్టశిష్టత్వములు బోధ
 సూక్ష్మతావేద్యములు వాని భూతవలయు.

వ త్రినినంశాంతో యాత్రానుభవేష్టవాంశు దుశితంబుల నిస్తంభంప
 శేర్మరనియతిని సురనదీ సూర్యుడ డ్లనియె.

నీ వర్ణాశ్రమాచార వంతులు నవిషయా
 సక్తులు (మ)తి కారక క్తుల లభ్య
 దిటండు వడి సెను వీరులు వారులు

నతి ధీమానుకులు నధ్యయనకరతులు
 నస్మితాత్ర సరులు నాజులు ఇందికి

నడుగులవెట్టక రెగరడయవారు

సత్యవాంతులు సాధులనపగ్గో చ్చకులు సత్తు

దేవతాసములునై యాచోమేందు

నిలుచునవూర్తి భక్తి మైగాలుచువారు

దురితదుర్గము నిస్తరింతురుబురగాని

శ్రుతులందరి విలంబులైనవలంబులందరి

లీలమందు సద్భక్తుల నాచుననమ

క వినుచున్నామిందు సద్భక్తు

కును బంధుల గారితత్తురున్దినినను

నానియందు ముందరు దురితం

బనుపేరును నలంబుననననుచు తా

ల్లందులందఱున్దినిననుచున్దిని

నొత్తుములబ్రసాదితాంబు నదోసి

యెలమిగాలు తురమ్మవో శ్రుతుగాలుచునా

రెందునెప్పుడు గీతంబునం దరదిస

క వినుమివాచిక్తులు రెన్దిని

గానియందు బతింబు విప్రులందరి పోవు

బననాథ వాండు దురితం

బనుదుర్గము నిస్తరింతు సద్భక్తులునా

వ ప్రసాదార్థు నందనుండు

క సౌమ్యుల సౌమ్యుల భంగిన

సౌమ్యులు సౌమ్యుల విధంబు భుజవరజిత్రా

గమ్యత మౌఘంబు వాళిని

సమర్థిస్తేయత గాంబు బంధ వయ బెళ్ళమిం.

వ అనుడి లయ నామనా తన లయ రేడితత్ర, యొంబునం బైన వాళి
ప్రసంగాంబు సంవా దా బను నీతి వనీ సంబుల నా కళ్ళి
శ్రమణిలు ద్లీని రెండు.

విల్

శి 3, 44, సత్యంబు, మేడ

పా తకవలు, గాచ్చ పాపము, భూతము లకు పాతంపు బెంకు
లు, భూత పాత మైన బెంకులు, అని కర్మ భారంబు, అది
గనుక శి, ము, అని శానిత, ప్రవస్తు నది. మోస్తు విల్లక్తిక
వహనకే ప్రంభం. అని సుయ్యము. భూత భాగత సత్యము
లు పాపములు, శి, 42, వర్ణాత్మమత్తియ్యయం దువ
క్తు లయ్యున్నా, అట్టి శు వత్తి సైబు భీకులు, తన్ను తిట్టనా
తిట్టన కాకు, భూవ మెం దునిరును, అ మూర్తి శివ్రనియి
నా విల్లసి అయినా అనుడి, 42, 44, ఇం వర్ణాత్మవిల్లలు
యే శివ్రని గాలు తుమో. శి 2, 44, 44, సౌమ్య, సమ
స్తీ స్తుయత, సమర్థిస్తేయత అనిన్ని కలకు.

ది మూర్తి ప్రతిక యనగ బరగు ప్రతి పొరితుం తను

నృపతి శూరతర్క నిష్ఠ బరగు

న వివి భుం డు స మ్మయ భిష గా మూ యువై

ప్రప్తే యుప్తే అం గు యు స్థి తోంధ

వ. ఇ య్జ్యం గి యు డ్డన యూనక్త మహిత వ్రత శీలయై హం సంబుధివక్
హం ససేయక వసంబున బలిత ప్థలంబుల పత్రంబుల నాహం గంబు
లుగా వర్తింబుమం డజగిడ నక్త లది యేడవ్రతంబు మాంసంబో
ముదెబ్బ యువై దమ పయోగింబు సుఖి వై యుండు మని పాత్రాక్షింబు
నమ్మెయికి జూరక దృఢ నిష్ఠ యుంబై యుం డ నెవ్వనాడు మప్రగంబుల
కెల్ల ముఖ్యంబైన శిరుచ్ఛలం బత్రే అంబి అంబి యగ్గోమంబులు
ప్రతాని డ్డనయై.

క నినుసామ్య గని యెంబింబితి

నన పూ నినుదెంబినిలంబు యతుల సుఖముల

దివమేలు నమ్మ గుర్రం

దనులూకం బడియును తుపనగునీ నీర్మోక్ష

వ నా తోంధ బాంధవం బుసేయుమని నగ్గోమంబు వి డ్డనయై.

క. నీవాశ్రయ నీయుం డవు

గారేవి ముద్రోగ పరమలు గాకున్న దిమగ్ని

స్థానంబులు గావున నా

శిరునామములు ~~నీవాశ్రయ~~ ఎ డ్డ గుర్రా డ్య

వ. అది యట్లుండె యోగంబులు గాకున్న నోమనీకుం గాంధ్యకాంక్ష
 యులు నా యెఱింగిన తెఱింగున నుపదేశించు మువైత్రవాడం
 నాయునికి కర్ణ జీయంబైన భవ దీయ భ్రాతృల సూర్యుల
 భోరింతురు దానమెప్పుమి వప్పు నీవృవా రలుగలంబున గలగకు.
 డుటకును నా యు దీ వాడం. ముటకును సమయంబు జోసిన నన్ను
 ముకుని యుం. తుమ్మె న నీకడవర్తింపెదన నుతియు నవ్యాప్తం
 బుట్టుంగి నడపం గలయు దియై

గీ. సంతసంబుతొడ సమయంబు జోసిన
 నెలమియెంచి నక్త యునికి బుద్ధి
 శ్రేష్ఠి తెను ముదగవసింపె దదీయ న
 కైతనమున బులయుత్రుతి సలాపెయ
 వ కుండుక గాలంబునకు నవృక్ష రాలు

వాగ్.

శక్తి, శక్తి, పురిత, పురికాయం, పురి ప్రాంత్రమ తాళం
 హరితేంద్రపం, ఇత్యక్తం, ప్రదీ అంబు బుద్ధి తొండ పూర్వ
 బుద్ధి భీతమల తెలసిన బుద్ధి తొండ, శక్తి, శక్తి, శక్తి, శక్తి, శక్తి
 అదియట్లుండె, అర్హణీయంబైన అంగీకరింపన సత్కమందు, భ
 వదీయ భ్రాతృలు, లాతకృత నక్తలు, అసూయ జోసి భేదీంతు
 రు. నామిదికి.. మిచోత నీతొ భేదవాక్యముల చెప్పుచున్నా
 శక్తి, సంతసంబు సమయంబు జోసిన, బుట్టు బుట్టుమననం, కుండుక

మన్నించు విధంబును నగ్గఱుమాయువు వదిలయ పొతావొతం
బుల రసి బుద్ధి పాపభయంబు నేయితి అంగులు భూమిచూపె
ప క యాత్మనా యాపుల మూలభ్రాతృలు దమలగున గూడి
అయిక్కినాడు.

క పులనమ తెరుమాంసమువెళ
వలవడదామప హరింబ యానక్కుతుని

మృతనిలువం గావింబున
నిలయంబున గాంచి బెట్టినేర్పారం నాళ్ళు

వ. ఉన్నంత భుక్త్యవకాత్మ పరిత్యజంబును దాన బోయునదిగా
శున నగ్గఱుమాయువు నప్పనికి జెల్లు య మోక్షంబు నానక యెవ్వి
తేని మృత్యులగానుడిగానె అంకితయదియై కాద్యలంబునకె
సింబన యామృత్యుమి యాపుల యురయజెల్లున నప్పటి
కపడభ్రాతృలుగపడగ పొయంబు వన్ని

క నమకిపరివారముమ్మ.

సముగమతె అగున ఘటంబు శార్దూలమున
త్రముభాన క్తవలనవిరస

త్వముమె. దిననెతిగి భ్రాతృ తతియిట్లనియోగ్గ

గి. నక్తకేట్రతము శ్రుక్తకయిమ్మాంస

మప హరింబ నపుర యజ్ఞేనెని

యొమియైన యునిదిబాపక్షిలంబు

క ప ద్మ^{ధృత}కం ముతంబు సూరవే
 క తాన^{ధృత}త మాంసము తినవచ్చు
 యానక్తలు బోలువెట్టెనిన్నాళ్లును
 యానమటుమాండ్లయూతం
 గానోడుదు మిదియే నడపగాళ్ళులయెడ
 క త్రినుడియలు మృగము తినునమున
 గనలకరిననక్తబుద్ధిగాబుంబువధో
 పనుబునిచెదానినంతయు
 వినియుప్పులతల్లగరమువెసబునుదెంచెన్
 వరునుదెంచుయవాళిఘ్రవయనితొనిట్లనియె
 క ఇట్టివిగ్రహములుగల
 వట్టియెందునకత్తెలవైతవిజ్ఞతల్ల
 చ్చెట్టివత్తెనెనునుండలత
 కెట్టిట్టివిగ్రహములకుండుయెటుకలంగెన్
 గి. బుద్ధిమంతునివలనదుష్టుదృఢుడికు
 వలనవీనులురూపసివలనగానడం

వ్యా. బుద్ధిసానువక్తయు, బుద్ధిసాహచర్యంబు, ప్రతి
 నమతెడు, వ్యాప్తముబుద్ధింబు, మాంసము, గాంతిబొట్టు
 స్వేదనలకుండువుంబు, దోర్బారంగారి, నేర్పువాప్తుగా, ౧౧౫

208

ఉ స్తంత, మ్రుచ్చిమి, దాంతనము, ౧౩, నెమకి, వెదికి,
 ౧౪, శక్తమ, అత్తె నేని, చారిత్రేని, యేమియైనదొయియ,
 ఇంతానాపనులు పోనెయి. కపటధర్మము, క.చుకము
 మూడు గాంగలకు పూవే. ౧౫, తానడి, అనగా, కి
 లార్యము, అబద్ధము అనుడ, పోలువెట్టె, నిన్నువెట్టి
 పోసె సునీయూన, నీయొల్లు తొత, ౧౬, అనుడయు కనలు
 కెంపము, వెసవోగవలుగా, ౧౭, ౧౮, ఇట్టివి, పుట్టి
 నకొలెను, జన్మప్రళయ, ౧౯.

మూ వారసూయలు సేయుదు రిరసవలున
 డి. యంత యెత్తునం వలువదె యాప్రగాడుక.

క. ధర్మ మధర్మములుం గన
 ధర్మము ధర్మంబుమూడ్చి దన యూతొయ
 నిర్మలమతి నరయవలయు
 దాక్కితన కెందువారాడు వనకొర్పతగో

క వినుమిగ్గామాయువు వ
 మైనయంతటి సుండిమనకు పోసె వనితవలుల్
 గనికెనగదగదో యంతర

మునవారాడి డుసేయఁదను సముహంత వలదె ..
 క పాలించు గుమ్రాతి, గుడి లుగు.

య తి క ప డిం పంలు మలకు నగప దితెజ్జీవ
 న్ని తి దల తురు బతి సు బ్రహ్మ తి
 త్మితం బుజ్జా విం ప కు క త్త సీ యం ద గ నే ॥

న. అనవుడు నక్షరాబనియపులశౌకపైబెట్టి బంజ్జము
 ల్లను గవత్రమ్ముగా బలుకులందగనెట్టయు నారవింపన
 ల్లను ము ముగేంద్ర మున్నటులు నీవు సజ్జను వీంతు మంబా
 డని కుని యూరి యుప్పు దగఁ జూర్చి తిపెంపును నాదు మువము

క అనిప లక్తియగ్గి మా యువు తెండియలు

క నను నీవు పద స్థునిగా

న నఘా పేయం గదలచినప్పు కునీళ్ళు.

త్రానికాయము కఱపులబడ

కునికయు నా బుద్ధి వినుడియును ము అవమియు

న బాస సేయవేయ డ్లుంగాక

గి వి టి గి యొన యెఱుగకేనియలు మెక్తని

బంగపె డ్బి పి దప సంగ తులదుగ

శైసి కేనుట పేతెసిరి గలవాతితి

న డ్బినిలుపువాని కనినె మిలము.

క అనిపాసి యరణ్య మునకు

జని యనగన దీక్షమెండి స దన్యావల్ల

తి నె రయ బరమసాక్షి.

21¹

ఋన కన్గో మా యువతిక బురుష వశోగోభాన
వ ఇక్ష్లేథ పూర్వాపర వా క్షం బులందల తాత్పర్యం ఋనికూపి. బ.
క వారిరిమాతల దేలక

భావం ఋనగీ డు మేలు బరికింబయిన

ద్వావున స ద్వావున నవ

నీవర యోధ నీవేర్పరింప నేర వలయున్

వ అని చెప్పిన సంతోషింబ యుక్తి తయంగ్ర జుండు యెమి భింసి
వర్తనం ఋన భూపాలు డు సుఖి యై యుం డున నుచు యున న్నరపతి
కి ను రుపి తాకు మలు. జిట్ల నిరెం.

నీ: అలసగి ము మున స మోయ త్పమున సుప్ర

వీచ తొని పతి స మ్మి యై చరిం. మ.

గా. ౧౭. ఋద్ధి కేనడ వాకు, కేనగారివాళ్లు, కేనడలు, కు
కూపులు అనుట, ౨౦, ౨౧, వినుము, ఈతర మున వాడు
ఈపరువు వాడు, ఇటు సేయడం అనె సమూహం, సమ్య
గివిహారము, ముదా, ప్రాణి యతి, సమ్యక్ భీమా: యస్య, స
సమూహం: తస్య భావ సమూహంతేతి వ్యుత్పత్తి: ౧, ౨,
వాచు: తా, తలవట్టి న్నతె వ్రామ బుద్ధా తాహ వ్యవాధివ,
వనినాన తలం బ్రాహ్మి న వి. . . తే ను తాన: . . . ప్రాణిక్
భృ భగ్నిసి యుక్త మధ్య: పరిశ్రేయ ౫ బ్రహ్మ క్తం జి. . . ౧౦,

వావిరిమండల కి వచ్చిన మండల తొవరి నా
అండే నీ భావము తెల్పుక పరికింపు, పరిక్షింపు

సా. 118 వి ను తెల్లయెకయుష్ట మనితరసాంధ్యర
పంబుసేయగ మెప్పు బ్రహ్మ వస్తు
యర్థి. మనది యేమి యని న నాంబాక్షిను
గాష్టిన మెడనతయొంబున ప్ర
వరాణం బు గుట గాన్తి వాగోనయి
నట్లగు నాకని యుతఁడు సనియె.
నదియు వరగరఫమున సనయంబుమెల్ల
తలసభావంబులగును. డవలసి యెక్క
నాడువెసనక్షు సాంకాన నము గునిన
నానుకొని వేలయగు తెనువాన వచ్చె ..

క వచ్చిన దనపెడసానిన
యచ్చడంబుమాంబున నుత్త మాం గంబుదిలెం
నిన, పెయి నిదురవ్రావగ
విప్లవిది యెక్కనక్కతెలదియు దానలొక్క

వ. అ గునం బొమ్మయూకడపెల్ల ననాటంబుమెక్కడ నాంబాక్షి
నుం గుకుత్తుక గబళంబు నెత్తుకుండు కలుసుండుండ్రుండుండం
గిన మేలుకొనియిదిమెడవైరయై సంతకునానక్కలు నరంబులుద్రెవ్

గతిని ననెడిదప్పి యయ్యున్నట్లు నిర్ణయిత పాత్రలు బయ్యెనట్లును
 నంబుమొందక నీచనాంబులొండవననుసరించును పన్నుండవనమనెడి
 దుమనన నల్లుగతినుండతనితొంకట్రుండతికబలుడైన నట్లుబలుడగు
 రాజోరెనామనాపద నిస్సంశయ ననన్మదు నతండు సముద్రసరితను
 వాదంబును నితీవనంబు గలవాకట్టింపు దాన నీయతిగినయర్థం
 బుదేవుడును నిపలకి యుట్లనియెను

గీ. ఉదడి సుబ్బగిట్టి నున్నప్పునదులతొండ
 మొంతటంబుల తరువులు మించువైంగి
 తటిమి పొంది నగుంబువేతసము తేల
 పెట్టికి పొగవనిమొకేమి ప్రియవయనల్లు

వ వానినున్నాంబు మొకు నకర్కంబుగా మించి నీయేవానికి జొర
 వాట్లల్ల దిడి యేమియనన్మదు గంగయి ట్లనియెను

క బిలువెడలక నిలుగుపడు

న్నగములువేతస నయంబున ద్రుంబువె
 ల్లగుమా వేగముగడపియె
 సగుబుంబున్జిత్తికి బ్రతుకు సమకూరగలిగె

వ అనియెనప్పలవెనెట్లతెలుగుగనికొని

గీ తిరిగి పొందువెచ్చ నాత్మియ నక్రియ

వెజ్జిగి మూర్ఖు వ్రాత్రు నెదురుపడక

గీ యులతవ్రాతని తనియి ధ్మతి మెయివడి

గదపి శీంసలలుడూ సెడక నిలుచును

వాగ్గీ ఆలస్యమును, మాంధ్యము, అసహాయత్వము, విగాహీత్యము,
ఉష్ణములు లుట్టపిట్ట తొట్టేమును, అలసభావంబుతో, మాం
ద్యముతో, ఉండవలసి, ఉండకూలుకుని, అయ్యి సాని
మెడూపి, కాననములుగాన మూంకడు ఉన్న అశనిలున,
అనుకుని పొడుకెని, ౧౩, వచ్చిన అన్నంబుంబున, మెడది
క్రూన ఉన్న గుహంబుంబు, విన్నలవిడి వీక్షలవిడుపుచోత,
లరుతోన్న గాఅమచి, ౧౪, అగుమాను, అకంపెల్లున, క్షు
ణిదవిలడ్డి చోత, కుత్తుక కంఠము, నెత్తురుగండలు, రక్తమా
సములు, మెడవైరల్లె, కంఠము పొరలంబు, త్రేవ్విగఱున
తెగ గాత్రికన, నెత్తిదప్పి, పొత్తిదప్పి, వియోబు, యే ఉపాయ
ము చోత, ౧౫, ఉదధి వేతసములు, పలవేరెల్లు, నిరుప్రల్లు
లుచెల్లెనుచు, ౧౬, ౧౭, బిసువెకలక, వట్టువదలక,

మూం వ అనిన విని యుడిజ్జీరుంబు వగుపదంబులకు గులవంతులు
పతిభనంబులు మెరకునకన్న నరనాథుడేమిసేయంగలవాం
తగుటలను నప్పుడమిచొనికెల్లెంబుడిల్లెనిరెయ్య

నీ వినుమొక్కలుతిహాసముపమంబుతామ

బునబెర్లువాంకెంకెమునివోగిబి

నాశ్రమంబున దద్ద యూవిశేషంబున

నల్లల ఖంతువులును నవదీ నవదీ .

వసి యుండు సుఖముండు వాని లాసెత్తుకు

ర్మరమెప్పు భక్తి మై నాలమతియగు

న మునిమొలగిన యవదనెల్లను నాను

వర్తింప సుకన **మృ** ప్రేరేమెత్తి

తలువ వచ్చిన నముని కడకు లంకు

తెంచుననుగ్రుక్త యూతలు దీప్తరూప

మైన దుష్టుగాఁ జేసిన జోయంగ నదిగదంగి

కవియభయము. తి పొరె మున్నవియురువున్

నీ. బ్రాహ్మ బెట్టుల వచ్చు యుదరిన బెట్టుల

గా జోసిగ లపించె గరుణమెఱుయ,

సెంక మత్త కతి ఖూల యెలుల మరి సెందిన

నుద్ధ త కరిజోసి యె స గె జలయము

సింహంబుదెస జీతి జేంచి పొరెంబన

ఘన సింహ ముగ జోసి గర్భ మిచ్చె

నరభంబుగాఁకి జికి త మైనను వల

నరభంబు జోసి యు తానివా జోసి

విట్లు దివసక్రమంబున నె కుడైన

స తత్వముగ జోయినా కుక్త నరభంబున

7/6

శాశ్వతము, పిలమరిని-భయముచేత బదిగినశరణు
 గొనున గాగిడి-1 మాఁ భయం. పు సమయి యింకొక
 యుయతా, ఇ త్తొక్తం, కలి, సింహా, నరభు, అ ప్తపామాన్యనయ
 నశ్శర యోవనశావర ఇ త్తొక్తం, ౭౨ ౭౩ ౭౪, ననునని, పోత
 భయపడి, వెక్కిరింపై ముట్టెరపై అమర్, ౭౫ అమ
 విహారంబు, ఉన్నతస్థితి పోన్నత్యము .
 ౭౬ ౭౭, కులముని

15/

గ్గల ప్రవిభూతి దుష్టనకు గల్గినయెడ గర్హమెట్లు భా
 త్కలమది మన్నరూప రసయ తమ మధ్యమ హానరూపమా
 క్రుకు దగంగనయ్యలు పదంబుల నిబ్బిడు నీతి భాత్యుకా
 క శాశ్వతము సత్యమును సజ్జ
 త్కార్య బిడ్డ నంబు భక్తి తాత్పర్యముగాం
 బోధము గూర్చిన గురుకుల
 వ ర్గకు లం బేలని రికి చాడకొక్క ఉదాహరణ
 క ఇది సిద్ధాంతంబునరా
 దుది తయరకొ యెట్లు వైన మున్నతవంతు
 నిది తగ్గులందగు ప్రకృత్యు
 వెదకి నిలుప వలయు మాననీయ పరమునా
 వ ది మియెం దం జోక

4 బుద్ధుడై యెను జెప్పెద మహాలాగ్రహ కైసరి యైన జగదీశుగా
 నుక్కును లావునుంగలుగునుద్ధత సత్త్వ రయంబుగావుగా
 కైక్కుడు గ్రాత్యముల్లు తపనెట్లె గునిట్ట విసెంబునంబుగా
 గుక్కుల గుచ్చి సోయి రనకం దలచుల్ దలకూడ నోయ్యనో
 5 వలను గులంబుతోని పరివారముగాఁజేయ నేలసేల్చిన
 గ్గతయను సెప్పె భక్తిమదిగల్గు సువపుష్టిన మిత్రుష్టే బలం
 బలువతిగల్గెనోని యల యెల్లను సేలగ భూలవేయనా
 బులవిను రాఘనోర్పరి యల గూరుఁడె గావలయుంబుమొనరె!
 వ త్రినితెప్పివెండియు.

నీ వినము మయూరంబు విధమున బహుం బత్రి

భంగులప్రజయంతరం గమకత్తు.

వశవలన సేయును ముద్రా గువాక్యము ల్వీలుకము

మంత్రంబునె శరసమాజి వెడల

కునిక గరత్సమయోబలత్రయ హంబు

గాగ ధర్మంబుగి శూప్రకార

మొండి తనర్పస ములయై పత్త మ్మే

యాచం బుగి కెను బధి క తరస

మున్నతత్వంబు స. శ్రయ యోగ్యముగాఁ

నాంబునునుదరి వస్తునశాంబుకలు

మేలు తెలి గుత్తమును నీబకాచు

నెమలలు ట్లువతెదో... త్రయమందున్నప్రధానో?
మైసిప్పగం.

శ్రీ ఆరుక గూరిమి ఫలదంబులగుమనుష

శ్రీత్యములుదాసెఱుంగునునిత్యవిధుల

నాయమును ప్రయంబును దశకసికెయను
సంపదలుగంబు యునికిరాజునగిగియు.

వ. అనినవినిలయు దిష్టిచుండు రాజులకుదండంబు సభ
సాధనంబు దధియస్థుడూపంబునినవలతు దెప్పవేయ
నిననన్నరదోవునకుదోవప్రతు. కిట్లనియె.

నీ అసితొత్పల బద్ధయ యైదంత్రికారతు

త్వయమునుబులు రతుత్వయమునినో
కలురెండుపారాత్మకంబునుశంభుక

స్రీంబులుబహునయనములు గలగి
యూత్ప్రతొమకమును నుతివరుగొన్యంబు
కపిల రుద్రాక్షరల కంబుసెప్ప

నసిగదాపత్రిక గాననముసలర

ప్రపాద శరతొమ రత్రిసూల
పరశుమునిసాధనంబులబాపబసుల
దరతరంబుసంభేదనతాడవాచు
తైననినిదప్రమాతులనేపదబురుసులు

రిండు దండలు సద్గుణులై ట్రయము మోందు
నీ పరులదసంసారం భక్తపాపం దు భక్తంబు

విజయం దు నీలానందు విశేషముడు

అపామత్తులు కుడు అజాగరమందురాసకు

తసి సత్సంగులై నెందు

ప్రాప్తవసుండు నీ ప్రాప్తమునకు

వర్తుండు మనుమి నీ వంకరుండు

పాల్గి.

శేరిలింగంపల్లి సహాయుడై ప్రకాశిస్తూ డీన్నరైకైలుకల్గి
నడచుచు, బొన్న తోడు పొసావాది. సంత్రయంబులకు, వలెక
హాత్రయంబులకు, అగుట నామము, సమయము వచ్చిన
సత్తమండు చేసిన కారములను వలెనొక అంబులను వీడవెట్లుకలవగా,
సర్పములను దుబ్బులను దునుములు ప్రవర్తింబుల రాముకునాగియ
ము. ౪, ౩ కారముల వలెనొకాంబులను సంపి పరవలెత్తాంబులను తెప్పిం
బుకలంబున్న సూర్యునికల వలెనొకాంబులను కలవెలుగుటా పును. ౬
అయి కైకలంబు, కూరినియై, నికర్షకములు కలంబు, అయియు
వచ్చిన సాగలము, అయియు. నిరియోగము. అనగా నిత్యమున్ను నియో
కర్షకములకు సంకలంబు అనుట, ౭, ౮, అనెడియోగములను
తమఃప్రభావ వై సవికలంబు, వల్లనై అనుట, వంప్రకాశతాప్త
యము, రైకర్షకములను మోక్షములు, భువి వలెవచ్చుయము, సామర్థ్య

దానదం తమలు, శివార్చితలురం తు, ధర్మార్థములు, మహా
బుద్ధుల సుపనులు, అశిష్ట బ్రహ్మమును, పాపాత్మకమును బలా
గములు యెనిమిదిన్ని పాదములు, హస్తమోక్షాధిరథాః పత్రి
కాచోవిష్టస్థైవరైశ్చికాశ్చరీకాశ్చైవ తదశ్చాంగం బలంబ్రహ్మ
గ్నాత్మకం సేనాంగాలుచి, ఓడలు శివ, వెడ్డవాళ్లు ౧, ౬... వాళ్లు
౨, హోమల, సంఖ్యసంఖ్యగణన బ్రహ్మము అనెకదేవత్ర
ములున్న అనగా ప్రత్యేక భుజులు అనాది, ఉద్భవరాగా
మకము అనగానిలువు భూతాంశులు అయిన బంధువులు,
ఉరునరుణాస్రంబు అనగా బిష్ణుయం శుక్లదండ ప్రకా
శ్మగణము, ఓ ఓఃప్రధానముగలక ఆరుగర్భములును
కవి ల లుటా భూతకంబు అనగా దండపశేషి వ్యాగము
వై నకముడలడదుకను క కవి లవర్తము

120వూ. గామాది సుతులకు తిగళ్లుగల వ్రాసవారికి
తం త్రంబు సంగ్రహ మంత్రమనగ
బరగౌపిరులయెప్పి యుద్ధవిరమయంత్రుఁ
డైనవిష్ణుఁడు తం దమైయూవసొంబు
శివరస్మితి యనునివి సిద్ధ దం ద
నీతిసామాంతరంబులు నీతిపవర్యోగి

వ. ధర్మార్థములు సుఖాసుఖములు నయానయములు నాధిపత్యములు

బలాబలంబులు బ్రహ్మాంధా ప్రసాదంబులు మొదలయిన సక
లావస్థలను దండంబు సమగ్ర సమగ్రప్రకారంబుల గలుగుగానైన
సమగ్రప్రకారంబు దండంబుచేత రక్షింపంబడిన ప్రబుధాంబునకళ్ళు వృ
ద్యేందింబు నట్లు గుట్ట దండంబు రాంబునకు బరాయణంబు

క సత్యప్రకార ధర్మము

నిత్యానుష్ఠేయమది సునీతమగుచునా

దిత్యప్రతి బ్రీతుజేయగ

న తుగ్గుతి యెసగు నాతఁ డన్నప్రముడై

వ దానఁ జొసి దండంబు సుప్రసన్నంబై వెలుగు దదీయాంబు భావంబులు

మఱియునుం గల వాక్యం ప్రము

గి పురుషుఁడీశ్వరుండు భూతాత్మకుండు జ్ఞి

శుండు బ్రాహ్మఁ డత్యయుండు సత్వి

మనగ నేతువే శ్శు లప్తమంబు బ్రహ్మ

తియనగ బరగు దండవేపువే శ్శు

వ. దండంబు సాక్షాద్దేవుఁ డగుచుండెనెనది యొక్కయితోనె

మగలదు వినుచుం గదేకాధీశుండు వసుదేవ మండలరాంబు రామ

కైలంబునండు ముంబు ప్రత్యంబున బ్రసిద్ధంబు గలంబునకు

దేవీసహితంబుగా -

వార్త ^{బిష్ణు} సీత గదాదేవతాదత్త సాధనములచేత పాపముల నెడమగలుగు

ప్రసాద శాస్త్ర సమయగా అనుచు. సజ్జనప్రీతి గాదండంబులు విరిచు
నొలని త్పర దశకామ సుతుప్రసాదప్రసాదులు. అప్రసాదైక
యన శ్శంఖ కర్మణ్యైర్భాగిమవాణి, నితీ దివి వివహవస్తా ముల సౌభ
మోగరాంబు తేసుల్లు ద ఇతలక్రితం. పరుతు, సరాత్పరుత్తెన
దేవుల, శ్రుమామ, అక్షరము, నిత్యము, శాస్త్ర, కామములు అను
రుద్రతనయలుత్తెన కుమారరాంభుల సంఘము మంత్రము, మంత్రము
అనగ విరసపెరులు, ఇరువదిసంఘము నామములచేత నున్న విష్ణుకే
దేవిదేవం నామములచేత దండమై యావవింజ్లు శ్రీ సరస్వతి
అనెవి దండనీతి నామములు, అసిద్ధి శసమో ధర్మసౌత్త్యధర్మము
ధరం, శ్రీ గర్భా వినియ కర్మశ్రం వ్యవహారః ప్రభావరః, శ్రాంత్రు
మృత మంత్రము శాస్త్రం వెలగవీదతాంవరః, ధర్మపాణా త్కరం దేవస
ర్వగా నిత్యగిగ్రహం. అసంగి రుద్ర త నయో మసదోష్టశివంతరః,
నామాన్యోతాదంశ స్రీ క్రితానియధిష్ఠిర, దంశోవాంభుగవాణి విష్ణు
యదైష్ట్య నామములు ప్రభు రితు శ్రీం. ౧౦. ధర్మధర్మములు,
దంశము, యోగము అయోగము అని రెండువిధాల ఉండును.
౧౧, సత్యోక్తితీపతి, ఇంద్రుని, ఆదిత్యా విశ్వవసవో సప్తర్షి
ఇత్యమరః, అష్టంద నాతేశత్ర కషి పనిను గ్రహస్థాన్ని మాంప్రభాం
ఇత్యుక్తం. ౧౨, ౧౩. పురుషుల యాయెనిమిది పేర్లు నలదండము
త్యక్తియంత్రములు పొందినది.

నట్యం 224
 ఇనియం దు వసింతు మలనిగనిప్రభాతం బనివృత్తం బునను
 దాత్తుడైయలండ నమ్మహం సతికడకు ముంధాత్తం బససుదొంతు
 సవివయంబుగా బ్రహ్మిణ్ణ నాభూవల్లభున కతః క్షణభిషాదాంభు
 లగు సుపహరంబు లాచరింతు వస్తునకార్యం సమీయని యుడిగిననప్పడ
 మికోట దండప్రకారంబు సవిస్తరంబుగా నీవునెప్ప వినుట్తై నిన్నాత్మలు.
 ప వస్తు తినమట యు నమ్మ హత్తుఁగిట్లనియె.

నీ అబ్బుడభద్రంబునీయం. X దలంబు

త్విరు నాత్మసద్భు శు నివెదక యెండు

గానక తామెక గన్గంబు ధరియింబు

వె యోళ్ల కుసు దుమ్మి వెలువరింబె

క్షేత్ర సంభవతదౌసి క్షేత్రం కనుపెరిచి

బరగె తు నాప్రభా పతియల బుత్తి

యుండు X ప్రళయై నర్లును నుండనంతర్ని

తంబ యోవల చురంబమున నడచు

నట్టదగుట దండమధిప కార్యకార్య

తం ప్రభోదమెదత కానదౌసి

మహిగలం X గడవ మర్యాద వక్రింబె

గమలభువుం కువిష్టు కడకు నినియెం

క హరిసంపాద్యింబు యుతని

గానిరుద్గునిగాంబునీస బ్బుం దీతడవ

మైనకాశమును గ్రహతొందరు

వినుమని దండంబుతెలుగు వినుపించెదగల్గె

వల్లయు లొకరత్నకుండగు పృథ్వీకాశ్వురండగాని దండంబువంబున

జగంబు గలంగుటే జీరింపన విరింపంబులు మనస్థలంబును

మోదోద్యంబునిజుద్రుగా వంబు దండంబుగా గల్పంబు దండనీతికొ

శ్రయంబు పరగుమండ

నీ. వినుమంబు దేహాది వేదములన్నియు

గల్పమై నయంబులు లందు

తెరసి విద్యలు బడి పేర్లు పూరింబు

లన్నియు మొక విద్యయధిపతి

విదులసేవకు నెక్కువ వితతియు తయనెయ

విద్యయధిపతి ~~విద్యయధిపతి~~ విసంకంబు

చా. ఏవం ప్రయోజనమైన దండంబు త్రయతాంగతజ్జ్యోతిర్మవంగ

దండంబు, అర్జ్యము, వరానాదకము, పాంశ్యము పాదావకము

ఈ ఛాపూర వ్యతిక్రమముక్రియయందు లేమ గ్రంథమందు అవి

కర్మగతమని తెలియవలసి నది. ౧౪౭, అమృత తమిళవచనంబు, అ

నగా గర్భము తన శిరస్సుయందు భరింపబడ్డది అనుట, సగర్భశిర

సాదాపై వర్షపూగా నధారయత్, ఇత్యుక్తం, క్షృతం తం ముక్తం కౌరిన

ట్లీ నడచెడి. గమక అంతర్ధాన మై నది, ౧౯, పని సంపాద్యంబు తనగాని

226

ఇట్లు దండనాని, విష్ణును తన వద్ద ఉంచుకొని నిజ ప్రభావంబు దండ,
 బునా గల్పించు దైవతేజస్సును దండదేవునగాజేసి ఆత్మాన మత్తు
 నా దండమస్మదౌద్ధేవ సత్తమ ఇ యృక్తమ్ ౧౪, ఎనువచులు
 శ్రీమహాద్భుతాద్భుతములు శివభాగవతంబున రుక్తంబొత్తితే
 కల్పము అనగా మంత్రకాస్త్రము పదునెనిమిది పురా
 ణములున్నవి. సర్వధర్మకాస్త్రములున్నవి.

1 మూ. సేవ కట్టమీమాస కామెక్త యిట్లుగా

వివరింపదునాల్గు విధ్యలయొక్క

వై ద్యకేలా దండగాంధర్వవిద్యలద్వ

శాస్త్రమునీతి విద్యదత్తుచితవృత్తి

వే లయనా బదునెనిమిది విద్యలభవు

దేర్చుకొనె బ శత్రుయ చితముపొందె

వ ఇట్లు సమకట్ట దండంబున దండనీతి ప్రపంచములైన యవిద్య
 లును విష్ణువక్త గవంబుజేసి నా సర్వోన్నతుఁడత్యమ్మునా లకె దుమ్ము
 సుంఘటించు యాభంగి బ్రహ్మపతి ప్రసవంబు గావించె దండనీతిసమస్త
 రూపయై వెల్లె నెల్ల జగంబులయం బునుండె నరవిందభవుని
 యాగంబు సుప్రయోగంబైనదే చె విష్ణుండు దండనీతి శాస్త్రంబునకలం
 బునంగిరసున కెన్నె నంగిరసుఁ డంద్రమతీరుల కును మతీరు భూమకం
 భువులుఁ దనీతములకు నెన్నె నీత్రమం బున నదేజగంబుతలరేఖ

దం.డంబు జాగరణంబున లోకంబు మంగ్రవామవాతంతై నరిల్లు
 గపద్ది గంతరుఁడు రుద్రుఁడభవ్రుఁడు నిధిణుఁడు మాపతి యనుపేళ్లను
 బరగు నద్దండ దేవుని నతుల భక్తంబున నునయించి భూపాలుడైవాంకామల
 శ్లోక సిద్ధుల బెంచు.

శ్రీమద్భక్తవల్లభానందాచార్యుల వ్రాసినది

క అని నసుహూముఁడు సెప్పిన
 విని మాంధాతలం డుదండ విభవశ్శ్లోకై
 యనఘమవి పరిపాలన
 మొనరించె సునీతి బండ యుక్తి వెలయగార్చు

క ఈ యూర్జితము వినిభూ
 నాయకుఁడెవ్వం డిలామి నమ్ముల నతుల
 నభ్యయంబున బూటంబున
 రాయుష్కిర పుణ్యభూరి యనునతఁడు నప్రపాం

చ అని నవిని భక్త నందనండు భక్తాభిరామంబుల నదవతియై యైన
 మేత్రనెల్లునని యడిగిన భీష్ముఁ డిట్లను వాల్మీయంబు పతి యను
 నరిష్టండు గామంద నామయ్యడిన మునిని నీయిట్ల యభ్యసతంత
 తని కెఱిప్పిన భంగిదెప్పెన నాకళింపుము

చ అని యముదేవుకామము నర్థము భక్తము గామ్రుగ నామతం
 త్రని రతండ్రి నవూడు సుప భక్త్రుతి పన్నుఁడు గాఁడు దుష్టనం
 డనమొనరింపఁడట్లపతి జాయురు సొంధులు నాద్యులును వా
 ఙ్మనులును కానభోష నను జూపును బాటలు నెల్ల భంగులగ్

౧౧- ౧౨౪
 తర్కశాస్త్రము, ౧, వివాదాంతము, ౧, తైత్తిరీయశాస్త్రము, ౧, భృగుశాస్త్రము, ౧,
 భృగతశాస్త్రము, ౧, అర్థశాస్త్రము, ౧, ౧౪, ౧౫, ౧౬, ఇట్లు దండమును
 గాఢశాస్త్రమును, అపమనెనిమిది విద్యలును విష్ణువశనవంబున
 అనర్విశ్వరుడు, శివుడు తమ్ములుగా క్షుతుని యిష్టనానుడు ప్రకృ
 యుగశిష్యమును అయినది, విష్ణుండు దండనీతిశాస్త్రమును సకలంబు
 సంశిరసుని కిచ్చెను, అనగా పదునెనిమిది విద్యలును అంగిరసునకు పూ
 ర్ణమందే వర్ణనముచే దండకాంగరణమునెల లోకమంతాదలు వ్రస్తా
 కపర్తి మొదలయున అరునామములచేతనున్న దిన్న దండమును
 ద్దరింపి కాళు భాను పశును, కపర్తి శంకరాదుడెవ్ర భవసాక్షినియ
 మాపతిః, ఇత్యేషభండో విభావిత ఆహమధ్యే తథాపర, ఇత్యక్తం
 దండము శివతేజస్సును విష్ణుపాతమును అనితెలియవలసివది
 ౨౦, ౨౧, ౨౨, అనిన, అంతే అరిష్టః, అంశారిష్టః, కామందశాంతి
 కామంఠః, ౨౩, అనయముకర్తృని, శాంతియమ...

౧౨౫
 కావనధర్మసిద్ధికి ముఖ్యమగు నర్థము సంధునిష్ఠమే
 తేవిధిని నధర్మరతియొక్క కుగా మదిపొన్నట్లుగా
 మానిలబుద్ధిగాక యులు తాగత సోభిము లాంశరియము
 భూవిభావేన భూమిసతి మొందిరముం మహావాన్మతంబుగ
 క అనవినిధర్మ తనూముడు
 భూము శీలంబునడిక సంప్రతివిధుగా

నానిలగూడు దత్తవీరుడమం

బన ఘో వివరింప వేదయారతి నాకర్చు

వ అనుదయనాప గాతనయందు వినుమనిమను మనితిట్లనియె

క మున్నిండ్లస్థంబున

నన్ను తెచ్చి ననుభవముయొక్కంబున

యొప్పుతెలుగు ముఖ్యధను

కన్నులు గమరింప నతడు గడువగసెందె

వ భవదీయసభయొప్పునకు రాఖసూయంబునెట్లనయలు
 లద్దానంబునకు నట్లనహాపడి ధృతరాష్ట్రయో భవద్భవంబు
 ననిస్తులు బదివేపురుభూసురలు బసిండి పల్లెరంబుల బాయసా
 హారంబు నానుది మొదలుగా గల లక్ష్మిపెంపు గడియ తనవగపుత్రాప
 బలతిన నతండతని కిట్లను మధురాన్నపాన మణిభూషణవరహ
 హానామలంబోసి యుజ్జ్వలంబై యొప్పు దిగంత నయై నవీర్యబసదే
 పొండవంగ్రుం డెక్కుడు మెఱసియుండు దీయ గలదే పప్పెర
 గ శీలవంతుడైన సిరి యెందుమరు ధర్మ

తనయనుండి నిరికినెనయనంగ

నెక్కుడనగ లక్ష్మి యెసకమెస గచ్చె

శీలమలవరింపు శత్రుమునకు

వ మాంధా త్రంతునునాభాగుండును మొదలైన మేదిన్ పతులు
 శీలంబునగాదే యొలకంబున బెంపువడసి రివిషయంబున

230

కైత్తయితి మాసంబుగలదా కర్ణిం పుడు.

క దనుజవిభుడు బ్రాహ్మణం

తనిమిషపతిరాజ్యలక్ష్మియతులతనీలం

మునగానిత్రైలాక్యంబునం

దనవశీమలగణోసికైనియెదర్పంబలరగి

క దానికిసేస్తు బ్రహ్మస్థతి

తొనమరేంద్రుండవేలుమెకకెనువిధమే

గ్గినాన్త్రాభ్యుగ్ధచునిం

గానంబును మతంబుసెప్పుగరుగొనివీతుడై

క అనిగరుండువనుపనిండ్రుండు

సనిభ్యుగ్ధచుగాంబుమేలుసమకుంతుతియ్యం

గనఘాంబుపజాశింపవె

యనినంబ్రాహ్మణుడెందు మతంబెఱిగియున్న

గీ. అతనినాన్త్రాయంబుంబు యువ్వెరవిప్పింబు

వాగ్.

మనకింపంజాతేయదా, దాయరువద్దికింబు, ౧౪. కాచున,

ధర్మసిద్ధికి ముఖంబును పల్లికాభుతమగును, అర్థసిద్ధికి

ధర్మకతియెక్కొడుగు, ౧౪. ౧౬, ౧౭, మున్నుకమకింప డిడికింప

భవదీయం, నిష్ఠలు నిత్యమున్ను, పసింకిపజ్జెరంబుల, రుక్మపాత్రంబుల

యంబు, దిగ్గడింబుతెత్తెట్టు, అసదీత్యువా, అసదీత్యువా, అసదీత్యువా, అసదీత్యువా

231

శేల, యదిష్ట సింహులం జాత యుంధృశ సాయుధిష్ట శి, అశి
 బృం వాసరవాశిష్ట వలవాశి బృవ ప్రత్యుకాశాక్రమ, లక్ష్మి యే
 సకమేసగ లక్ష్మి వ్రష్టి విక్రవ ----- శా

కృతగ మేలువైందు ననియెభార
 వృంకు వమ్రాజాశ్రావ్య గుండలు ప్రవర్ణు
 శోశి శిష్ట విధులు సేయుచుండెను

వ. అక్కడ నీవేం ద్రుండు ద్రుసన్న ద్రైభూసురా కృతియైన సురప తినిం
 భూనినిన నతండు నీకు ద్రైలు కృణుభూని స. పి. ప్రప్రవైన కార గుండె
 తింకింపవే యునుడె యు

శీ. దనుజ నాథుఁ డిట్లు లను రానిన నంగర్భ
 మున ధరామరులకు మనసు గండ
 పోయినెప్పుడు నొన నూయందుల మ్మువ
 త్కలకు ధనము లత్తు నెలమియెంత

వ. వారలు మెప్పు నట్టే శిలంబున బ్రవర్తిల్లు ముదానంజోసి మహేష్వా
 న్నతుం డనెతి

క. అనభృత నీశిలమునా
 కన ఘాదయమె సగవేమవోత్తు లదగజేం
 దిన వారు బ్రతుకవలదే
 యుదివత మూప ననిమిభాధిప్రఁ డతిరేగి

కవిని ప్రవర్ణ్య మంజు గృహ వన
మన మన గమరంగ విప్రహం యోగంజీ
తన భంగి యోగననువేతి

ప్రసూరుత్పేగ నిబైశీల ముంబెంపెసగో
గో పడని యుద్ధుల మంజు సంపన్న తగులు
జనియె తదనం తరంబు యుద్ధమను వరుణుని
తనువు నందుండి తెలిస్థితగు విలాసం
శ్రీ నమ్రురుభంజు వెడలన నతడు సూరి

వ నీవె వ్బొం తెవనిన నమ్మరుభంజు లెక్కును శీలంబు నీ విష్ణున విప్ర
పాల వసి యుంపంబునియెదనని చెప్పివెగియున దతనం తరంబు త్ర
మంబున దేహి మయరు భావంబులు నిబిదేహంబున నుం ది నర్గమ
ప నద్దాన వెళ్ళురు డగు గురు.

క క్రొత్త మధర్మము నత్యమ
వ్రతంబు బలంబున గుటి వినబడినంత
స్మిత్తము వివాద మంద మ

తరములై యొకవారి బాసన వేతాడొ

క వెడలన నీవె వ్బొ తెవని
యడిగిన నాతనికి నిట్లు లనుదినతన
ప్రకటిసిరి సోమ బలమె
క్రడమనయగు నందు ప్రాంత గడి వెడలుతొ

న ప్రానినభయంబు బెంటి యుతఁడౌనతి తొంబంపన్నకంపం
 వినయమతిం దశం గాఁగెనె ప్రవరుండ తఁడె వ్వింకన్నన
 వ్వినిత సురాధి నాథుఁడు ఇవ వ్విన్నన రాజుని విభూతియుతయున
 గానుతికం నన్ను తొందె నిట్లగానిల్చితివును నీదున్దిలవయ్య

న వినయము నీలంబున భక్తుంబెలయు భక్తుంబున సత్యంబుదెయ్యెను
 సత్యంబున వ్రతంబు సొప్పడు వ్రతంబున బలంబువాత్సల్య బలం
 బున రెండుగల్గుదు గావున సమస్తంబునకు మూలంబు నీలంబు
 యునినె ప్పి నీ శిష్యులందరు పాఠవిధిగాదులతొం గుండంబునను
 దుర్యాధనుండు నీలంబెట్లదనియతి సిగ్గు భక్తరాజ్యం దత్తవిధి
 నిలెంబు

క ఎలమి మనోనావాక్యాయం
 బుల హోవోహివమర్మల భూతములయెడం

వాగ్. - నీలము, సద్విలత్తి ౩౦, ౩౧, ౪౦, ౪౧, ప్రకృష్ట వస్థిదేహ
 యు సర్వస్వ వస్థిదేహి, ౩౨, ౩౩, ౩౪, ౩౫, ౩౬, ౩౭, ౩౮, ౩౯,
 ౪౦, ౪౧, ౪౨, ౪౩, ౪౪, ౪౫, ౪౬,

శి.మూ గలవి ముక్తి లభుచును
 లిలయింపును దాని మల్ల మూన్పుముచు తత్త్వి
 క సరమి తముని స్థు పొందున

234

234
 సెలవు కలుగ దండెనదిరి నెండింపడెను

ನರಸಮ್ಮದಲಿಂಗಬ್ರಾಹ್ಮಣತೀರ್ಥ

శ్రీ లక్ష్మణశిలమునకు సంబంధవల్లము

३ असौ सवि प्रज्ञो यः०

దనుధర్మముతొండ నికు నడిసెఁబి.

న.న. యోగి.చెడవీలము

మనమునకుందిరము సేయు మనుజుండుగా

వ అనినవిని యుజ్జ్వలపత్రోచ్ఛ్వానితేనానాశయనునది యు న. త.

శ్రీ లక్ష్మ. తు న ది న ర్థ క మ్మై న న యోజు మః ॥ బ థ క మ్మ సు త్యా న

సాక్షి కలిసి రాయించబడినది అనుమతిపై సాక్షి

శాంతి త. జైసి న నది దుర్బుద్ధిగా వింపె నరి విభాదంబు జేయలు మహర్షి

ಎಂಬುದಿ ಸಾಧನಯದಂತಿಲ್ಲವೆಂದು ಯಾರಿದಿ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಬಿಡಲು ಸಾ.ಕಾ.ಮೊ.ಪ.ನಂ.

సంఖ్యై న యితి వోసయ్యుగలదు వినుమని లకుక్కురు సత్త ముండి

உநி யு

సీ. హైదరాబాదు, శుక్రవారము, తమరాజుపేటపూ

యినపైఠాటి ఉన్నచో తగ్గేట్లు వదిల

మొదల మమ్ముయెలా సూర దశి అవ్వెన్నంటిన

నది చూసునొకమట్టి యక్షమయ్య

సెలకమరి ద వ్వుయ్య సెలకమణి దబ్బి క

శాంతి వరమయ్యను ముగింపు పంపింది.

లర సి పొరి ననింత నం త మోహము నాన

దెనుచుచు బని మహా వనముజొచ్చె.

నవివిధుండు డ స్థి యుజ్జ్వల సుకముని

పల్లెకొని వయసులు ప్ప లళలముల

దృష్ట్యోయి డప్పి దేరిలకుజై డయుల్.

శ్లో బృందెన తపసి యు తనితొడ

క వనమువత్తడ నివో

ప నిక్తై వసు దేంబ తొలప రమణభాదం

బునసెంతె దని న నాతం

డనునెంత ముఖముజొడ నయగ వేసుకో

క అసెంబ లవస్తు తినను

గాసింతె డ్డ యుది యు డవిగలనెను ముఖయూ

వ్యాస క్కు డు వగ ముం దన

యెసిన ముఖ మన ఘ తప్పియె గుట్టుకుగడు

వ ఆశయంత దుర్భివారయ గుణేయని న ముని యుమ్మను బివల్లభునకి

ద్లని యె

క విను తీర్థ యాత్రునియె

నను త్రుమంతె నబదరి కాత్రు మమునసె

క్రనిగంబుతి శ్లో గాత్రం

దనువనుపెరింటి వాని దాప సచక్షో

36
 క కని శక్తిం బ్రహ్మిణ్యశు
 ముని యంతి ధ్యాయేనర్ప మేదంబుననా
 తని పాలధర్మ పుణి తులు
 వినుచుం కెగ నెత్తధర్మ విభుడైతెంతెన్

చ విభాదని వర్ణుతగుచు స పరివారంబును సదారంబునన్గొనుచు
 పండుజ్జనపతి లకుమ్ముని పతిగాంబున నతఁ డతిభిష్టంబుం సత్కారంబు
 జ్ఞోసి యుండు మన కారణంబుడిగిన నన్నరసంధుండు
 ప తనయుడై క. ధువాంశుగుణ భాముఁడు క్రితనవాంఛసాంతుకా

పా. ౪౭, ౪౮, అనినవిని అది విభాదంబు జేయిమన్నది అనగా అ
 ప్పుడు తనవద్ద ఉన్న ధర్మత రాజ్యంని సంతోషముకై అమ్ము అమ్మ
 మన్నది. గాం, హైవంతులు అని, అమ్ముతొ బాధించుతొ అమ్మ
 ము లకుల్య కాచ్ర అయ్యు, డస్సి...

చి.మూ. నన మునకెని కాడు వడి నో వడువంబును దెంచుతెంబుగా
 నన మది యూసెట్రి ప్పుకెనిన న్నెగఁకుంబు భువన్నునాడన
 న్ననలేడు వల్లకుండి వదనంబుకయంబుక వాంఛంబు తతొ
 క మంతింబున తనిలుబు
 కాంతం. డిల్లనియె మజ్జియుగాడతంకా
 కాంత తదుర బు పలయుగా

శింత యువ హామిగునయ్యయెడ ర మునీంద్ర ॥

వ అనుదీ యువ త్రాప సెగితోముఁడ మ్మహా తిముర్లుం బాణాకింబు

క వి నకుఁడు మానసము ధృతి

నూన నుజిత వ్రత్రో నుంతు నుదిలగా నకయెం

రై నకు నెయ్యది యెనియు

వాని కె దుష్ట రముచేద వసుధా భీకాయ

క అర్థా శ్చ లగుజనంబులు

పూర్ణిమనమోదే సిగ్గు పరపకతగన

లయ్య ర్థులసాక్షి ల జేయుకల్

తార్థ్యంబు చుక్కలకుఁ దలప నన్ని ల జగముల్

వ అనిపలకిస్తాంబులొస్తా రక ఆప్యంబున నిట్లనియె

క వి నుము గుణింపంతుఁడెక్కడో

ధనవంతుఁడైనయెక్కు ధరణీ నాథుం

దనకుండుచేర్చకైకా

పనమ డిగి ఆదియనా అ నత్పముపైర్చి

క. ని నా తా నుండెలబ్బి

మనా తంబు నానాదె అనుమరితొసకల

పుహం యు మనెవ్వరి యుందును

పరాంప నని యతులక్షై నప్రతముం బరానో

అనిబె యుపైర్చి వుండెల్ల తాను ధనమర్జింబ యునట

38
ప్రయుక్తుడై తత్కాలమున తనైకా శరణున ద సస్త్రియగుట
దేవ పరివేషియ.

న సిద్ధుడి యొనవారి యెడ నుల్లము నందు శ్రుతమ్మై తంశతో

శ్రీ. గానింబెట్టి, గాని పెట్టి, గెరి, గెలి, ఎను, తను; అదో
మునిది,
నామ తపోదనమి తుక్తిం, శ్రుత తాపత ను, గెగ, కనిధరణి
విశ్వరూప, వీరదుర్ముఖుడనొక మి గెగ, గెగ, తనయలడ, క్రీడననా.
భ, అట్లయందు వేళుకపోతే, ఈ అడవి వస్తు, కాడువత్తినక్షరనప
డకపోతే, ఇదిజేసినవము, తడువంబునుదెంచితే, వేదకవస్తుతని, న
దల శ్రుతే వనహస్తి శ్రీ తమ పోట్ల, బల మలికా మిత్తుక్తిమ్మి,
అంతటా నేలనగా ఆ గానింస నుపసదను అనే ఎకారముతో
అనుట, అనావాప్యరూపంబులయలు తద్ధి పయలి తసుధి, తం
మహం. వ్యవసాయామి ఇతిత్ర తావ వ్యవస్థితం ఇత్యుక్తిమ్మి,
అంతెంచు గాథ తం మై నాన పోత అత్ర మించల యుట దుర్లభమైన
సలముకలదవుకుంచుండగా ఇంతలయనవచ్చి మగునలయ.
ఎడర, మనస్సు లయందు గెగ, గెగ, ఎనరుండ, ద్రుతిని, ద్రుతికను,
ద్రున, పొందనా, ద్రుదిలకెనక, భయపడక, గెగ, అర్థార్థ లగు
నకులకు తోదని నిగ్గు పెట్టిక యిస్తున వాడు దుర్లభమ, గెగ, అ
స్థగర్థానార సర్వరకత్యంబున తనయంబు లుతి నింపనలునిచ్చి

పృథ్వీనామ సంక్షిప్త చరిత్ర, ౧౩, వినుము త్రినామ దేవతామయం నామ సంక్షిప్తము
సార్వభౌమ, ఒక బ్రహ్మచారి యొక్క నామ సంక్షిప్త చరిత్రను గురించి
మరియు త్రినామ మూలక తత్వము చరిత్ర, ౧౪.

మూలం - జెడుగ గురువనితనెడ నాత్మమయగార్హితి బట్టుచు సేవ
వదిలగు నీ చకాంత లెరుద వారకయూసలుసాగునట్లు జె
క్రైతలును బారునాస గమియెట్లు చెరిగియును సోమియెదె డాక్టర్
వ త్రినయూస పట్నం బెలావమి సుఖకరం బగుట జెలపి యువ్వ శృంగు
వల్లు నకు గరుణించి యుతని కెదుకు భూరి దుగివల్లు దన తపావిమహా
మహాకర్మం విశ్లేషణపెనని చెప్పి యుత్తమం దునుమిత్త్రుత్తంబు
మృగాయత్తంబు గాకుండునట్లు నామోధించె బాం దవాగ్రామ
నిచ్చ నివాకర్మంబు లందరింబును స్థిరం దక్షి నిరాశాత్వం బున సంకాపం
బు దక్కిసున్న విగమ్యని పలకె నన్వితోనానాభూపతి భవదీయవ
సనామత్రా సాంప్రదనంబున దల్లిప్రసన దింతను దక్షప్రకారం బులు వివరింపు
మనిన నతం దతని కడ్ల ని తెలుపు

౪ రామ భక్త్యా ససమాప్తమ్ ॥

“ఇతః పరమాపధ్యత్ ప్రారంభం ॥

త తనభూమిపరుల భూమిని
ధనములు పొందింపవలయు ధనోనులకల్గె
ధనములు నమాలము రాజ్యం

24° మనకు మునుపకు గుర్తించిన కునకం వర్త!

క ఆరి పోట్ల దంప్ర సేరవున

మృదు భూతా పాఠము నను మేకెను చుట్టెం,

మృదు వలయు రాజ్యము.

పద గల సాక్షి తమ తాడ బలియ వహించుచు

క విను బంధించు వేరుని

జన పతి కి బలంబు మిత్ర సంపద యున

బునె మిత్ర విహేనున

కున కునె రాజ్యంబు విభవ మున్నతమనునె

కావున మిత్ర సంపద కల్గుచుండు తగుముల మైన ను

వైవరుణ శాస్త్ర నేత్ర కతి కి. కృష్ణ మైత్ర సముద్రములు.

వా.

నమా తానలంకరి, ఆ కాని రాజ్య తమ ను పుష్కర సేన

అని పోయి చూడవలె తమ తేది పరమ, 22, 23 బలిడి యునివాని

యెడ యే దైనా యిష్టానా పోయి యిష్ట కల తపి వానియందున్న, ఇట్లు

మునందు గలి త ఘ్నతం, అనగా బయలుకి మంబుమాడి బు పోయెము

కడుం జెడు గు రువిన తుని అనగా రువిన యుంబు పోయెవానియందు

న్ను బు త్ర ముగార్చి కి బుట్టు పోసి అనగా పోయె మనస్సుగా యుం

పోయెడి, అనగా పోయెగా జెన్న నీవళాతి సుందర ప్రాయంబున్న, యాత్రి

వరునికొక రుకంబుం జొరవడు ము రు బ్రతము, అనగా యాత్రి

